

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 28. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Dobrodo-
ba« v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

Poltnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 650 lir - Leto XLI. št. 259 (12.291)

Trst, torek, 19. novembra 198

primorski

dnevnik

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

7096 AA 60100200

V znamenju odjuge v šestletni hladni vojni med supersilama

Upanja in težave ob današnjem vrhu

med Reaganom in Gorbačovom v Ženevi

Za življenje ne pa za smrt

MIRO KOCJAN

Seveda ni naključje, da bosta ameriški predsednik in sovjetski voditelj na srečanju v Ženevi morala obravnavati zlasti vprašanje razoroževanja. Skrajni čas je namreč, da se tu nekaj stori; velesili pa sta kot nepobitno nosilki vojne nevarnosti skozi politiko blokov neposredno dolžni, da pristopita k resnim pogovorom in konstruktivnim dogovorom. Oboroževanje je navsezadnje najbolj tragičen izraz politike, kot ji pravimo »blokofske konfrontacije«.

Podatki zaprepadajo. Na svetu je zanesljivo več kot 50 tisoč jedrskih nabojev. Njihovo naravnost nepopisno uničevalno moč odseva podatek, da to pomeni več kot milijon takih bomb, kot je bila tista, ki so jo leta 1945 odrgli na Hirošimo. Vzporedno s tem se nadaljujejo jedrski poskusi, na srečo ne več v zraku, v vesolju ali pod vodo; od konca vojne jih je bilo skupaj blizu 1600.

Sredstva, ki jih tako rekoč bogate države, z velesilama na čelu, namenijo oboroževanju, so žal vsako leto večja. Na zadnjem slovesnem delu zasedanja generalne skupščine Združenih narodov, ki je bilo v počastitev 40. obletnice svetovne organizacije, je zadel v živo zlasti delegat nevrščenih dežel, ko je zatrdil, da se velesili stihijsko obnašata pri oboroževanju, kot da gre za »naravno, pač že ustaljeno in neodvržno prakso«.

Ne poluradne, pač pa uradne statistike navajajo, da namenjajo razvite države letno za oboroževanje od 820 do 860 milijard dolarjev; računalniški izvid ve povedati, da bo šlo leta 1995 za oboroževanje, če se bo nadaljeval dosedanj trend, dva bilijona dolarjev. Pri tem pa izstopa podatek, da velesili in druge razvite države izvažajo v zadnjem času za okrog 100 milijard dolarjev orožja letno ter da gre okrog 55 odstotkov tega morilskega blaga na žalost deželam v razvoju.

Nevrščene države, ki jih sestavlja večina držav v razvoju, so kajpak najbolj iniciativne in dosledne v naporih za razoroževanje. Njihov boj, da bi oboroževalni dirki napravili konec, ali vsaj opazno zaustavili, seveda izhaja iz potrebe po lastnem napredku, njegova koristnost pa življenjsko zadeva ves svet. Nevrščene dežele zategadelj sodijo, da je problem razoroževanja, se pravi problem popuščanja napetosti kot njegov prvi posledični korak, »univerzalno vprašanje«. Iz tega pa se oblikuje tudi enotno stališče tako imenovanega tretjega sveta, »da bi morali odpraviti nevarnost jedrske vojne in doseči jedrsko razorožitev«, kot je bilo naglašeno na zasedanju generalne skupščine Združenih narodov, ko so leta 1978 izrecno obravnavali problem oboroževanja.

Nevrščene dežele so zlasti pri tem vprašanju glavne pobudnice akcij v Združenih narodih, skladno z dolgoročnimi načeli in težnjami svetovne organizacije. Razumljivo pa je hkrati, da jim ne gre za deklarativne posege, pač pa za nujne in obenem premišljene predloge, ki upoštevajo zdajšnje stanje na našem planetu. Tako si zastavljajo kot prioriteten cilj jedrsko razorožitev in preprečitev prenosa oboroževalne tekme v vesolje (iz tega tudi njihovo odločno nasprotovanje vesolskemu ščitju), toda ob tem tudi za omejevanje konvencionalnega orožja, ki se ga je zlasti v Evropi nabralo v neskončnost (domnevno je samo v Evropi nad 75 tisoč tankov).

Vprašanje jedrske razorožitve je

ŽENEVA — Oči vsega sveta so v teh urah uprte v Ženevo, kjer bosta danes dopoldne pred formalnimi pogovori obeh delegacij Reagan in Gorbačov skušala na zasebnem pogovoru pred kaminom vile »Fleur d'Eau« razbiti led. To jima ne bi smelo biti pretežko, a ko se bosta podala v bližnjo dvorano, kjer ju bosta čakali delegaciji, bo ozračje nedvomno bolj hladno.

Ob prihodu v Ženevo 36 ur po Reaganu je sovjetski partijski voditelj Gorbačov zagotovil, da bo napravil vse, kar je v njegovi moči »za pozitivne rezultate«, ki si jih želijo »vsi narodi sveta«. Po nekajdnevni »vojni« tiskovnih konferenc »glasnikov obeh supersil pa je malo verjetno, da bi v Ženevi dosegli kak viden spoznanje. Še vedno obstajajo nepremostljiva razhajanja ob vprašanju militarizacije vesolja, težave so tudi glede jedrske razorožitve, da sploh ne omenimo Afganistana, človekovih pravic in težkih medsebojnih obtožb.

Kljub takim neobetavnim izgledom pa bi lahko ženevski vrh Reagan-Gorbačov pomenil konec »druge hladne vojne«, ki je zavela v odnosih med supersilama po sovjetski invaziji v Afganistanu decembra leta 1979. Po-

litični komentatorji, ki se ne »uklanjajo« blokovski logiki, so obenem prepričani, da si velesili sploh ne moreta privoščiti neuspeha in da bosta tako ali drugače predstavili ženevski vrh kot uspešno srečanje.

Iz besed ameriškega predsednika Reagana je razvidno, da bo z Gorbačovom nastopil »realistično, s pozicij moči, brez iluzij o globokih razlikah med obema državama«. Sovjetsko-ameriški odnosi so namreč v teh 40 letih beležili viške in padce, »da je napočil čas njihovega utrjevanja, stabilnosti in predvidljivosti.« je navedel glasnik Bele hiše Speakes. Za Reaganovo administracijo pa je ženevski vrh vse prej kot lahka zadeva. Pismo obrambnega ministra Weinbergerja, v katerem svari Reagana, naj ne pristane na podaljšanje veljavnosti sporazuma Salt 2 in naj se ne odpove »vesolskemu ščitju«, je po »pomotič« zašlo v javnost, kar zgovorno priča o razhajanjih v administraciji in o vse hujših pritiskih vojnoindustrijskega lobbyja. Prav zato je v teh dneh Reagan skušal osredotočiti pozornost predvsem na regionalne spore (Afganistan in Kampučija), na kratenje človekovih pravic in na medsebojne dvostranske od-

nose.

Na ženevskem letališču pa je Gorbačov jasno povedal, da je njegov glavni cilj »zajezitev oboroževalne tekme«, ki je dosegla »nepojmljivo raven« in že grozi, »da se bo razširila tudi v vesolje«. Reaganov manever bo torej le s težavo uspel. Pred sabo ima namreč prožnega in pragmatičnega politika, ki ga brzokone ne motijo niti tabu teme o Afganistanu in sovjetskih disidentih, saj dobro ve, da imajo tudi ZDA ob podobnih vprašanjih dovolj masla na glavi.

Hočeš nočeš, bosta torej oba »velika« v Ženevi poiskala skupen jezik in postavila temelje nadaljnjemu dogovarjanju in morda celo formalizirani stalnosti podobnih srečanj, ki bi morala biti enkrat na leto. Navsezadnje je glavna negativna postavka v medblokovskih odnosih prav pomanjkanje zaupanja, ki ga lahko vzpostavi le s stalnimi srečanji. Opazovalci pa dodajajo, da bodo v Ženevi skoraj gotovo dosegli tudi nekaj »obrobnih sporazumov«, saj se ne smeta delegaciji vrniti praznih rok. Spodbudno je predvsem spoznanje, da je edina alternativa dialogu in sporazumevanju le vojna, te pa noče nihče, ne Reagan in ne Gorbačov.

Prevladuje mnenje, da bi se dalo tragedijo preprečiti

V Kolumbiji našli 25.000 mrtvih

ravno toliko oseb pa še pogrešajo

BOGOTA — Kolumbijska vlada je predsinočnim nizanila prekinitev reševalne akcije na 20.000 hektarih ozemlja, kjer je v sredo ponoči blato po izbruhu ognjenika Nevado del Ruiz popolnoma izravnalo mesto Armero in povzročilo okrog 25.000 človeških žrtv. Le nekaj ur pozneje pa je morala ta sklep, ki ga je utemeljila z ugotovitvijo, da po petih dneh ne bi nikogar več našli živega, preklicati, in to zaradi ostrih protestov prebivalstva; ljudje niso izgubili upanja, da utegnejo še najti živega svojca. In prav so imeli, saj so reševalne ekipe — gasilci, vojniki, osebje Rdečega križa in prostovoljci — včeraj potegnili iz polagoma strujočega se blata kar šest preživelih, med njimi otroka. Vlada je vpriču tega javila, da se bo reševalna akcija nadaljevala, dokler bo to pač potrebno.

Tržaški dnevnik Il Piccolo spet špekulira z otroki

NA 4. STRANI

Med mrtvimi je približno 8.000 otrok, med ranjenimi kakih 2.500 resno poškodovanih, a število pogrešanih se suče blizu 25.000; če so vsi bili ob življenje, bo dokončni obračun ujme znašal 50.000 ljudi. S samimi petimi helikopterji (primanjkuje pa tudi rešilcev) rešujejo zdaj preživele, ki so se po katastrofi pa tudi iz bojazni pred novim uničujočim izbruhom ognjenika zatekli v gorate predele, na hišne strehe in drevesa in ki močno pogrešajo hrano, zlasti pa pitno vodo. Hkrati se začena obsežen razkuževalni program, saj je treba preprečiti izbruh epidemij (posebno malarije in tifusa).

Območje tragedije so uradno proglasili za zdravstveno cono, obenem pa kot posvečeno ozemlje, saj gre v resnici za eno samo velikansko pokopališče. Mednarodna pomoč v denarju in blagu se nadaljuje in množi, stopnjujejo pa se tudi polemike okrog vprašanja, ali je strašne posledice ujme bilo moč preprečiti. Prevladuje prepričanje, da je to bilo mogoče. Na nevarnost skorajšnjega vulkanskega izbruha je pred dvema mesecema opozoril sam župan mesta Armero (sedaj mrtev), o možnosti katastrofe je že skoraj pred letom dni govoril tudi italijanski vulkanolog, a francoski izvedenec je rekel, da bi se bilo dalo učinke izbruha omejiti s pravočasnim izkopanjem umetnih kanalov za preusmeritev vode, blata in kamenja po raztopitvi ledenika pod ognjenikom.

Žalna seja v Trstu Pogreb v Sežani

Pokojni umetnik Avgust Černigoj bo izpostavljen danes od 9. ure dalje v mrliški vežici št. 1 na sežanskem pokopališču. Pogreb bo jutri, 20. novembra, ob 14. uri. Na častni straži bodo stanovski kolegi in učenci od 13.30 dalje. Poslovilne besede mu bo izrekel slikar Klavdij Palčić.

Namesto cvetja prispevki za Galerijo v Lipici.

V TRSTU BO DANES OB 18. URI V GREGORČIČEVI DVORANI V UL. SV. FRANČIŠKA ŠT. 20 ŽALNA SEJA, KI JO PRIREDI SKGZ.

Prezgodnja zima tudi pri nas

Huda zima se je s snegom in »črno« burjo prezgodaj prikazala tudi pri nas. Na sliki vozila v težavah na zasneženi Trbiški cesti pod Bazovico

Danes na naših športnih straneh

Citrosil premočen za Jadran

Jadranovci so se tudi iz Verone vrnili prazni rok, vendar treba takoj povedati, da so bili domačini najboljše ekipe, kar so jih naši fantje v letošnjem prvenstvu srečali. Kljub izredno požrtvovalni in učinkoviti igri (zbrali so več kot sto točk), pa se jadranovci visokemu porazu niso mogli izogniti. Marko Ban je tokrat dosegel osebni rekord v drugoligaški konkurenci (34 košev), kar žal ni pomagalo.

Krasova dekleta so se konec tedna udeležila vsedržavnega namiznoteniškega turnirja v Parmi, kjer so se dobro odrezala. Obenem so si lahko ustvarila jasno sliko o svojem sko-

rajšnjem nasprotniku, Surgelatiju Arrena iz Verone, kjer bodo gostovala v prihodnjem kolu. Rešnici na ljubo so nasprotnice pokazale, da bodo skoraj nepremagljiva ovira.

V košarkarskem promocijskem prvenstvu so v nedeljo odigrali dve tekmi, a tako Brežani kot Kontovelci so ostali prazni rok. Brežani so tako še naprej zadnji na lestvici brez točk.

Slabo vreme je tokrat zelo oviralo nogometaše in tudi krojilo usodo posameznih ekip, saj jo je burja marsikomu zagodila. Tako je bilo tudi na derbiju med Primorcem in Krasom, na katerem je zmaga pripadla gostom. Nekaj tistem so morali celo odločiti. V 2. amaterski ligi je Vesna tokrat brez potrebe zapravila točko, a Zarja kar obe.

● Za življenje

NADALJEVANJE S 1. STRANI

potemtakem prvo in ključno vprašanje. Neuvrščene dežele se s svojimi listinami zavzemajo za zaščito svojih ozemelj pred uporabo ali pa tudi grožnjo z jedrskim orožjem, s čimer zožujejo tako rekoč manevrsko območje velesil, hkrati pa podpirajo ustanavljanje »brezatomskih področij«. Vemo, da je bil predlog za »denuklearizacijo« afriške celine sporočen že leta 1964; za področja brez jedrske oborožitve so bila zatem predlagana še Srednja Evropa, Severna Evropa, Balkan, Sredozemlje, Srednji vzhod, Južna Azija in južni del Tihega oceana.

Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve je junija letos na zasedanju organa OZN za razorožitev v Ženevi tudi predlagal, »naj velike sile prenehajo z angažmajem na območjih neuvrščenih dežel«. Pozornost zasluži podpora neuvrščenih bilateralnim (na primer tudi zdajšnjim v Ženevi med najvišjima predstavnikoma Sovjetske zveze in Združenih držav) in multilateralnim pogajanjem za razorožitev, toda s tem, »da se dopolnjujejo, ne pa izključujejo«.

Napisali smo, da so neuvrščene države pobudnice akcij za razorožitev tako v Združenih narodih, kot tudi zunaj njih. Združeni narodi so na posebnem zasedanju leta 1978 sprejeli resolucijo o »popolni odpravi jedrskega orožja in o tem, da bi morali atomsko silo prirediti resnično uporabljati v mirolnih namene«. Generalna skupščina je tedaj tudi naložila svoji razorožitveni komisiji v Ženevi, da »prične s pogajanjem o stvarnih ukrepih za preprečitev vojne«. Žal zasnarnih uspehov še zmeraj ni.

Reagan in Gorbačov bosta lahko zdaj, kot predstavnika navsezadnje dveh najbolj odgovornih držav na svetu, in seveda če ju bo navdajala, kot pravimo, »politična volja«, storila kako pomembno in dragoceno potezo na oboroževalni šahovnici, ki resnično ne dopušča več nadaljevanja igre.

Poglejmo, kakšna je druga plat medalje. Na eni strani gre nekaj manj kot tisoč milijard dolarjev za oboroževanje, na drugi pa imamo več kot 500 milijonov ljudi, ki trpe lakoto, nad 100 milijonov pa naravnost umira zaradi pomanjkanja hrane. Pomoč razvitih za prehrano nerazvitih pa še vedno ne presega reci in piši 5 milijard dolarjev na leto. V Združenih narodih (FAO) so že pred osmimi leti sprejeli sklep o redni dobavi 10 milijonov ton pšenice letno, toda razvite dežele se zanj še niso zmenile. Na svetu je danes okrog 4 milijarde 700 milijonov ljudi, od teh je nad 75 odst. v deželah v razvoju. In le-ta seveda gre za življenje in napredek, kot navsezadnje slehernemu bitju na našem planetu, ne pa za smrt.

MIRO KOCJAN

Zamejske založbe na Knjižnem sejmu v Ljubljani

LJUBLJANA — Sinoči se je s slovesnostjo v Cankarjevem domu začel 7. slovenski knjižni sejem. Pozdravni govor je imel Franc Šetinc, predsednik republiške konference SZDL, sledila pa je akademija z delovnim naslovom »Neznano pesništvo uporab«, katere vsebinski del je pripravil dr. Boris Paternu.

Predsednik SZDL je v svojem govoru poudaril pomen sejma, knjige nasploh ter omenil njeno poslanstvo v najhujših časih, ko je v časih fašizma in nacizma slovenskemu človeku pomenila neprecenljivo dragoceno.

»Posebej moramo pohvaliti založniške hiše, saj nekatere med njimi ne zaostajajo več za sodobnimi evropskimi založbami. Priznanje gre tudi trem zamejskim založbam, ki so velikega pomena za bogatitev skupnega slovenskega kulturnega prostora. To, da vsako leto še zmerom založimo dva tisoč knjižnih naslovov v nakladi devet milijonov knjig je nedvomno zgornji možni dosežek. vrh ustvarjalnosti sedanjih založniških generacij. Imamo tudi otroške časopise izjemne kvalitete v nakladah, ki so med najvišjimi, če niso celo najvišje na svetu. Upoštevati namreč moramo, da vzorec raziskave ne vključuje mladine do petnajstega leta, ki je — skoraj stoodstotno — najbolj zvest, najbolj dejaven in tudi najbolj zanimiv bralec, čeprav se pozneje marsikdo duhovno poleni in zanemari, ker se preveč peha za materialno, neradko varljivo in slepljivo blagodat življenja,« je med drugim poudaril Franc Šetinc. (dd)

Ugrabiteljem »Laura« skupno 35 let zapora zaradi posesti orožja v teroristične namene

GENOVA — Genovski sodniki so včeraj obsodili na skupnih 35 let zapora pet palestinskih gverilcev, ki so sodelovali pri ugrabitvi ladje Achille Lauro. Po hitrem postopku so jim zaenkrat sodili samo zaradi nedovoljene posesti in vtihotapljenja orožja in eksploziva. Ob četverici Palestinecev, ki so materialno izvedli preusmeritev ladje, je na zahtojni klopi sedel tudi Mohamed Isa Abas, sorodnik voditelja PLF Abu Abasa. Isa Abas je po mnenju preiskovalcev pritihtopil v Italijo štiri brzo-strelke kalašnikov, osem ročnih bomb in municijo ter vse skupaj izročil četverici, gi je kasneje preusmerila ladjo.

Čeprav je tudi na obravnavi Isa Abas zanikal vse obtožbe, so bili sodniki mnenja, da je imel vodilno vlogo pri dobavi orožja in so mu zato naptili najhujšo kazen: devet let zapora in tri milijone lir globo.

Ostale so obsodili na sledeče kazni: vodja čet-

verice Madžed al Molki je prejel 8 let zapora, Ibrahim Fatajer Abdelatif 7 let in 3 mesece, Basan al Ašker 6 let in pol, Ahmad al Asadi 4 leta. Slednjemu so znižali kazni ob upoštevanju zakona za skesane teroriste, ker je že v začetku preiskave pričel sodelovati s sodniki.

Na obravnavi so štirje ugrabitelji priznali svoje odgovornosti, ponovno pa so zatrili, da je bil njihov prvotni namen izvesti samomorilski atentat v izraelskem pristanišču Ašdodu. Šele ko so jih v Aleksandriji odkrili, so se odločili za preusmeritev ladje. Zavrnilo so oznako »teroristi« in dejali, da so bili k preusmeritvi prisiljeni, da bi rešili sebe in nadaljevali z bojem za osvoboditev Palestine.

Javni tožilec dr. Luigi Carli je pojasnil, kako je orožje prišlo v Italijo. Skritega v renaultu 9, naj bi ga na ladji Habib, ki je priplula iz Tuniza, pripeljal prav Isa Abas, skupaj z dvema pajda-

šema, ki sta se pravočasno izognila aretaciji. Javni tožilec je tudi dejal, da je skupina delovala na podlagi navodil, ki jih je dal Abu Abas, po njegovem mnenju organizator preusmeritve ladje Achille Lauro. Delno naj bi to vlogo potrdil Isa Abas, ki je dejal, da je prišel v Italijo s pismom, v katerem je imel točna navodila bratranca Abu Abasa. Povedal je, da je pismo uničil med carinskim pregledom v Genovi.

Vsi obtoženci so včeraj večkrat poudarili, da niso izvedli terorističnega dejanja, ampak akcijo v boju za pravično stvar. Sodniki so njihove motivacije v okviru palestinskega boja sicer priznali kot olajševalno okoliščino, po drugi strani pa so preusmeritev označili kot teroristično dejanje in s tem v skladu zaostrili kazni.

Glavna sodba, zaradi preusmeritve ladje in umora ameriškega potnika, bo predvidoma prihodno pomlad.

● Umrl je Avgust Černigoj

NADALJEVANJE S 1. STRANI

In pa z veliko idrijsko retrospektivno razstavo leta 1978, ko je Peter Krečič postavil temelje tudi poznejši dragoceni in obširni monografiji o Avgustu Černigoju. Skratka, že od leta 1924 (razstava v Ljubljani) je bil Černigoj v areni življenja in umetnosti. Takrat je umetnik svoj konstruktivizem »pojmoval kot agitacijsko, vzgojno in provokativno sredstvo za revolucionarno prevziganje množic; bistvena je bila zanj ideja, koncept, ne pa konkretni objekt v svoji estetski celovitosti« (Peter Krečič).

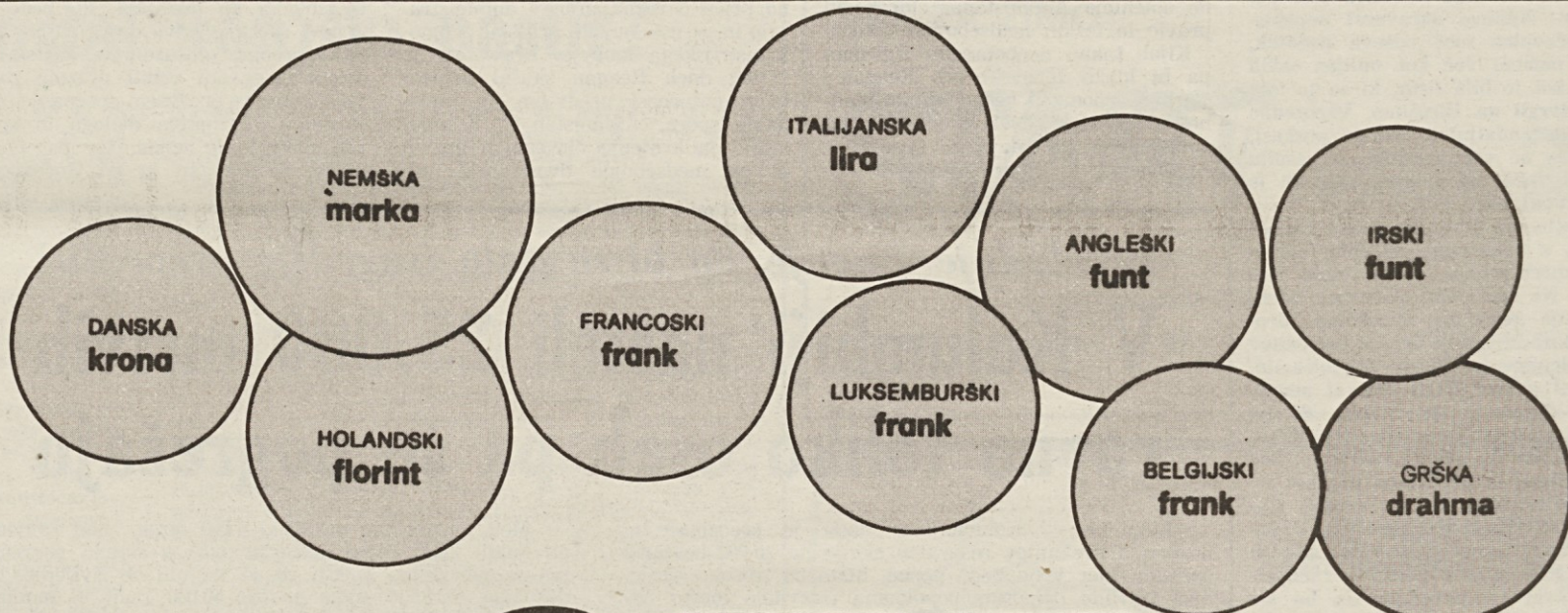
Zaradi tega je umetnik doživljal v Ljubljani težke čase, seliti se je moral in preživeti marsikatero hudo uro. Njegova ključna in revolucionar-

na narava pa mu je vlivala moči, da je venomer ustvarjal: kot opremljevalec notranjosti »belih ladij« ali v svojem ateljeju, stalno je iskal najustreznejše izrazno sredstvo in smer, s katerim naj bi potrjeval svoje bistvo. »Avgust Černigoj je v svojem življenjskem delovanju prešel precej faz, razpet med racionalnim in iracionalnim polom v umetnosti. Zdi se, da taka ekstremna opredelitev najbolj odgovarja njegovemu izraznemu značaju, njegovim eksperimentom, kot bi v bistvu lahko poimenovali vse, kar sodi v okvir njegovega konstruktivnega likovnega hotenja. Pri tem je seveda popolnoma vseeno, ali gre za figurativne ali nefigurativne rešitve.

Odločilna je navzočnost trdne, notranje in zunanje konstrukcije, ki jo odkrijemo tako v Černigojevih slikarskih tihotitjih štiridesetih let v uporabi cezannovskega sistema, ali v petdesetih letih ob risarskih in v grafiko prenesenih študijah akta, oziroma v šestdesetih letih, to je v kleejevsko členjeni kubični slikarski abstrakciji, do katere se je dokopal v procesu postopnega abstrahiranja predmetnih oblik« (Aleksander Bassin).

Černigojevo pedagoško delo je tudi izjemnega pomena za tržaške likovne rodove (ne samo slovenske), saj je stalno spodbujal k ustvarjanju in seznanjanju z novostmi, ustvaril je celo grafično šolo, v kateri se je izšolala vrsta umetnikov; bil je pionir v pravem pomenu besede, a tudi med povezovalci slovenskega in italijanskega sveta.

Umrl je umetnik v pravem pomenu besede, čudovit človek — Avgust Černigoj. **MARIJ ČUK**

CTE

ZAKLADNE ZADOLŽNICE V EVRODEVIZI

Naložba vezana na evropsko denarno enoto

CTE so italijanski državni efekti v ECU (European Currency Unit — Evropska denarna enota) in sicer denarni enoti, ki jo sestavljajo devize držav članic Evropske gospodarske skupnosti.

Oproščeni so vsakega sedanjega in bodočega davka.

Obresti in kapital CTE so izraženi v ECU, izplačujejo pa se v lirah na osnovi menjave lira/ECU na dan izplačila.

Letni doprinos v ECU znaša: 8,75%.

Trajajo 8 let.

Razpoložljivi so v znesku od 1.000 ECU po ponudbi »alla pari«.

VARČEVALCI JIH LAHKO PODPIŠEJO PRI OKENCIH: BANCA D'ITALIA, BANCA NAZIONALE DEL LAVORO, ISTITUTO BANCARIO S. PAOLO DI TORINO, MONTE DEI PASCHI DI SIENA, BANCO DI NAPOLI, BANCO DI SICILIA, BANCA COMMERCIALE ITALIANA, BANCO DI ROMA, CREDITO ITALIANO, BANCA NAZIONALE DELL'AGRICOLTURA, BANCO DI SANTO SPIRITO, NUOVO BANCO AMBROSIANO, BANCA MANUSARDI, BANCA POPOLARE DI NOVARA, BANCA POPOLARE DELL'EMILIA, CASSA DI RISPARMIO DELLE PROVINCE LOMBARDE, ISTITUTO CENTRALE DELLE BANCHE POPOLARI ITALIANE, ISTITUTO CENTRALE DI BANCHE E BANCHIERI, ISTITUTO DI CREDITO DELLE CASSE DI RISPARMIO ITALIANE, SIGE - SOCIETÀ ITALIANA PER IMPRESE E GESTIONI.

PONUDBA VELJA
od 22. do 27. novembra
brez doplačila obresti

CTE

EVROPSKA NALOŽBA
OPROŠČENA DAVKOV

Srečanje borčevskih organizacij in organizacij žrtev vojne

Obnovili so spomenik stari knapovski Idriji

Naj še omenimo, daobnavljajo stavbo ob vhodu v Antonijev rov, ki nosi letnico 1500, in v kateri se je rodil inž. Stanko Bloudek (1890 - 1959), znani konstruktor letal, graditelj smučarskih skakalnic v Planici in številnih drugih športnih objektov.

Dežela ni zadovoljna z osnutkom o prevozi

□ ŽABNICE — Od včeraj razpolaga jo žabnice z dva tisoč novimi ležišči. Gre za dvesto stanovanj v rezidenčni coni Multiuso v Žabnicah,

Letošnja turistična bera v SRS kar zadovoljiva

Taka rast tustičnega devičnega priliva za 6,3 odstotka presega povečanje števila tujih prenočitev. V devetih mesecih je bilo od vseh prenočitev kar 45 odstotkov tujih (leta 1980 jih je bilo 38,4 odstotka), doba bivanja gostov pa je še zmeraj izredno kratka, saj znaša le 3,6 dneva (lani v devetih mesecih 3,4 dneva). Med gosti so še zmeraj na prvem mestu turisti iz ZRN (28,6 odstotka), vendar ta delež pada, zatem gostje iz Velike Britanije (15,4 odstotka, kar pomeni 45-odstotno povečanje), sledijo gosje iz Nizozemske (10,5 odstotka) in Avstrije (10 odstotkov).

BORIS ŠULIGOJ

Cesto, ki pelje iz Ajdovščine do Podnanosa in Razdrtega so včeraj po 9. uri zaprli tovornemu prometu zaradi močne burje. Na tem odseku so namreč posamezni sunki prese-gli tudi 110 km na uro, kar je posta-lo nevarno za tovorna vozila, pred-vsem za tovornjake

TRST — Deželni svet F-JK se bo ponovno sestal danes dopoldne. Prvi del seje bo namenjen odgovorom na vprašanja in interpelacije raznih svetovalcev, nakar bo skupščina razpravljala o dveh zakonskih osnutkih: prvi se nanaša na spremembe o ureditvi deželne uprave (poročevalce bo svetovalec Braida), drugi pa predvideva finansiranje del za hidrogeološko ureditev potresnega območja v Furlaniji (o njem bo poročal bivši predsednik odbora Comelli).

Zgodovina delavskega gibanja v nabrežinskih kamnolomih

IVAN VOGRIČ
(Se nadaljuje)

(Se nadaljuje)

PROMOCIJSKA PRODAJA

TO JE PRILOŽNOST, NA KATERO STE ŽE DOLGO ČAKALI

(PHILIPS, GRUNDIG, AIWA, SONY, SANYO, INNO-HIT itd.)*

Obv. občini 13.11.85

Il Piccolo spet špekulira z otroki

»Sožitje, vsaj med otroki«: v ta blagoveneč naslov je krajevni italijanski dnevnik »Il Piccolo« v nedeljo oblekel članek o preurejanju italijanske šole pri Banih, v katerem pa se pod plaščem »sožitja« skriva cel kup neresnic, izmišljotin in laži, ki neposredno prizadevajo slovensko šolo in celotno našo skupnost. Večji del članka je namreč posvečen slovenskemu otroškemu vrtcu v Trebčah, kamor naj bi po mnenju pisca C. E. lahko začasno preselili 18 otrok italijanskega državnega vrtca pri Banih, da bi tako omogočili začetek preurejevalnih del v šolskem posloplju pri Banih. Področni svet openskega didaktičnega ravnateljstva je tako rešitev odklonil iz enostavnega razloga, ker v trebenskem otroškem vrtcu ni razpoložljivih prostorov, v katere bi lahko vselili italijanski vrtce, članar pa tolmači odklon kot »zaprtje slovenskega vrtca italijanskim malčkom«.

Že sam opis prostorov trebenskega otroškega vrtca ne odgovarja resnici. »Il Piccolo« piše, da v vrtcu deluje menza in so tri učilnice, od katerih ostaja ena vedno prostaa. V resnici razpolaga vrtce z jedilnico, dvema učilnicama, hodnikom in stranišči. Obe učilnici sta zasedeni: ena služi za igralnico, druga pa za telovadnico in za specifično individualno delo s prizadetimi otrokom.

Nadalje članar poroča o »tehničnem izvidu« inšpekcije, ki naj bi se zaključil s »pozitivnim rezultatom, kljub kakim majhni žrtvi«. V resnici ni šlo za »tehnični izvid«, temveč le za ogle posloplja. Prav v zvezi s tem ogle dom je C. E. vmešal v celotno zadevo opensko didaktično ravnateljico Lučko Križmanovo; njeni »prvi odgovori« naj bi po njegovem mnenju puščali določen up za razumno rešitev te zadeve. C. E. je nato tudi razčlenil, kakšna naj bi bila ta »razumna rešitev«: »slovenski otroci naj bi imeli eno učilnico, italijanski pa drugo. Sožitje naj bi postalo nujno samo v jedilnici, za trideset minut ob kosilu«, je zapisal.

V resnici se pisec sploh ni udeležil »tehničnega izvi-

da« in ni nikoli govoril z ravnateljico Križmanovo o zadevi trebenskega vrtca. Edini odgovor, ki ga je dala ravnateljica ob ogledu vrtca, je bil ta, da bo poročala področnemu svetu openskega didaktičnega ravnateljstva, ki je edini pristojen za odločitve v tej zvezi. Prav tako sploh ni bilo govora o morebitni souporabi jedilnice.

Področni svet openskega didaktičnega ravnateljstva je v začetku meseca razpravljalo o vprašanju morebitne začasne vselitve italijanskih otrok v trebenski vrtce in je to možnost tudi zavrnil, obenem pa je predlagal drugo možno rešitev: vselitev otrok od Banov v openski otroški vrtce v šolskem posloplju na trgu pri tramvaju. »Il Piccolo« je o tem poročal, a ob koncu dodal, da je taka »preselitev nemogoča zaradi pomanjkanja prostora«.

Tudi tako tolmačenje razpoložljivosti prostorov je jako sporno. Še do pred nekaj leti je v openskem otroškem vrtcu na trgu pri tramvaju delovalo pet sekcij: tri italijanske in dve slovenski. Število sekcij se je nato zmanjšalo: letos delujejo tako v tem vrtcu štiri sekcije: dve italijanski in dve slovenski. Ali ne bi lahko v ta vrtce, v katerem je bilo do pred kratkim prostora za pet sekcij, preselili sekcijo italijanskega vrtca od Banov? »Il Piccolo« te možnosti sploh ne jemlje v poštev.

Pač pa skuša z besedami občinskega odbornika za šolstvo Vattovani prikazati, da je edini krivec za zamude pri preurejanju italijanske šole pri Banih odklon slovenske šole, ki naj ne bi hotela italijanskih otrok v slovenski vrtce, in to v brk vsem besedam o »dobrih odnosih in o sožitju«.

Članar je očitno slabo seznanjen s stvarnostjo slovenskih otroških vrtcev na Tržaškem, sicer bi vedel, da v prenekatih vrtcih slovenski in italijanski otroci že živijo v istih poslopljih in tudi kosijo v skupni jedilnici ter tako že ustvarjajo tisto »sožitje«, ki ga skuša sam s svojim nesramnim člankom izpodkopati.

Prof. Paladinu slovesno podelili zlatega sv. Justa

Ko so maja letos izvolili prof. Livia Paladina za novega predsednika ustavnega sodišča, je bil to pomemben dogodek za Trst, saj se je prvič v zgodovini italijanske republike zgodilo, da se je Tržačan povzpela v sam vrh državnega aparata, položaj, ki v italijanski ustavni hierarhiji zaseda tretje mesto, samo po predsedniku republike in predsedniku senata. Zato so imeli tržaški kronisti, ki vsako leto podeljujejo priznanje najbolj uglednemu Tržčanu, letos za res lahko delo pri izbiri, kot doka-

zuje dejstvo, da je bila določitev prof. Paladina na tajnem glasovanju kronistov tokrat zares plebiscitarna. Priznanje, zlati kipek, ki upodablja tržaškega patrona sv. Justa, sta slovesno podelili prof. Paladinu večeraj popoldne v dvorani tržaškega občinskega sveta ob navzočnosti doma- la vseh najvišjih predstavnikov obla- sti. Pozdravne besede so izrekli trža-ški župan Richetti, ki je poudaril kako mesto in občinska uprava po- polnoma soglasata z izbiro kronistov, predsednik Časnikarske zveze Soli in vsedržavni predsednik Združenja kro- nistov Marocco, zlatega sv. Justa pa je slavljencu izročil predsednik trža-ških kronistov Cesare, ki se je spomnil tudi vseh osemnajst osebnosti, ki so v prejšnjih letih prejeli to priznanje (med njimi je samo en Slovenec, slikar Ljode Spacal).

Predsednik ustavnega sodišča Paladin se je toplo zahvalil za prizna- nje ter se v svojem govoru spomnil svojih tržaških let, od otroštva do študija na tukajšnji univerzi in nato do poučevanja ustavnega prava na istem vseučilišču. Pozneje se je pre- selil v Padovo, kjer je več let vodil pravno fakulteto tamkajšnje univer- ze, dokler ni bil leta 1977 poklican v Rim na ustavno sodišče, kateremu od maja letos tudi predseduje.

V nedeljo je bila revija godb v Boljuncu

Pihalni orkestri nadaljujejo našo bogato glasbeno tradicijo

V dobro zasedeni dvorani gledališča »Francè Prešeren« v Boljuncu, je bil v nedeljo popoldne četrti jesenski koncert, ki ga je organiziralo KD Valentin Vodnik iz Doline. Rekli smo koncert, šlo pa je v resnici za nekakšno manjšo revijo godb na pihala, saj so na njej nastopali: pihalni orkester Breg iz Doline, kot gosta pa godbeno društvo iz Nabrežine, v drugem delu programa pa še pihalni orkester iz Koprca. Bil je to torej poseben glasbeni užitek za vse, ki imajo radi takšne nastope, ki zvesto sledijo njihovemu delu, njihovi kvalitetni rasti in ki so prišli na nedeljskem popoldnevu na svoj račun tudi zaradi zelo lepega in bogatega programa, ki je bil sicer zahteven, a prav zato tudi vabljev za mlade in tudi starejše godbenike, ki so pokazali, da je čas, ko so naše godbe na pihala nastopale le ob pogrebih, na domačih šagrah, minil in da je nastopil čas lepših koncertov, ki so dokaz velikega razvoja in napredka teh godbenih ansamblov.

V takšnem lepem, svečanem in prijetnem vzdušju smo torej tudi sledili temu koncertu, ki je potrdil Cankarjeve besede, ki jih je citirala napovedovalka programa Damjana Ota in

ki se glase »Veseli ljudje bodo živeli tod, pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje.«

Vsaka glasba je lepa, še bolj, je Damjana, če je del tradicije, kot so to godbe na pihala, ki jih danes imenujemo upravičeno pihalni orkestri.

V takšnem toplem, veselem, pa tudi prijetnem razpoloženju, je začel ta četrti jesenski koncert pihalni orkester Breg - Dolina, ki je, pod vodstvom sposobnega dirigenta Nika Peršiča doglano izvedel svoj program.

Temu nastopu je sledilo še godbeno društvo iz Nabrežine, ki ga vodi Stanko Mislej in ki se je v zadnjem času močno pomladilo in okrepilo svoje vrste.

V drugem delu nedeljskega koncerta je nastopil še pihalni orkester Koper, ki ga je KD Valentin Vodnik tokrat prvič povabilo v goste. Ansambel, ki šteje kar 65 članov, bivših in sedanjih gojencev glasbene šole v Koprju in ga vodi Dario Pobega je v razmeroma kratkem času, v katerem deluje, imel že 125 nastopov, na tekmovalju pihalnih orkestrrov letos maja v Mariboru pa je dosegel v svoji kategoriji prvo mesto in prejel zato plaketo Maribora. N. L.

Z nedeljskega občnega zbora na Opčinah

Pomemben delež Rodu Modrega vala za rast in povezovanje mladincev

Nesporno je, da opravlja organizacija slovenskih tabornikov v Italiji Rod Modrega vala vidno in pomembno nalogo združevanja mladih, jim pomaga pri njihovi rasti ter usmerja na zdravo pot, kar v teh časih ni malo. Kljub vsem tem načelnim postavkam na delu, pa doživlja RMV tu pa tam težavnejše čase, kot je izhajalo iz nedeljskega občnega zbora v openskem Prosvetnem domu. Tu so se zbrali mnogi taborniki in gostje, Dane Katalinič (v predstavištvu Zveze tabornikov iz SRS), Nerina Švab (Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ), Breda Pahor (ZSKD), Zvonko Malalan (sekcija VZPI za Opčine, Bane, Ferluge in Piščance), Sonja Pečar (Dijaški dom Srečko Kosovel), Nori Jerič (SKD Tabor) in Andrej Križnič (ŠD Polet), ki so občni zbor tudi pozdravili.

Po poročilih odgovornega za načelstva (sledili sta tudi blagajniško poročilo in razrešnica staremu odboru) je spregovoril starosta Milan Pahor - srnjak, ki je v svojem posegu prehodil vse glavne postaje udejstvovanja in pomena RMV. Ugotovil je tudi, da »Rod Modrega vala v zadnjih dveh letih ne potuje prav s polno paro«, vendar se je kljub temu letošnjega tabora - zleta udeležilo sto tabornikov, kar le izpričuje določeno zanimanje za našo obliko delovanja. Pri RMV se srečujejo tudi z organizacijskimi težavami, tako da so lani razvili široko diskusijo, da bi spet vili novih energij posameznim družinam. Skratka, postavljeni so bili temelji za po-

gledovanje v notranjost organizacije in le-ta se je letos tudi utrdila, kar se je pokazalo na zletu slovenskih tabornikov. Začrtali so tudi smernice delovanja: redne razširjene seje vodstva na vse starejše člane, mesečne akcije za vse članstvo, delovanje po družinah na Tržaškem in Goriškem. V vseh, ki so se v to angažirali, veje zavest in volja do dela in zabave v taborniški organizaciji, kar je že otipljiv rezultat. Starosta Milan Pahor je podal še več sugestij, govoril je tudi o družbenopolitičnem pomenu taborniške organizacije in svoj poseg zaključil z optimistično noto. Ta optimizem je seveda opravičljiv, zlasti če pomislimo na vrsto novih idej in ukrepov, ki jih bodo skušali uresničiti.

Ena izmed takih spodbudnih akcij, ki bi še bolj navezovala mlade na RMV, je bila kar na nedeljskem občnem zboru, na katerem so podelili številnim tabornikom značke za njihovo 10-letno oziroma 5-letno delovanje in udejstvovanje v okviru organizacije.

Sklepno dejanje so bile seveda volitve, na katerih so potrdili sledečo kandidatno listo: starosta je Milan Pahor, namestnika staroste Marko Vogrič in Igor Gombač, načelniki Živka Persič, David Bandi, Vojko Pahor in Boris Čavdek, blagajničarki Magda Švara in Vlasta Jarc, tajnici Nadja Švara in Gabrijela Prodan, za gospodarstvo pa bodo skrbeli Ugo Tomšič, Dimitrij Roner in Paolo Hmeljak.

Jutri stavka v ladjedelnici

Jutri bodo delavci ladjedelnice Sv. Marka ponovno šli na ulice za zaščito svojih delovnih mest. Od družb Fincantieri in IRI ter od vlade zahtevajo, naj spoštujejo sprejete obveze, od tržaškega občinskega sveta pa naj uredniči svoje stališče in pooblasti župana, oziroma občinski odbor, da neposredno poseže na omenjenih ravneh za zagotovitev proizvodne prihodnosti v tem pomembnem tržaškem obratu.

Delavci tržaške ladjedelnice bodo stavkali jutri od 7.30 do 12. ure, prvo uro stavke pa se bodo tako zaposleni kot tisti, ki so v dopolnilni blagajni, zbrali na generalni skupščini, medtem ko je predstavništvo tovarniškega sveta sklicalo ob 11. uri tiskovno konferenco v Novinarskem krožku.

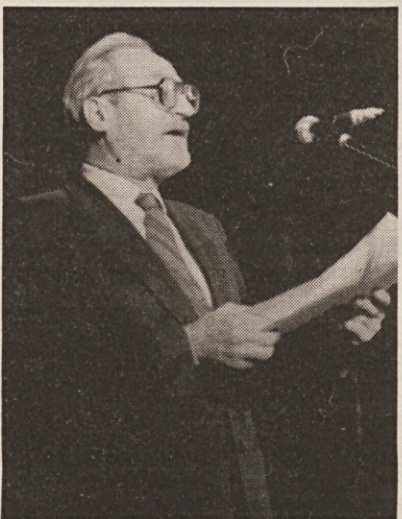
Od danes kongres o vzdrževanju

Danes se v Kongresnem centru na Pomorski postaji začne tridnevni 11. vsedržavni kongres italijanskega združenja za vzdrževanje AIMAN, v katerega je vključenih kakih 400 največjih italijanskih podjetij. Udeležilo se ga bo skoraj 150 zastopnikov uglednih industrijskih velikanih, kot so AGIP, ENI, Montedison, Italtel, Honda, Digital in druge, zasedanje pa bo spremljala tudi razstava najsoodobnejših sistemov in naprav, ki jih trenutno uporabljajo v sektorju vzdrževanja.

● Pokrajinska uprava sporoča, da je zaradi urejevanja greznične kanalizacije zaprta v dolinski občini pokrajinska cesta, ki pelje od Križca v Dolino. Uporaba ceste je dovoljena samo za tiste, ki ob njej stanujejo.

S proslave 40-letnice osvoboditve v Domu France Prešeren

Tone Pavček: »Treba je čimveč prešernovskega duha za slovenski glas, trd in neizprosno za svoje pravice«

kracije. Še vedno moramo vztrajati v boju za najvišje vrednote: popolno svobodo narodov, sožitje in bratstvo med različnimi. Calabria je nato omenil mlade, ki dokazujejo zrelost s svojimi zahtevami in s tem prenašajo ideale in čustva iz partizanskih let. Govoril je o Slovencih, ki morajo biti predstavniki napredka v boju za sožitje in grajal je vse, ki nas ne sprejemajo.

Tone Pavček, eden največjih sodobnih slovenskih pesnikov, je govoril o svobodi, človečnosti in sožitju v jeziku svoje poezije. Skozi besede Kajuh, Župančiča, Grudna, Cankarja, Trubarja, Prešerna, Levstika in Gregorčiča, skratka skozi prizmo našega književnega bogastva je orisal boj slovenskega naroda, vedno podloženega in zatiranega, ki je leta 1945 prvič postavil temelje svoji državnosti. To je bilo veliko dejanje moči, ko je topla človeška kri prelila travnike in gozdove, za visoko ceno tisočerih življenj pa je slovenski narod začel boj za človeško solidarnost, premagovanje razklanosti, za mir in svobodo. Nobena zmaga pa ni dokončna, sama zase in za zmeraj, vedno terja novih življenj za boljši jutri. Pavček je svoj govor zaključil s to mislijo: treba je čimveč prešernovskega duha za slovenski glas, ki se zaveda sebe, trd in neizprosno za svoje pravice.

Občinstvo, ki je skoraj napolnilo gledališko dvorano, je nato prisluh-

nilo glasbenemu delu. Skupina Bojana Adamića se je predstavila s petnajstimi uglasitvami slovenske moderne poezije, od Jesiha, Bizala, Sömana, Januša do Fritza in Menarta. V bistvu so bile to popevke, lahkotne, šaljive pesmi z disonantno spremljavo in včasih privlačno melodijo. Kljub literarni vrednosti nekaterih tekstov, je ta del izzvenel precej banalno. Glasbeno spremljavo je bila vseskozi zelo dobra, Meri Avsenik je z mehkim žametnim altskim glasom prijetno interpretirala besedila, vse pa bi bilo mogoče primernejše za drugačno, manj slavnostno priložnost. Do izra-

za so prišle predvsem pesmi ob spremljavi klavirja ali kitare. Program Adamićeve skupine je popestril nastop kitarista Vladimira Makuca, ki je posredoval izredno kakovostno, pa čeprav za občinstvo zahtevno izvajanje skladb Carullija, Albeniza, Turine in Williamsa.

Prisotni so bili tudi nekateri gostje, konzul SFRJ Franc Novak, Jože Koren za SKGZ, predsednik ZSKD Marko Kravos, pokrajinski tajnik VZPI - ANPI Dušan Košuta, predsednica Združenja aktivistov tržaškega ozemlja Neva Lukeš ter predstavniki uprave občine Dolina. (dam)

Vsa podpora mladinske sekcije SSK dijakom

V petek, 15. t. m. se je sestal odbor mladinske sekcije Slovenske skupnosti. Najprej je odbor z zadoščenjem ugotovil, da je resolucija, ki jo je prejšnjo pomlad izglasovala skupščina MENS (Mladinska organizacija evropskih narodnih manjšin) na pobudo MS SSK, dosegla določen uspeh. Bila je namreč deležna odgovora s strani predsedstva poslanske zbornice, ki je zagotovilo, da je resolucijo predstavilo senatni komisiji za ustavna vprašanja.

Na petkovi seji je bil predvsem govor o sedanjih protestih študentov v Italiji. S svoje strani SSK od blizu spremlja študentovske probleme in nudi dijakom vso svojo oporo. S tem v zvezi bi omenili, da je MS SSK tudi finančno pristopila k splošnemu državnemu shodu, ki je bil 16. novembra v Rimu. Obenem pa si MS SSK želi, da ne bi postale te manifestacije politično obarvane.

Na sestanku je bilo nadalje sklenjeno, da bo v kratkem izšla nova številka lista MS SSK Beseda in dejanje; govor je bil še o srečanju, ki naj bi ga priredili mladi SSK s svojimi vrstniki, ki delujejo v MO SKGZ, ZKMI in SSO.

Branku Lakoviču in družini izrekajo ob izgubi dragega očeta globoko sožalje družine Furlanič, Gruden, Kufersin in Šušteršič.

Zanimivo predavanje dr. Mašere o boleznih ostarelih v priredbi DSU

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu je vedno zelo aktivno. Če ne organizira za svoje člane kakšnega izleta, potem prav gotovo poskrbi za zanimivo predavanje, ki se ga vedno udeleži lepo število članov.

Tako je bilo tudi v sredo popoldne, ko je v Gregorčičevi dvorani v Trstu spregovorila dr. Sonja Mašera in sicer o boleznih ostarelih oseb, torej o problemu, ki je v takšni, ali drugačni obliki, med starejšimi vedno prisoten.

Dr. Mašera, ki ima med članj družstva veliko svojih prijateljev, pa tudi več svojih zvestih nekdanih pacientov, je na zelo preprost, a zato tudi zanimiv način, orisala razna obolenja, ki se pojavljajo v starostni dobi, predvsem obolenja ožilja, ki vodijo tudi do infarkta, razna revmatična obolenja, diabetes itd. Njeno glavno priporočilo vsem je bilo: živeti čim bolj mirno, hoditi v naravo, uživati zdravo hrano, predvsem beljakovine in zelenjavo ter se izogibati pretiranemu uživanju zdravil, ki imajo vedno tudi stranske škodljive učinke za naše zdravje. Marsikatero spremembo v našem organizmu, je med drugim dejala, niso v starosti vedno tako zaskrbljujoče,

in se tudi razne krvne in druge slike in diagnoze lahko razlikujejo od norm, ki so sicer predvidene pri odrasli osebi.

Njeno predavanje je bilo zelo zanimivo, poučno, istočasno pa pomirjujoče in ohrabrujoče za pozorne poslušalce, ki so s svojimi številnimi vprašanji pokazali zainteresiranost za razne bolezni, vzroke za pojav le-teh in načine, kako se jih zdravi. Vprašanji bi bilo še in še, takšno je bilo zanimanje za temo, ki jo je vodstvo društva res zelo posrečeno izbralo.

Predsednik prof. Vladimir Turina je ob koncu obvestil člane, da bo v prihodnjem mesecu prišlo do pobratenja s sorodnim društvom iz Ilirske Bistrice. Prvi del pobratenja bo potekal prav v tem kraju, drugi del seveda v Trstu.

Še ena zanimiva zamisel je bila na tem popoldnevu postavljena in tudi sprejeta: da bi namreč društvo začelo z raznimi tečaji, izleti, ogledi razstav, galerij in muzejev, ki bi popestrili in obogatili njegovo dejavnost. Člani so predlog sprejeli, sedaj se bo treba lotiti dela, da se načrt tudi uresniči.

Sekcija KPI »Enrico Berlinguer« Devin-Nabrežina in Krožek za politične in družbene vede »PINKO TOMAŽIČ«

prirejata

v okviru sodelovanja med nabrežinskimi in bistriškimi komunisti

predavanje tov.

JOŽETA SMOLETA
člana predsedstva ZKS

na temo:

»Priprave na XIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije«

Danes, 19. novembra, ob 19. uri v prostorih sekcije KPI v Nabrežini.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

vabi na srečanje

ob 40-letnici OZN.

Govoril bo

JANEZ STANOVNIK
podpredsednik predsedstva SRS

TRST

Gregorčičeva dvorana
jutri, 20. novembra, ob 20.30

razna obvestila

KD Vesna in sekcija KPI J. Verginella prirejata v četrtek, 21. t.m., ob 20. uri v Domu A. Sirka v Križu predavanje televizijske oddaje o kraški arhitekturi, ki jo je režiral Marko Sosič. Sledila bo razprava o novih podrobnostih načrtih za zahodni Kras.

čestitke

Danes praznuje TJASA PETAROS svoj 9. rojstni dan. Da bi bila pridna v šoli in doma ji iz srca želijo mama, oče, nona, nono, teta Vesna in Lino.
Draga MARIJA! Za god in rojstni dan ti želimo, da bi zdrava in vesela še mnogo let živela skupaj s tvojimi dragimi. Mama in družine.

Danes praznuje 50 let

MARTA VERŠA

Vse najboljše ji voščijo starši, brat, mož Lučko, sin Marino in hči Norma z družino.

Vendar je privekal

I A N

Patrizii in Miranu čestitajo

kolegi ag. AA, PD in ZTT

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesslan:

KRZNA — JOPE — NAŠITKI

PELLICCERIA CERVO

Trst, Drev. XX. septembra 16
Telefon: 796-301

PELLICCERIA ALBERTI

Ulica delle Torri 2

Priporočni trgovini za vaše nakupe

včeraj-danes

Danes, TOREK, 19. novembra
LIZA

Sonce vzhaja ob 7.10 in zatone ob 16.31. — Dolžina dneva 9.31. — Luna vzhaja ob 13.33 in zatone ob 23.39.

Jutri, SREDA, 20. novembra
SREČKO

PLIMOVANJE DANES: ob 04.26 najvišja 25 cm, ob 21.11 najnižja 30 cm.

Vreme včeraj: temperatura zraka 2,8 stopinje, zračni tlak 1021,2 mb, pada, veter vzhodnik severovzhodnik burja 65 km na uro, s posameznimi sunki do 90 km na uro, vlaga 53-odstotna, nebo oblačno, morje razburkano, temperatura morja 14,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Martina Degrassi, Giulia Blasina, Gloria Norgio, Barbara Simeone, Roberta Purich, Pierpaolo de Flego.

UMRLI SO: 64-letni Radosav Stosic, 80-letna Maria Znidarsic, 84-letna Annunziata Micale, 60-letni Alberto Apollonio, 79-letni Antonio Palcichi, 84-letni Antonio Mrak, 79-letna Maria Della Fazio vd. Borromeo, 70-letna Agnese Orzan, 64-letni Radislav Lakovic, 69-letni Virgilio Tinsky, 64-letni John William Hackett, 76-letni Guglielmo Burigana.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Oriano 2, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpriznična od 14. do 20. ure in priznična od 8. do 20. ure.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

organizira v šolskem letu 1985/86 še dva dodatna tečaja:

tečaj srbohrvaščine
(150 ur)

in

tečaj za tehniko-vzdrževalca hardwara mini- in mikroračunalnikov
(250 ur)

Vpisovanje in podrobnejše informacije do 23. t.m. na sedežu zavoda v Trstu, Ul. Carducci 8, tel. 040/730-210 (vsak dan razen ob sobotah od 9. do 13. ure).

menjalnica

18. 11. 1985

Ameriški dolar	1.760,—
Kanadski dolar	1.270,—
Švicarski frank	822,—
Danska krona	183,—
Norveška krona	222,—
Švedska krona	222,—
Holandski florint	597,—
Francoski frank	219,—
Belgijski frank	32,—
Funt sterling	2.500,—
Irski sterling	2.070,—
Nemška marka	672,—
Avstrijski šiling	95,—
Portugalski eskudo	10,—
Japonski jen	7,—
Španska pezeta	10,—
Avstralski dolar	1.150,—
Grška drahma	10,—
Debeli dinar	5,—
Drobni dinar	4,75

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 16 - 61-448

Oglasni oddelek
Primorskega dnevnika

OBVESTILO

Urniki sprejemanja oglasov veljavni od 18. novembra do 31. decembra t.l.:

Mali oglasi, prispevki, razna obvestila, čestitke, sozolja, osmrtnice in zahvale

VSADAN OD 8. DO 12. URE
na Oglasnem oddelku, Ul. Montecchi 6, ali po telefonu na št. 775-275.

Osmrtnice in sozolja
OD 12. DO 19. URE

na redakciji Primorskega dnevnika ali po telefonu na št. 794-672

mali oglasi

Tel. 775-275

Dr. MIRAN DOLHAR obvešča, da je odprl zobno ambulanto v Ul. Vittorio da Feltre (Trg Perugino). Tel. 749-385 vsak dan od 16. do 19. ure.

PRODAM katro R4-GL rdeče barve, letnik '80, v odličnem stanju. Telefonirati ob urah kosila na št. 040/227-119.

VELIKO SLOVENSKO PODJETJE išče uradnico z odličnim znanjem srbohrvaščine. Ponudbe poslati na Oglasni oddelek Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst, navesti šifro »Srbobhrvaščina«.

PRODAM nove smučarske čevlje alpine št. 8 1/2. Telefonirati na št. 882-042 med 18. in 20. uro.

PRODAM pando '45 super. Telefonirati po 18. uri na št. 229-224.

KUPIM vozni ali nevozni fiat 750 D v dobro ohranjenem stanju. Ponudbe v uradnih urah na tel. 43713.

IŠČEM kefirno gobo. Tel. 226-402.

PRODAM nezazidljive parcele na vzhodnem Krasu. Tel. 040/226-461.

PRODAM leseno hišico za psa. Tel. 226-577, razen v sredo, soboto in nedeljo.

ANGLEŠKA družina išče od januarja dalje opremljeno konfortno stanovanje na Opčinah ali v bližini za dobo 1 ali 2 let. Tel. ob uri kosila na št. 040/211-936.

prispevki

Ob 8. obletnici smrti dragega moža Alojza Zagarja daruje žena Danica 15 tisoč lir za KD Slovan in 15.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob Antonije Sever daruje družina Bandelj 25.000 lir za SZ Bor.

Namesto cvetja na grob Lojzke Hegler vd. Grilanc daruje Olga Šonc 20.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na drago Lojzko Hegler vd. Grilanc daruje Drago Gorup z družino 20.000 lir za knjižnico P. Tomažič in tovariši.

V spomin na dragega brata Petra Fabrisa daruje brat Nini z družino 50.000 lir za SKD Slavec.

V spomin na Josipa Jogana daruje družina Evgen Kalc s Padrič 15.000 lir za Skupnost - družina na Opčinah.

Namesto cvetja na grob Josipa Jogana darujeta Dušan in Anamaria 15.000 lir za SPD Tabor na Opčinah in 15.000 lir za Sklad »M. Čuk«.

V spomin na Branka Lupinca darujeta Grizonič in Guštin (Col 5) 50.000 lir za popravilo repentabske cerkve.

V spomin na Branka Lupinca daruje Guštin-Vestri (Col 42) 10.000 lir v isti namen.

Ob 20. obletnici smrti Vide Raubar daruje družina Čok 10.000 lir v isti namen.

Za popravilo cerkve na Repentabru darujejo družine Škabar (Repen 4) 20.000 lir, družina Šuc 50.000 lir, družina Škabar (Repen 23) 100.000 lir in N. N. (Repen) 80.000 lir.

V spomin na drage pokojne darujeta Vanda in Milko Starc 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Kontovelu.

Namesto cvetja na grob Silve Regent roj. Starc darujeta Vanda in Miko Starc 20.000 lir v isti namen.

V spomin na starše in na brata Milana daruje Vida Gerlanc Mennucci 10.000 lir za dvorano na Kontovelu.

Ob priliki praznovanja 40. obletnice ustanovitve daruje Aleš Gruden 100.000 lir za KD Rdeča zvezda.

GLASBENA
MATICA
TRST

Sezona 1985-86

3. abonmajski koncert

Danes, 19. t.m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

MONIKA SKALAR, violina
ACI BERTONCELJ, klavir

Prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice in eno uro pred pričetkom koncerta.

koncerti

Glasbena matica Trst v sodelovanju z deželnim sedežem RAI v Trstu. Ciklus »Mladi mladim«. V četrtek, 21. t.m., ob 18.30 v Auditoriju A v Trstu, Ul. F. Severo 7: ROBERT STANIČ - klarinet in ANDREJ JARC - klavir. Vabljeni!

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom. Openski glasbeni večeri. V soboto, 23. t.m., ob 20.30 koncert komornega orkestra OPERA GIOSA DEL FRIULI - VENEZIA GIULIA. Dirigent prof. Severino Zannerini. Sodeluje baritonist Paolo Rumetz. Na sporedu: Vivaldi, Cimarosa, Haydn. Vabljeni!

gledališča

VERDI

Danes, 19. t.m., ob 20. uri tretja predstava Verdijeve opere »Simon Boccanegra« (red B/B). V petek ponovitev.

ROSSETTI

Danes, ob 20.30 bo gledališka skupina Piccolo Teatro di Milano predstavila Strindbergovo delo »Nevhita«. Režiser G. Strehler. V abonmaju odrezek štev. 3. Informacije in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti. Predstava traja 1 uro in 40 minut.

CANKARJEV DOM

Velika dvorana
V ponedeljek, 25. t.m., ob 19.30: Eugen Suchon »Svätópuk«, glasbena drama v treh dejanjih.

V sredo, 27. t.m., ob 19.30: Dimitrij Šostakovič »Katarina Izmaijlova«, opera v 4 dejanjih.

V petek, 29. t.m., ob 19.30: G. Verdi »Simon Boccanegra«, opera v 3 dejanjih.

kino

Ariston 16.00 — 22.00 »Maccheroni«. Režija Ettore Scola. J. Lemmon in M. Mastroianni.

Eden 15.30 — 21.00 »Diario intimo di una monaca« in »La civiltà del vizio«. Prepovedana mladini pod 18. letom.

Fenice 17.00 — 22.15 »I pompieri«. P. Villaggio, M. Boldi, L. Banfi.

Excelsior 18.00 — 22.15 »Ritorno al futuro«. Film za vsakogar.

Excelsior II 17.15 — 19.30 — 21.45 »L'onore dei Prizzi«. Režija: John Huston. Jack Nicholson in Kathleen Turner.

Nazionale Dvorana št. 1 21.00 »L'anno del dragone«.

Dvorana št. 2 20.15 »Fandango«.

Dvorana št. 3 16.00 »I vizi del sesso«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Mignon 18.00 — 22.15 »Amare con rabbia«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Grattacielo 16.00 — 22.00 »Coccone«. Režija R. Howard.

Capitol 16.30 — 22.00 »Scuola di polizia 2, prima missione«.

Vittorio Veneto 16.30 — 22.00 »La migior difesa è la fuga«. Za vsakogar.

Lumiere 15.30 — 18.45 — 22.00 »Barry Lyndone«. Režija S. Kubrik.

Alicione 16.30 — 22.00 »Lucida follia«.

Radio 15.30 — 21.30 »Insaziabili e morbose«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

SLOVENSKI KLUB
ZDRUŽENJE MOST
TRŽAŠKA KNJIGARNA

vabijo

danes, 19. novembra, ob 20.30 v Gregorčičevo dvorano v Ul. sv. Frančiška 20 na predstavitev pesniške zbirke

Gina Brazzodura
OLTRE LE LINEE

Avtorja in zbirko bo predstavila Ivanka Hergold, pesmi bo bral Aleksij Pregarc.

Prisoten bo tudi avtor, ki se bo zadržal v razgovoru in bo podpisal knjigo.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

KD F. Venturini vabi na predavanje novinarja Lojzeta Abrama »S POTI POD VRHOVI HIMALAJE«, ki bo v nedeljo, 24. novembra, ob 17. uri v Kulturnem centru Anton Ukmar - Miro pri Domju. Vtise s prvega trekinga zamejskih planincev okrog Anapurne bodo spremljali barvni diapozitivi.

SPDT prireja v četrtek, 21. t.m., ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Frančiška 20/II. nadst.) tržaško predstavitev vodnika TRIGLAVSKI NARODNI PARK. Ob diapozitivih bosta predavala Janez Bizjak in Tone Wraber, predstavili pa bodo tudi film Naška Križnarja »Sirarstvo na ovčjih planinah«.

KD F. Prešeren vabi na predstavo VIKI SHOW, ki bo v soboto, 23. t.m., ob 20.30 v gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

Odsek Foto kino KD. F. Prešeren iz Boljunca organizira TEČAJ ZA FOTO-MATERJE. Zainteresirani naj telefonirajo vsak dan do petka, od 19. do 21. ure na št. 228-311.

Sklad M. Čuk vabi v petek, 22. novembra, ob 20.30 v malo dvorano Prosvetnega doma na Opčinah na OBČNI ZBOR. Dnevni red: 1. poročila; 2. program; 3. razprava; 4. razno. Vabljeni!

KD Vesna prireja v petek, 22. t.m., ob 20.30 v Domu A. Sirka v Križu srečanje na temo »Arzenal včeraj in danes«. Sodelovali bodo sindikalisti in vaščani, ki delajo v ladjedelnici. Srečanje je posvečeno spominu Patricija Košute ob obletnici njegove prezgodnje smrti.

šolske vesti

Državno učiteljsko A. M. Slomšek s prikličenjo vzgojiteljsko šolo prireja SEMINAR PLESNE VZGOJE, ki bo v šolskih prostorih 21. in 22. t.m., od 8. do 12. ure, v soboto, 23. t.m., pa bo ob 11.30 prikaz plesa Razgrajaci. Vabljeni!

razstave

Jutri, 20. t.m., ob 18. uri bodo v umetnostni galeriji »Studio Bassanes« odprli razstavo slik in skulptur ameriške umetnice Ursule Von Rydingsvard.

Mladinski krožek Prosek - Kontovel prireja v Kulturnem domu na Proseku razstavo »Prosek in Kontovel v slikah«, ki bo odprta do petka, 22. t.m., s sledečim urnikom: vsak dan od 18. do 20. ure.

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom. Danes, 19. t.m., ob 20.30 odprte razstave FABJA SMOTLAKA. Uvodno besedo in video-tape Sergij Cesar. Priznani barman Ezio Fontanot bo predstavil svoje cocktaile. Vabljeni!

Prednaročnina za Primorski dnevnik za leto 1986

CELOLETNA 90.000 lir
MESEČNA 12.000 lir

Celoletna prednaročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 90.000 lir + 500 lir kolka velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. januarja 1986. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 140.000 lir + 500 lir kolka.

Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in ČESTITKE.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 - Tel. 794672
Urniki od 9. do

XIII. plenum kulturnih delavcev OF

Skupni slovenski kulturni prostor

Sodelovanje kot pogoj našega življenja

Pot do skupnega slovenskega prostora ne vodi samo preko učenih, abstraktnih, terminoloških razprav. Za nas, na Primorskem, na obeh straneh meje, skupni slovenski kulturni prostor preprosto je.

Čutimo ga kot živo sestavino naše zgodovinske in kulturne dediščine. Čutimo ga kot neodtujljiv del naše primorske stvarnosti, kot temelj naše narodnostne identitete in rasti. Skupni prostor tkemo z našimi vsakodnevnimi stiki in vezmi, ki vse bolj presejajo državno mejo kot črto ločnico. Biti ob meji pomeni vedno bolj biti v stičišču in hkrati odpirati možnost enakomernega in vsestranskega razvoja slovenske kulture povsod tam, kjer živimo Slovenci. Kajti resnica je, da slovenska kultura v svoji zgodovini nikoli ni bila omejena samo na središča in to tudi danes ne bi smela biti. Zgodovinski spomin in živa sedanja stvarnost izpodbijata tiše težnje, ki še vedno gledajo na dogajanja na »obrobju« in v zamejstvu nekako zviška in očetovsko. Območje, ki ga danes imenujemo za zamejstvo, ki ga nikoli provinca slovenske kulture.

Primorska je jasen dokaz, kako zmotno bi bilo stvari deliti. Zgodovinska in kulturna dediščina je tu skupna in tudi danes ne trpi delitve, pa čeprav jo vsiljuje državna meja. Prav iz te skupnosti je namreč zrasla in raste svojevrstna moč.

Nenehen živ pretok ljudi in idej je mogoč le ob stalnem komuniciranju, zato je za ustvarjanje skupnega kulturnega prostora tudi skupni »informativni« prostor.

Skupni slovenski kulturni prostor seveda ne pomeni ekskluzivnosti in niti zapiranja v meje neke slovenske samozadostnosti. Niti ne sme biti jez za pretok idej, misli, vrednot. Pojmujemo ga kot stičišče vzajemnega opajanja kulturne in drugačne ustvarjalnosti vseh delov slovenskega naroda, pa tudi kot sočnanje z drugimi kulturami v njem. V tem prostoru ustvarjajo tudi avtohtone narodnostne skupnosti, ki so sestavni del slovenske državnosti. V njem bolj kot doslej prihaja do sožitja in vzajemnega bogatenja s kulturami večinskih narodov na območjih, kjer Slovenci živijo izven meja SRS.

Skupni slovenski kulturni prostor ne pomeni niti zapiranja pred drugimi jugoslovanskimi kulturami. V njem se z njimi seznanjajo tudi Slovenci v zamejstvu in tako posredno bogatijo kulture sosednjih večinskih narodov.

Že zaradi lastne zgodovine je slovenski narod najbolj neposredno zainteresiran za to, da se fizične, državne in drugačne meje presegajo. Še posebej so nevarne tiste pregrade, ki vodijo v provincializem. Proces, ki pelje k vsestranski odprtosti je tako pogoj za polno uresničitev naše narodnostne samobitnosti, ki naj nas uveljavlja kot zgodovinski subjekt v širših evropskih okvirih. Prav zato je uresničevanje skupnega slovenskega kulturnega prostora zgodovinsko vezano na progresivno miselnost, ki presega nacionalistične in drugačne ozkosti.

Današnjih meja ni mogoče spreminjati. Treba jih je presegati in preoblikovati v stičišča vzajemnega skupnega snovanja boljšega sveta in tiste vsestranske odprtosti, ki edina lahko pospešuje razvoj na kulturnem, gospodarskem, političnem in drugih področjih.

Skupni slovenski kulturni prostor ne ogroža nikogar, razen tistih, ki želijo ločevati ljudi in narode. Spreminja pa pojmovanje, ki vidi v meji ločnico ter ustvarja osvežujoč prepričanje v zatohlem ozračju vseh nacionalizmov.

Uredništvi:

PRIMORSKEGA DNEVNIKA in
PRIMORSKIH NOVIC

Skupni prostor: od zgodovine do umetnosti

Od 21. do 23. novembra bo v Novi Gorici letošnji, že 13. sklic plenuma kulturnih delavcev OF slovenskega naroda. Tema plenuma je Skupni slovenski kulturni prostor. Napovedanih je več kot štirideset razpravljalcev, ki bodo pojem skupnega slovenskega kulturnega prostora obravnavali z različnih vidikov: mednarodnih odnosov, zgodovine, umetnosti, arhitekture, gospodarstva, tiska, etnologije itd.

Otvoritev plenuma bo v četrtek, ob 10. uri, v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici. Uvodni razpravi bosta imela predsednik plenuma France Štiglic in predsednik republiške konference SZDL Slovenije Franc Šetinc. Popoldanski del se bo začel ob 16. uri, v četrtek zvečer pa bo v restavraciji hotela Park sprejem in večerja za člane in goste plenuma. V petek ob 9. uri bo v Goriški knjižnici otvoritev razstave »Slovenski tisk v zamejstvu«, sledilo bo nadaljevanje plenuma.

V soboto bodo udeleženci plenuma odšli v Beneško Slovenijo. Pogovarjali se bodo v društvu »Ivan Trnko« in si ogledali kulturne spomenike Čedadu.

Kot smo že uvodoma zapisali se bo v dveh dneh na štirih plenarnih sejanjih izvršilo več kot 40 razpravljalcev. Tu jih navajamo po abecednem redu in z naslovi njihovih razprav: Dar-

ko Bratina (Izziv modernizacije), Rudi Čačinovič (Zedinjena Slovenija v luči mednarodnih in mednacionalnih odnosov), Silvo Devetak (Nekatere jugoslovanske in mednarodne razsežnosti skupnega slovenskega kulturnega prostora), Aleš Erjavec (Nekatere probleme s »skupnim slovenskim kulturnim prostorom«), Rado Genorio (Prostorske in časovne razsežnosti izseljevanja Slovencev po svetu), Bogo Grafenauer (O slovenskem etničnem prostoru kot kriteriju pri zgodovinskih virih), Matjaž Jančar (Politične razsežnosti slovenskega izseljenstva), Milica Kacin (Vprašanje obravnave slovenskega etničnega prostora po letu 1918), Ferruccio Clavara (Uveljavljanje enakosti slovenskega kulturnega prostora med Slovenci Videmske pokrajine), Matjaž Kmecl (Skupni slovenski kulturni prostor tujem in onstran meje), Vladimir Kavčič (Delovanje Kulturne skupnosti Slovenije na področju stikov s Slovenci zunaj SR Slovenije), Andrijah Lah (Kroženje tiska v slovenskem kulturnem prostoru), Aleš Lokar (Gospodarstvo slovenske manjšine v Italiji), Janko Malle (O narodni in kulturni identiteti Slovencev na Korškem), Tomo Martelanc (Slovenica po svetu), Branko Marušič (Zgodovinski oris skupnega kulturnega življenja na Goriškem), Milko Matičetov (Prispevek Rezije »za slovensko celoto«), Vasili Melik (Nastanek, pomen in zgodovinska usoda programa Zedinjene Slovenije), Jože O-

sterman (Pereči problemi politike skupnega slovenskega kulturnega prostora z vidika Zveze kulturnih organizacij Slovenije), Klavdij Palčič (Skupni kulturni prostor in kultura sožitja: dvojne ciljeve in izhodišče za narodnostno mešana ozemlja), Tone Peršak (Skupni slovenski kulturni prostor — poskus ponovne opredelitve), Rosana Petaros (Identiteta naroda v luči njegove arhitekturne in krajske dediščine: vasi na tržaškem Krasu), Janko Pleterski (Pogledi na vprašanje enotnosti kulturnega prostora narodov v Jugoslaviji), Breda Pogorelec (Slovenski jezik kot prvi in združevalni dejavnik narodovega prostora), Boris Race (Zamejci, obnavljanje in krepitev vezi), Dimitrij Rupel (Skupni slovenski kulturni prostor), Franc Šetinc (Uvodni referat), Bojan Štih (Zedinjena Slovenija), Nace Šumi (Likovna umetnost in skupni slovenski kulturni prostor), Marjan Tavčar (Stičišče dveh narodov po Osimskih sporazumih), Danilo Türk (Ideja o skupnem slovenskem kulturnem prostoru in univerzalno priznane človekove pravice), Vlado Uršič (Kulturni in drugi stiki obmejne Slovenije s Slovensko Benečijo), Marija Vilfan (Skupni kulturni prostor, mir in razorožitev), Reginald Vospersnik (Kulturno-prosvetna realizacija ali utopija?), Branko Zihl (Slovenska kultura in zgodbe o etnostrukture).

V razpravo bodo posegli še: France Bernik, Boris Paternu, Marjan Pungartnik, Rudi Rizman, Janez Stanovnik in akademik Josip Vidmar.

Enotno kulturno hotenje kot realnost slovenske usode

Dr. Matjaž Kmecl, predsednik republiškega komiteja za kulturo Slovenije:

»Realnost slovenske usode v štirih državah ni odpravljena — živeti jo skušamo kot enotno kulturno hotenje, kulturno usodo, nič drugega...«

Vpr.: Vprašanje o slovenskem kulturnem — enotnem ali skupnem — prostoru se sporadično ponavljajo pod različnimi imeni in nazivi že več kot stoletje. V mislih imamo vse silne programe zedinjene Slovenije iz prejšnjega stoletja pa tudi najnovejša že nekaj 10 let prisotna prizadevanja poudarjati potrebo po enotnem (ali morda skupnem) nastopanju Slovencev pred ostalimi narodi, ki nas obkrožajo.

Odg.: »Najprej je bil to seveda program zedinjene ali združene Slovenije iz leta 1848; sledil je podobnim mladonacionalnim programom drugod po Evropi, predvsem pa zahteval ali vsaj predvideval relativno kulturno in celo politično suverenost Slovencev v nekakšni federalni enoti habsburške monarhije. Zahteval je slovensko solstvo z lastno univerzo (ne smemo pozabiti, da je bila večina našega solstva še slabih 70 let nazaj neslovenska), skratka — slovensko upravno-deželno razkosanost (živeli smo v šestih različnih upravnih »otah« deželne vrste) je poskušal nadomestiti z etničnim, oziroma nacionalno zaokroženo Slovenijo. Takšna razkosanost je ostala naš problem do današnjih dni; rapsalska pogodba in koroški plebiscit po prvi svetovni vojni sta jo zaosttrila, čeprav na drugačni osnovi, NOB pa je v imenu združevanja Slovencev in v smislu našega skupnega, enotnega narodnega življenja zelo naglo seglo na celotno slovensko ozemlje, ne glede na nekdanje meje: od Dječih do Rezije in Trsta. — Po helsinki listini in seveda tudi že prej je misel na kakršnokoli spreminjanje mej nerealna; če bi svet prihodnosti sledil humanističnim izročilom, na katera sicer kar naprej pri-sega, bi bila tudi že zdavnaj nepotrebna. S tem pa realnost slovenske usode, slovenskega obstajanja v štirih drža-

vah ni odpravljena: živeti jo skušamo kot enotno kulturno hotenje, kulturno usodo, kot samozavest posebne ustvarjalnosti, lastnega jezika, pripadnosti neki zgodovini in tradiciji, nič drugega.«

Vpr.: Po sedanjih idejah o enotnem slovenskem kulturnem prostoru naj bi poleg lastne integritete služil ta prostor tudi za pretakanje misli in idej med Jugoslavijo in ostalimi evropskimi in svetovnimi narodi in obratno. Torej naloga več. Kaj vi sodite o tem?

Odg.: »Po svoji zemljepisni legi smo bili zmeraj ozemlje različnih prehajanj, Sperans bi rekel »prostor na vetrju«; do sem je prodrla severna protestantika, preko nas je proti dunajskemu in ruskemu vzhodu prehajala mediteranska renesansa, tu sem je še v surovih navalih turških vojsk pljuskal orient. Danes pa smo najdlje v Srednjo Evropo moleči predel Jugoslavije; tudi če ne bi hoteli, navaja se sama lega pa tradicija k rečem, ki jih omenjate. Z odprto mejo izražamo voljo po ustrežni splošni, politični, kulturni in siceršnji odprtosti. Takšna odprtost pa nalaga Sloveniji pač tudi ustrezno povezanost.«

Vpr.: Če govoriva o prvi nalogi, o integriteti slovenskega kulturnega prostora. Iz njega, predvsem iz tako ime-

novanega obrobja (kamor sodijo poleg Primorske tudi druge pokrajine) prihajajo glasovi o krivični porazdelitvi deleža kulturnih dobrin, ne pa tudi denarja. Z izgradnjo Cankarjevega doma v Ljubljani so ti glasovi postali še močnejši. Menite, da je iz vašega zornega kota res tako?

Odg.: »Podatki za konec septembra govorijo, da se je v kulturno skupnost Slovenije nateklo okoli 230 starih milijard, v občinske kulturne skupnosti pa okoli 380 starih milijard dinarjev; stopnja »natakanja« v KSS je bila 189, stopnja »natakanja« v občinske kulturne skupnosti pa 212; vzporedno je naraščal pritisk iz občin na skupna sredstva, tista, ki se pri KSS zbirajo za osrednje, nacionalne kulturne ustanove. Jaz bi postavil nasprotno trditev: vse bolj je obubožano nacionalno, združevalno kulturno jedro. In ob tem zastavljam vprašanje: Kam gredo zbrana sredstva v občinah? To zaradi kulturne razvitosti za Novo Gorico ne velja, velja pa za večino drugih občin. Premalo živimo z zavestjo, da je naša kultura naša skupna odgovornost in da je od nje odvisna stopnja naše notranje, duhovne suverenosti, z njo pa tudi siceršnje samozavesti.«

NADALJEVANJE
NA NASLEDNJI STRANI

Sodelovanje dvigniti na višjo raven

Po svetu živi in deluje na desetine uglednih in uveljavljenih znanstvenikov, umetnikov, najrazličnejših strokovnjakov in javnih delavcev slovenskega porekla. V sodelovanju z njimi bi naše odnose v svetu lahko še okrepili, v našem notranjem razvoju pa spodbudili nove ustvarjalne moči. Vse to, kar smo v mednarodnih odnosih in razmerjih že dosegli, kaže, da je ideja skupnega ali enotnega kulturnega prostora neobremena s političnimi hipotekami, da si slovenske kulture in njenega nadaljnega razvoja ni mogoče celovito zamisliti in razumeti brez številnih duhovnih vezi, ki so se izoblikovale tudi na podlagi ideje enotnega kulturnega prostora. Nasprotno: pritrđiti je treba vsemu, kar se je na tej osnovi že zgodilo, kulturnemu sodelovanju vseh Slovencev pa odpreti nove kvalitativne možnosti, to sodelovanje dvigniti na novo raven, v širino pa ga razviti še na informacijsko, izobrazbeno, raziskovalno pa tudi na gospodarsko sodelovanje.

(Iz razprave pisatelja Vladimira Kavčiča, predsednika skupščine KSS)

Nov utrip za večjo odprtost

KLAVDIJ PALČIČ

Biti Slovenec v zamejstvu z občutkom, ki se nikakor ne da povsem potisniti, da je ta oznaka kar se da izpostavljena minljivosti, ni, človeško vzeto, najbolj lagodna stvar. Minljivost, s katero smo kot poedinci prepojeni, nas vznemirja in, kljub svoji neizbežnosti, vedno znova preseneča. Za našo zavest ostaja ta kategorija še vedno tuja in nesprijemljiva, čeprav nam razum in izkustvo narekuje drugače. Toliko bolj vznemirjujoča, nesprijemljiva in nasilna pa postane misel na smrt ne samo poedincev, ampak cele človeške skupnosti, kajti niti razum, niti za nas izmerljivi naravni tok stvari ne dajeja opravičila za kaj takega. In res leži dandanes na vesti človeštva težka mora grozečega totalnega uničenja kot najbolj ekstremna izpeljanka človeške blaznosti. Globoko v človeku tiči poleg instinkta po samoohranjanju tudi neka primerna sla po ohranitvi vrstni oz. skupnosti — tiste življenjske verige, ki osmišlja delo in misel vsakega posameznika preko in onkraj njegove osebne življenjske izkušnje.

Podobna smrt, ki presega individualno običajno naravno nehanje in se pojavlja v svoji nepovratni dokončnosti, je tudi izginotje katerekoli specifične človeške skupnosti. V zgodovini je bilo takšnih koncev nešteto in ni težko zamisliti se v tragično tesnobo tistih, ki so takšen dvojni konec (svojega in svoje skupnosti) zavestno pričakovali. In podobno tragičen je tudi konec skupnosti, ki izgine ne zaradi fizične smrti svojih članov, ampak zaradi izgube karakteristik, ki jo določajo, kar bi se utegnulo zgoditi tudi nam Slovincem v Italiji, ko bi se ne uspeli ubraniti asimilaciji. Ta možnost lebdi nad našo glavo; pod tem Damoklejevem mečem smo živeli vesekoli.

V sedanjem času, ko je edina možna alternativa miru in nedotakljivosti meja v Evropi — splošen spopad in torej splošna smrt, bi nam Slovincem v zamejstvu preostajalo le tesnobno preštevaje odmirajočih vej

NADALJEVANJE
NA NASLEDNJI STRANI

● Enotno hotenje

NADALJEVANJE
S PREJŠNJE STRANI

Vpr.: Slovenci v zamejstvu, naša ekonomska emigracija po Evropi in po svetu so seveda sestavni del tega enotnega (ali nemara skupnega) slovenskega kulturnega prostora. Dostikrat se v kulturnem dogajanju kaže njihova povezanost z matiko, kar za druga področja ne moremo trditi ali pa v zelo majhnem obsegu (gospodarstvo, znanost ipd.). Je ta pretok po vašem zadovoljiv ali bi kazalo še kaj narediti na tem področju?

Ddg.: »Za kulturne in siceršnje preteke te vrste ne bi mogli storiti nikoli preveč. Ne samo iz nacionalnih potreb, tudi iz civilizacijskih. Pred kratkim sem bil v Avstraliji, ki gradi svojo lastno civilizacijsko podobo na t.i. multikulturnem načelu: sleher na nacionalnost, ki obstaja tam, naj ohranja, goji in razvija svoje posebnosti in okolje bo postopoma odbralo tiste, ki so najboljše, za specifično avstralsko kulturo. Radio oddaja npr. v 60 do 80 jezikih, maturo je mogoče napraviti tudi iz slovensčine itd. Povezovanje z našimi ljudmi je torej stvar naše narodne zavesti, obenem pa tudi nujna današnjega sveta. Že od Levstika in še posebej Speransa naprej vemo, da se spričo svoje majhnosti ne smemo niti približno zapreti v svoje ozke meje, ker bi se prehitro zasirili v provincializem, majhnost pa nam seveda nalaga tudi nadpovprečno čuječnost nad lastnim duhovnim in fizičnim telesom, ki je mnogo bolj ranljivo.«

Vpr.: Med Slovenci v SR Sloveniji živijo tudi predstavniki drugih narodnosti. Ne mislim pri tem samo na italijansko in madžarsko narodnostno skupnost ampak predvsem na delavce drugih jugoslovanskih narodov. Odnos do njih se zlasti v zadnjem času ne kaže v najboljši luči. Kaj bi kazalo narediti, da bi se odnos Slovencev do teh ljudi vendarle izboljšal?

Odg.: »Vzgajati, dopovedovati, pričevati. Toda, ali ste res prepričani, da je naš odnos do njih tako zelo slab? Poznam celo vrsto najboljših zgledov; res pa je, da je tudi najmanjši madež pri tem odveč.«

● Nov utrip

NADALJEVANJE
S PREJŠNJE STRANI

našega čedalje bolj osušenega narodnostnega drevesa, če bi ne čuvali trmasto in vztrajno svojega jezika, negovali svoje kulture, krepili svojih organizacij, skratka, če ne bi ohranjali in krepili dan za dnem svoje samozavesti. Ob labilnosti naše usode, kakršna se nam kaže skozi odvajanje že tolikih naših ljudi (da nosi tolikšen del lokalnega »italijanskega« prebivalstva po svojem izvoru slovenske priimke), bi se moral človek vprašati, kam naprej... in še kako dolgo? In če bi s svojim pričanjem o vrednosti osebne človeške integritete (ki se ne more odpovedati svoji avtentičnosti brez izgube svojega dostojanstva) ne mogli uzreti tiste življenjske verige, ki presega naš čas in osmišlja našo zvestobo, bi nam trma in vztrajnost prav gotovo že splahneli.

Ali smemo torej kljub vsemu gledati naprej? Ali smemo računati na vitalnost naše prisotnosti v teh krajih? Prav gotovo ni vse odvisno od nas samih. Če bo svet, ki nas obkroža, znal prislunčiti novim utripom in željam po večji odprtosti in povezanosti med ljudstvi mimo vseh nakopičenih zaprek, bomo tudi Slovenci lahko uveljavili svojo vizijo življenja, ki se usklajuje s potencialno širino novega sveta. Del Evrope, v katerem smo Slovenci doma, bi znal postati zgleden primer sožitja in kulturne doraslosti. Slovenski prispevek bo stvaren in ustvarjal, če bodo aktivni vsi sestavni deli naroda. Tisti, ki so izven meja matične domovine, so v tem »načrtu« pomemben faktor povezovanja s sosedi po eni in bogatenja slovenske stvarnosti po drugi strani. Enotnost našega kulturnega prostora izraža vero v možnost, ki jih je prinesel pohelski čas, za vse, tudi najmanjše evropske narode, če bo obveljala široka demokratičnost predvsem pri velikih narodih Evrope. V Italiji se Slovenci potegujemo za končno uveljavitev naših narodnostnih pravic, kar bi predstavljalo tudi rast same italijanske demokracije, kot poudarjajo tudi naši napredni italijanski sodržavljeni. Krepitev slovenske kulturne celovitosti pomeni velik prispevek tudi k tem našim prizadevanjem: vtem ko se usposabljam za polnejše kulturno življenje vseh Slovencev ne glede na meje in si dajemo poguma predvsem tam, kjer smo narodnostno ogroženi, odpiramo večje možnosti sodelovanja s sosedi že zaradi svoje večje angažiranosti.

Nova, še ne povsem izražena želja po najširši svobodi za vse, ki spodbuja k delu ljudi dobre volje predvsem v naši stari Evropi, najde lahko tudi v prizadevanjih našega malega naroda spodbudo za svoje hitrejše uresničevanje.

Med zgodovino in današnjostjo Kultura je ocean

JOŽE PIRJEVEC

Pojem skupnega slovenskega kulturnega prostora, kolikor je v svojem patriotičnem prizvoku tudi zapeljiv, deluje name nekoliko utesnjujoče. Kultura je kot ocean: je zelo gibljiv element, ki ne pozna jasno začrtanih meja in pregrad. Ne morem si predstavljati kulture, ki v svoji potencialnosti ne bi bila nadnarodna, nadrazredna, obsegajoča izkušnje vsega človeškega rodu.

Z druge strani pa je seveda tudi res, da je kultura vezana na medije, s katerimi jo oblikujemo in jo v dialogu z drugimi krepimo in gojimo. Po navadi je to naš narodni jezik (pa čeprav za nas zamejce to pogosto ne drži). So tudi elementi kulture, ki so specifično vezani na našo nacionalno izkušnjo, ki se niso uveljavili v širšem prostoru, a so vendar zanimivi in dragoceni, ker so del našega izročila in odločilno prispevajo k oblikovanju naše specifične identitete. Samo v tem smislu sem pripravljen govoriti o slovenski kulturi in njenem prostoru, čeprav obenem tudi mislim, da smo Slovenci v svoji narodnostni zavesti pač zelo okrnili, če moramo to dejstvo šele odkrivati in posebej poudarjati. Pred kratkim je dobila najvišjo književno nagrado, ki jo podeljujejo angleški kritiki, Brookerjevo nagrado, pisateljica iz Nove Zelandije, pa se pri tem nihče ni posebej zaustavil: povsem očitno je, da oceani ne ločujejo angleškega kulturnega prostora, temveč da se ta razteza vse do antipodov, ne glede na razdalje in drugačnosti, ki so in ki ga s svojo raznolikostjo bogatijo.

Slovenci smo zaživeli kot narod vsej naši teritorialni razcepljenosti navkljub. Ne smemo namreč pozabiti, da nikdar v zgodovini nismo bili politično združeni. Tudi pod staro Avstrijo, ko smo si bili še najbolj blizu,

smo živeli v različnih kneževinah in gospodstvih, pozneje deželah, ki so bile, čeprav so imele skupnega vladarja, vendarle samosvoje politične enote, v marsičem različne druga od druge. Dejstvo, da smo živeli nekateri na Kranjskem, drugi na Štajerskem, na Koroškem, pod krono sv. Štefana, v svobodnem mestu Trstu, v Istrski in Goriški grofiji, pa nas vendar ni motilo, da ne bi ustvarjali kulturnega življenja, ki je bilo enotno in plodno. Po prvi svetovni vojni je proces pretakanja kulturnih tokov iz osrednje Slovenije na obrobne pokrajine in narobe okrnol, a to ne zaradi meja, temveč zaradi narodnostnega pritiska, ki je skoraj povsem uničil slovensko inteligenco na Primorskem in Koroškem.

V zadnjih desetletjih nam je uspelo škodo, ki sta nam jo prizadela fašizem in nacizem v veliki meri odpraviti; Celovec in Trst sta znova postala centra slovenske kulture. Enotni slovenski kulturni prostor se je tako izoblikoval sam po sebi, preden smo sploh zanj našli omenjeno oznako in bo ostal v tej razsežnosti, dokler bodo Slovenci v zamejstvu dovolj samozavestni, da se ne odpovedo svojemu jeziku, kljub vsej simbiozi z večinskim narodom. Jasno je, da jim bo to uspelo, tudi če se bo matica zavedala, da se ji splača graditi mostove preko meja, ne toliko zaradi nekakšne pietete do zamejcev ali zaradi čuta dolžnosti, temveč ker se z drugačnostjo, ki jo Primorci in Korošci prinašamo, sama bogati in oplaja. Vprašanje našega kulturnega prostora je v bistvu zelo enostavno: smo Slovenci zadosti razvit, zrel in dinamičen subjekt, da si lahko zamislimo in privoščimo Commonwealth v miniaturi? Če smo, bomo po vsej verjetnosti ostali, kljub mejam na Karavankah in na Kraški planoti. Če nismo, bomo eni postali Italijani, drugi Avstrijci nemškega jezika, tretji Madžari, četrti pa alpski Srbohrvati.

Iz današnje koroške stvarnosti

Slovenci od konfrontacije do skupnega nastopanja

BARBARA GORIČAR

Najprej bi veljalo razčistiti s pojmom enotnega kulturnega prostora, ker ta ni »enoten«, torej uniformiran, enak, temveč izhaja iz skupne zgodovinske identitete nekega naroda, v našem primeru slovenskega, iz njegove kulture, ki se je razvijala dolgo vrsto stoletij, in je potemtakem skupen.

Če se ozremo v zgodovino, potem moramo ugotoviti, da skupni slovenski kulturni prostor izhaja prav iz Koroške, kjer je — kot se to tako romantično, malce cukreno sliši — tekla zibelka slovenskemu narodu. Kolesa zgodovine so spremenila meje, vendar tudi meje niso več tisto, kar so nekoč bile, ampak so nekaj odprtega, živega, tisto, ki naj bi čedalje bolj omogočalo svoboden pretok ljudi in njihove misli, njihove kulture. Tudi prostor Alpe - Jadransko pomembno prispeva k temu, da si Slovenci doma lahko spletajo žive vezi s tistimi v zamejstvu.

Kaj naj bi pomenil skupen slovenski kulturni prostor? Morda bolj živo, včasih tudi protislovno poseganje sem in tja po slovenskem prostoru in zamejstvih. Ta naj bi ne obtičal zgolj na lepih besedah, »kako smo enotni«, ampak naj bi pomenil tudi konfrontacijo in istočasno skupno nastopanje tudi navzven, k ostalim narodom.

Zakaj pogojnik? Ker je na koroškem podeželju »skupen kulturni prostor« še premalo prisoten. Ta se omejuje na društvene kontakte med matiko in zamejskimi društvi. Potrebno bi bilo bolj enakopravno in samozavestnejše vključevanje v celoten slovenski prostor. Tudi celo več, bi lahko nekoč postal eden izmed enako-

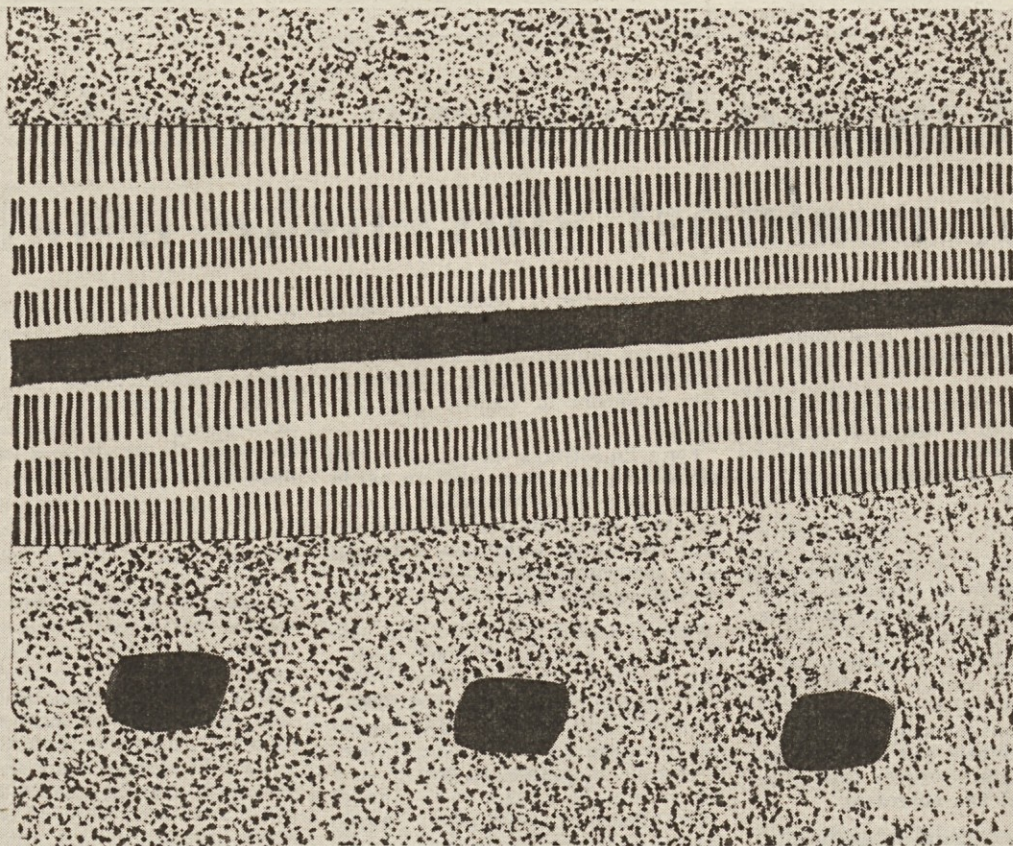
pravnih slovenskih centrov skupnega dogajanja, kot je to nekoč v zgodovini že bil, saj je v tem mestu, na primer Prešeren tiskal svojo poezijo in objavjal pesmi v »Bčelcah«.

Vendar se ta skupnost solvenske kulture na Koroškem vse močneje uveljavlja. Koroški Slovenci nimajo svojega gledališča. Imajo le amaterske skupine po posameznih prosvetnih društvih. Zato bi bilo najbrže odveč pripovedovati, kaj pomeni Slovencu iz Zilje, Roža ali Podjune, če si lahko ogleda gledališko predstavo Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, Primorskega stalnega gledališča iz Nove Gorice ali celjskega gledališča. In obratno: če se koroški Slovenci s celovečernim programom v Cankarjevemu domu predstavijo svojem matičnemu narodu. To so zadeve, ki že daleč presegajo zgolj tisto suhoparno menjava kulturnih politikov sem in tja. Ker je literatura, recimoraje pisana beseda za nek narod bistveni pogoj, da z njo prodre ne le med domačo publiko, ampak je prav ta beseda, ki hotenja in težnje nekega, še tako majhnega naroda, ponese v širši svet. Zato sta najbrž založbi »Mohorjeve družbe« in »Drave« iz Celovca tisti instituciji, preko katerih in s pomočjo katerih neki Gustav Januš ali Florijan Lipuš lahko prav preko skupnega slovenskega kulturnega prostora prodre daleč izven meja bodisi matice ali pa države, v kateri živita.

»Drava« in Založništvo tržaškega tiska sta živ primer sodelovanja enega naroda, ki živi v širih državah in njihove izdaje v treh jezikih so tudi v svoji konkurenci do drugih slovenskih založb čudovito odjeknile med Ljubljano in Trstom. Celovecem in Dunajem in še marsikje, kjer se najdejo ljudje, ki jih zanima pisatelj ali pesnik, predstavnik tako majhnega naroda, kot je slovenski. Prav Tržačani in Korošci, ki živijo neposredno na in ob tej, denimo, kulturni meji, so morda še posebej glasno poklicani, da v literarni obliki posredujejo v skupnem nastopanju navzven kulturo, ki se poraja v prostoru skupnosti slovenskega snovanja.

Zavest o skupnem prostoru je na Koroškem vse bolj domača in udomačena. Prihaja bodisi s Svetlano Makarovič ali Poldetom Bibičem, prihaja z gledališkimi ansambli iz Trsta, Celja, Nove Gorice. Naseljuje se z odličnimi likovniki, ki prihajajo sem razstavljati iz Trsta in Ljubljane, in čedalje bolj se rojeva potreba po takšni skupnosti enega naroda. Kajti, na Koroškem prihaja zadnje čase do vse bolj čudnih dogajanj, če se predstavniki občine Žitara vas, npr., odločijo, da bodo prepovedali glasbeni pouk v tamkajšnji ljudski šoli, zgolj zato, ker ob pomanjkanju domačih glasbenih pedagogov, prihajajo otroke poučevati ljudje iz Raven ali iz Maribora — torej »tujci«. Potem se ta zavest tako krepí, da počasi noben koroški človek slovenskega rodu brez nje ne bo mogel več shajati. Tudi tisti na podeželju. In bodo sami iskali novih in višjih oblik sodelovanja in počasi začeli presegati tiste ustaljene, omejene zgolj na folkloristično obarvano izmenjavo med različnimi pevskimi društvi. Čeprav nihče noče trditi, da tudi slovenska pesem ni del tega skupnega kulturnega prostora, pa še kako pomembna je, saj so z njo Slovenci na vseh straneh svojih mejah, kadarkoli je bilo težko, zmagovali in premagovali.

Kras, ki pomeni svet

Lojze Spacal

Močnejša zavest, da smo subjekt

O tem, kako gledajo Slovenci v videmski pokrajini na vprašanje skupnega slovenskega kulturnega prostora, smo vprašali beneškega kulturnega in političnega delavca Viljema Černa.

Vpr.: Kaj lahko danes pomeni za Slovence v videmski pokrajini skupni slovenski kulturni prostor?

Odg.: »Beneški Slovenci smo sad italijanskih šol, slovenskih pač nimamo. S strani oblasti se je pri nas izoblikovala volja, da se naša identiteta zanika, zato so večkrat prikrivali in še prikrivajo našo prisotnost. Ob vsem tem, pa je danes med Slovenci v videmski pokrajini opaziti dokajšnjo »poživitev« naše izraznosti. Vedno bolj iščemo izobrazbo v rodnom jeziku, zato je vseskozi aktualno čim globlje povezovanje z našim zgodovinskim zaledjem.

S kulturnim delom premagujemo vsakršno težnjo k zaprtosti in dokazujemo, da je za demokracijo velika pridobitev, če se naša osnovna bitnost spoštuje. Bitnost, ki je v kulturi, v besedi. Konec koncev je naš človek preko stoletij dokazal, da ima svojo domačijo, svoje korenine, svoj slovenski jezik, pa čeprav srečamo pri nas tri narečne variante in sicer rezijsko, tersko in nadiško. Zaradi teh dejstev je potrebno, da se mi čutimo povezani z ostalimi Slovenci, ki živijo v Italiji in v matični domovini. Ta občutek skupnega in skupnosti lahko močno pripomore k utrjevanju narodne identitete. Povezovanje uveljavlja naše delo, omogoča globlje raziskave o vseh pojavnostih naše biti, pomaga k temu, da se naš človek razvija v lastni avtonomiji, da postane ustvarjal. Tu se odpirajo tudi širše možnosti povezovanja s soslednjimi Furlani in Italijani. Ustvarja se živ most med različnimi kultura-

mi in ostalimi življenjskimi dejavnostmi.«

Vpr.: Kakšen odnos pa si danes od matice pričakujete?

Odg.: »Najprej, da se čimbolj spoznamo. Potrebno je, da v matični domovini globlje spoznamo slovensko problematiko v videmski pokrajini. To naj bo izhodišče, da poiščemo vse nove možnosti, ki lahko odprejo širše perspektive ki lahko uveljavljajo našo skupnost. Potrebno je ustvarjati nove kadre med Beneškimi Slovenci, kadre, ki bodo poznali življenje v matični domovini in seveda našo problematiko. Na ta način lahko pride do koordiniranega dela med našimi intelektualci in tistimi iz Slovenije. Potrebno je namreč, da eni drugim nudimo določene »usluge«, da si izmenjujemo programe, utrjujemo stike, da z znanstvenim delom oblikujemo mlade študente, ki se bodo zanimali za naše probleme. V določeni meri si moramo organizirati strategijo, ki naj povezu-

je ves slovenski obmejni pas. To povezovanje mora naleteti na ugoden odmev kot nenadomestljiva vloga ljudi na omenjenem področju in to v sodelovanju z vsemi komponentami.

Poudarim naj še povezovanje Slovenije s Furlanijo, povezovanje, ki najde svoje temelje v duhu osimskih sporazumov in ki odpira nove perspektive v kulturi, v gospodarstvu in v drugih dejavnostih. Tako se lahko tudi naši Slovenci uveljavijo in pridobijo na ugledu. Vsi ti procesi bistveno pripomorejo k temu, da postanejo naši ljudje subjekt in nosilci družbenih in socialnih interesov. Že to, kar smo do sedaj dosegli, je naredilo, da smo iz neimenovane skupnosti postali jasno opredeljeni subjekt in nihče, ki pošteno misli, ne more danes zanikati naše prisotnosti. Kljub temu pa nas čaka še veliko dela; premagati moramo na primer nevednost in omogočiti, da bo to naše bogastvo prišlo v šole in v širšo, tudi neslovensko, javnost.«

V odpiranju in povezavah stalen pretok vrednot

SILVANO SAU

V letošnjem letu, v katerem se vrstijo obletnice, ki nas neposredno zadevajo, sem imel večkrat priložnost poudariti, pa tudi sam poslušati nek pogled, ki se mi zdi spricho njegove preprostosti temeljnega pomena: realnost ob meji je moč doživljati na dva načina; biti zaprt in ločen od sosed ali pa odprt in dovzeten za njegove ustvarjalne potenciale. To je pogled, ki — jedrnato povedano — zajema stoletja zgodovine, je neprekinjeno menjavanje stanja in možnosti. Danes je ena od značilnosti družbenih procesov nedvomno v odpiranju in v vse močnejših povezavah, ki zagotavljajo stalen pretok vrednot in izkušenj na najrazličnejših področjih. To pa tudi zato, ker se — kljub nekaterim odporom — vse bolj uveljavlja prepričanje, da za politiko sožitja, medsebojnega spoznavanja, razširjanja in pretoka vrednot alternative ni. Torej: kultura kot sožitje in sožitje kot kultura. Edinstvena, velikanska, univerzalna in nujna priložnost za snovanje življenjskih projektov, individualnih in kolektivnih, odprtih do spoznavanja, znanosti in poezije, prijateljstva — ne samo kot čustva, tem-

več, in morda predvsem, kot razuma in volje. Kajti kultura — če si jo že drznemo definirati — zagotovo predstavlja najvišji smisel, ki ga človeška ustvarjalnost podeljuje življenju, je pa obenem tudi skupek spoznanj in procesov, s katerimi neka družbena skupina — torej tudi naša — »reorganizira« svoje življenje. S stiki najrazličnejše narave, s možnostjo dialoga, s stalnim spremljanjem in razširjanjem dobrin, dojetih znotraj in zunaj naših meja se lahko približamo razumevanju tega novega sveta in njegovih potreb, splošnih in posebnih. Splošnih, ker je tudi naša narodnostna skupnost sestavni del širše države in mednarodne skupnosti. In posebnih, ker smo sami nekaj posebnega v naši biti in hotenju, življenjski zainteresiranosti za naše posebnosti, ne kot elementa, ki bi ga bilo treba ljubo-sumno čuvati, temveč kot bogastva, pri katerem naj bi bili soudeleženi vsi ostali, predvsem pa tisti, ki z nami živijo in delajo. Jeziki — če naj ponovim to, kar je bilo večkrat poudarjeno tudi ob zadnjem srečanju narodnostnih manjšin sosednih dežel v Trstu — niso mehan-ski instrument. Narod ali manjšinska narodnostna skupnost, njun način življenja in dela, sadovi njunega dela in bistrosti, kulture, ne moreta obsta-

jati neodvisno od lastnih jezikov, ne moreta pa se niti izražati v jeziku, drugačnem od tistega, s katerim sta se zavedla lastne identitete. Zato je za nasprotja med različnimi kulturami in jeziki vse manj razlogov, če namesto njihovih medsebojnih konfliktov upoštevamo možnosti vzajemnega bogatenja in delovanja. Sicer pa vsak instrument kulture že sam po sebi predstavlja obliko sožitja, če seveda sprejmemo določene omejitve, predvsem pa potencialne možnosti. Še več: prav s tem vzajemnim pretokom umetniških, kulturnih in človeških vrednot se utrjuje tudi medsebojno spoštovanje in volja za graditev novih odnosov prijateljstva, miru, strpnosti, v katerih je vsakdo pripravljen dati najboljše, kar ima, obenem pa tudi sprejemati to, kar mu je najboljšega pripravljen nuditi drugi. Tudi zato, kot pripadniki narodnostne skupnosti, pa tudi kot državljani te dežele in tega dela sveta želimo ponovno poudariti potrebo po vzgajanju, nas samih in drugih, h kulturi sožitja, spoznavanju in pretoku, ki za nas nima alternative. Z besedami — prevečkrat citiranega — Marshalla McLuhana: »Kajti vas je zdaj resnično postala globalna vas«. In s svarilom Dostojevskega: »Nihče ne bo rešen, če nekoč ne bodo rešeni vsi!«

Šola, jezik in odprta meja

SILVO FATUR

Enotni kulturni prostor. Obseg tega pojma zagotovo pokriva tudi področje vzgoje in izobraževanja. Pa je toliko različnosti med šolskim ustrojem v matični domovini in slovenskim šolskim ustrojem v zahodnem zamejstvu! Resda imamo tu in tam vrtnice, osnovne šole, srednje šole; resda poučujemo tu in tam slovenščino in zgodovino in matematiko... Pa vendar. Najbolj skupna je obema ustrojena materinščina kot učni jezik; le-ta pa je na Tržaškem in Goriškem (da ne govorimo o Benečiji, Režiji in Kanalski dolini), čeprav zavestneje gojena, hudo utesnjena v svojem razvoju, če jo primerjamo s slovenščino v matični domovini, ki se burno razvija na vseh življenjskih področjih, dasi je ob njej veliko malobrižnosti in ohlapnosti, ki je tudi posledica otopele zavesti o pomenu jezika kot eksistenčne vrednote naroda.

In vendar bi smeli reči, da je nek sporazum med Jugoslavijo in Italijo iz 1964. leta, ki bi ga lahko imenovali zgodnjega znanilca dogovorov v Osimu. Gre za sporazum, ki je že pred enaindvajsetimi leti v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in italijanske v Sloveniji prižgal zeleno luč za izmenjavo šolskih knjig, za organiziranje poučnih izletov v matično domovino, za vzajemno organizacijo iz-

popolnjevalnih seminarjev, namenjenih pedagoškemu osebju na Tržaškem oz. na Koprskem, za izmenjavo študentov - stipendistov, izmenjavo pedagoških svetovalcev... In vse to teče že dobri dve desetletji. Anahronizem je, da je to sodelovanje formalno zacementirano v okvire nekdanjih con A in B. Vendar pa je pot pretakanjau pedagoških izkušenj in kulturnih informacij vseh vrst tudi na tem področju življenja in dela že dve desetletji odprta.

Ob tem je bilo rojenih in uresničenih še nič koliko drugih pobud, medsebojnih srečanj šol in dijaških domov, srečanj učencev in učiteljev. In treba je vedeti, da zadnje čase obiskuje vrtnice, osnovne in srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Italiji vsako leto okoli pettisot otrok in mladostnikov (nikarkršni možnosti izobraževanja v materinščini pa se ve nimajo njihovi vrstniki v Benečiji, Režiji in Kanalski dolini). Slovenske šole v Italiji so tudi svojevrstni kulturni spomeniki. Malone vse so poimeno-vane po slovenskih kulturnih delavcih, od Trubarja, Zoisa in Prešerna — do Jurčiča, Ketteja, Bevka in Kosovela. Tudi zato so velikokrat tarče vandal-skih napadov in črnih mazaških akcij. Vsa ta mladina in vsaj del njihovih učiteljev in profesorjev je izjemno aktivna in kulturnih in telesnokulturnih društev v domačem okolju. Če se štejemo vse prireditve enega meseca ali enega leta smo presenečeni nad izidom, ki je vsega spoštovanja vreden. Iz teh društev pa so napeljene številne niti k društvom vseh vrst v matični domovini. Meja je torej odprta. Odprta tako zelo, da včasih mimogrede pozabiš zaustaviti pri eni ali drugi mejni straži, kjer naj bi pokazal dokumente. Kar odveč se zdijo obmejne formalnosti.

Veliko takih vezi pa se vzpostavlja in podira, navezuje in trga. Premalo so trajne. Kdove zakaj?! Smo si vendarle tako različni, ker živimo v dveh tako različnih družbenih ureditvah? In mar različne ureditve toliko zaznamujejo tudi človekov intimnejši svet, svet njegove miselnosti, da se je težko ujeti v trajnejše odnose? — Le tu in tam so stiki trdnjši. Tako je npr. vsakoletno srečavanje šol, imenovanih po Prežihu, ki jih je sedem, od tega dve v Italiji. Tako je zastavljeno srečanje, ki se je rodilo ob poimenovanju majhne, podeželske šole na Tržaškem krasu po Miroslavu Vilharju med občinama Nabrežina in Ilirska Bistrica. Tako tečejo stiki med občina-Bisra Dolina in Kočevje. V tem smislu se snuje stik med nižjo srednjo šolo Ivan Cankar pri Sv. Jakobu v Trstu in med osemletno šolo Ivan Cankar na Vrhniki. Da o plodnem stiku obeh Goric niti ne govorimo posebej. Tudi DO SP (dijaško obmejno srečanje Primorske), ki je zajadralo že krepko v drugo desetletje, vztrajno raste po številu šol — udeleženk in po zmeraj novih pobudah, ki težijo k pogloblja-nju trajnejšega sožitja.

Število vpisov v otroške vrtnice in osnovne šole spet nekoliko pada. Vendar poznavalci sodijo, da merjeno z odstotki še bolj pada vpis v italijan-ske vrtnice in šole. Procentno razmerje med številom otrok v slovenskih in številom otrok v italijanskih zavodih se celo rahlo izboljšuje v naše dobro. Žal upadanje števila rojstev zme-raj bolj prizadeva manjšo skupnost. Vseeno slovenske šole živijo, čeprav je res, da Osimu v desetih letih tu ni prinesel nič novega. Živijo iz svojih tal in iz lastnih moči. A za resnično zraščanje vseh delov slovenske zemlje v enoten kulturni prostor bo treba storiti še mnogokaj. Kljub vsemu ne kaže zgubiti iz razvida, da zgodovino navsezadnje vendarle delamo ljudje. In poti so odprte.

Ob vsej tej odprtosti vendarle zaskrbnjujejo nekatera opažanja, ki zadevajo zamejsko slovenščino. Toliko bolj, če pristanemo na dejstvo, da pripadnost narodu pogojuje predvsem jezik, materinščina. Kakor so v njem in ob njem vidne take in drugačne pozitivne tendence, je res tudi, da so na nekaterih jezikovnih ravninah očene očene primanjlosti. Slovenšči-na še razmeroma polno živi v družinah, vaških in društvenih aktivnostih, ne pokriva pa razsežnih področij dela, ki se zvečuje odvíja v okoliščinah dominantnega prevladovanja italijan-sčine. Zato zaskrbnjuječi primanjkljaji v strokovnih jezikih, v praktično-sporazumevalnem in pogovornem jeziku, ki seve ne more biti več tak kot pred petdesetimi ali sto leti. Položaj se, kar se tega tiče, najbrže ne bo nikoli bistveno spremenil, ta plast jezika ne bo imela odkod rasti — Zato pa je še kako pomembno odpirati mejo še bolj in bolj. Zato je treba mrežo vsakršnih stikov čez mejo ne-nehno obnavljati, jo zgoščevati, odpr-te prostore možnega sodelovanja pa naseljevati z zmeraj novimi pobudami in uresničitvami. To bi bila vsaj do neke mere protituež »nenasilnim«

NADALJEVANJE NA NASLEDNJI STRANI

Slovenski kulturni prostor na severnovzhodnem obrobju

Tudi na severu in vzhodu slovenske dežele slovenski kulturni prostor in slovenski etnični prostor nista identična z državno mejo. Saintgermain-ska pogodba je tukaj prav tako boleče kot na jugu in jugozahodu zare-zala v narodovo telo; izven meja so ostali Slovenci v Radgonskem kotu in širše Slovenci na avstrijskem Štajerskem ter Slovenci v dolinah in na bre-govih južno od Rabe — danes porab-ski Slovenci. Zgodovinske okoliščine so v dolgih stoletjih različno dovolje-vale povezanost z narodovo matico, kdaj pa kdaj celo strogo prepoveda-le. Denimo v času informbirojevskega spora in še nekaj let kasneje je bilo v Porabju nevarno odkrivati svo-je slovenstvo. Identifikacija Slovencev in Radgonskem kotu danes sicer ni življenjsko nevarna, gotovo pa je škodljiva. Kljub takim razmeram se slovenstvo in slovenska kultura ohran-ja tudi na teh naših obrobjih.

Slovenci na avstrijskem Štajerskem danes nimajo formalno niti ene kulturne institucije. Knjige in časniki v skromnem številu jih povezujejo kot tenke niti s Slovenci na Koroškem, z matico pa prav tako časopisi, knji-ge in sodobnejša medija — radio in televizija. Nedavno smo bili priča nastopu slovenskih književnih ustvar-jalcev v obmejnih vaseh, še več je go-stovanje glasbenikov, instrumentalis-tov in pevcev.

Ljudskofrontna zborovanja v vaseh Radgonskega kota pred štiridesetimi leti z zahtevo po priključitvi k Jugo-slaviji so bila najbrž zadnje svobod-ne manifestacije večjega obsega.

Neprimerljivo z razmerami v Av-striji razvijajo slovensko kulturo pre-bivalci Porabja. Po letu 1956 je za-čela odkrita madžarizacija pojenja-vati in Slovenci so začeli peti v me-šanem pevskem zboru Avgust Pavel na Gornjem Seniku, nastajati so začele manjše pevske skupine — dueti, ter-ceti, ki so javnim prireditvam pridja-le kanček slovenstva. Toda vse to te-če boječe in počasi. Ljudske pevke spodbujajo zapisovalce pevske in ples-ne dediščine, kot je denimo Laci Kor-pič iz Sakalovec. Prav tam deluje tudi edina porabska folklorna skupina

in od tam je Makoševa banda — slovenski narodnozabavni ansambel. Sko-raj v vsaki vasi pa se najde bolj ali manj uspešen ljudski godec — harmonikar.

Druga raven, ki označuje slovenski kulturni prostor v Porabju, je šolstvo in knjižničarstvo. Ponoven začetek poučevanja slovenskega jezika v os-novnih šolah je zahteval slovenske knjige. Tako so začele te ljubiteljice vsakega naroda prihajati v vse več-jem številu v porabske kraje: v Ritkarovce, na Verice, v Števanovce, Andovce, na Gornji in Dolnji Senik, v Sakalovce, Slovensko ves in Mono-šter. Koliko je danes slovenskih knjig v Porabju bi bilo mogoče ugotoviti; žal niso vse na kamjnih policah, in četudi so, na njih samevajo. Slovenski knjižni jezik je tako zelo drugačen od narečja, ki ga govorijo naši ljudje ob Rabi, da predstavlja tudi v ma-džarskem jeziku izšolanemu razumniku — Slovencu, branje velik napor.

Skromno je število v Sloveniji izšo-lanih prosvetnih delavcev, ki edini zmorejo pouk sodobne slovenščine, vendar se trudijo, in le njihova pri-zadevanja bodo pri prihajajočih gene-racijah zmanjšala prepad, ki so ga naredile zgodovinske okoliščine med slovenščino in najbolj arhaičnim slovenskim narečjem. Slavisti in etnolo-gi, ki prihajajo s slovenske univerze, so po dolgih desetletjih prvi pis-ci, prvi avtorji slovenskih tekstov — strokovnih in literarnih.

V razmerah ustavno zagotovljene enakopravnosti in v ustvarjalnem so-žitju z večinskim slovenskim naro-dom živijo svoje kulturno življenje pripadniki madžarske narodnosti v Sloveniji. V soboški in lendavski ob-

čini daje njihova dejavnost svojsko kakovost tudi slovenski kulturi. Javne prireditve ob spominskih dnevih so dvojezične, prenekatera knjižna izda-ja je prav tako dvojezična. Ne da bi čutili oviro, gledajo Madžari sloven-

ske dramske uprizoritve in seveda tudi obratno. V glavnem ne razmišlja-jo, v katerem jeziku jim je kulturna dobrina posredovana, in ker prihaja v dveh jezikih, je njihovo življenje toliko bogatejše.

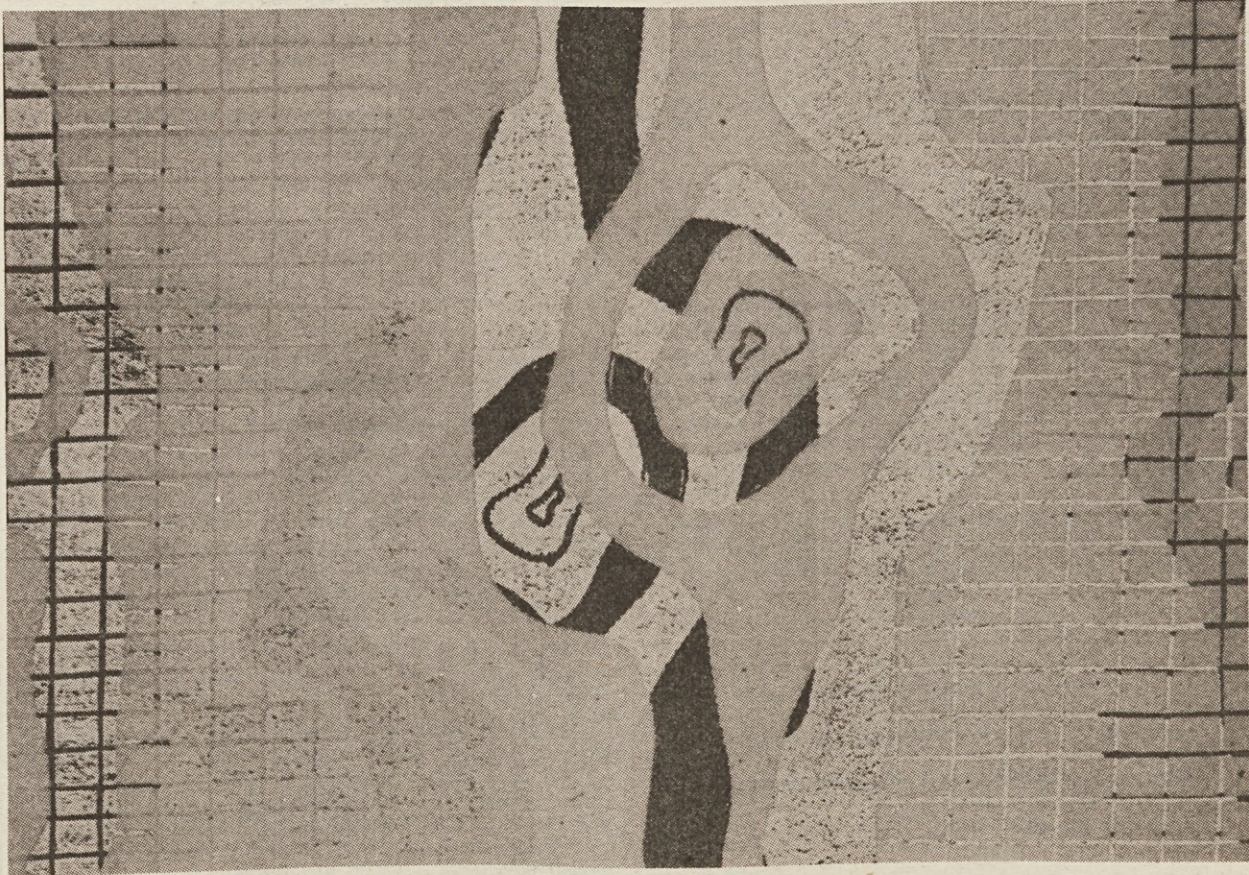
Kulturna obzorja v Pomurju

Ni naključje, da je kulturna stran v tedniku Vestnik poimenovana Kulturna obzorja, na njej pa so zabeležena pomurska obzorja v kulturi tudi v odnosu do širšega slovenskega prostora. V njem se mnogosredi-ščna usmeritev (razglašeni policentrizem) v kulturi sicer teoretično priz-nava, iluzijo o enakih možnostih, glede na objektivne zmožnosti, pa bo-lje, da Pomurci nimamo preveč. Povezovanje tako znotraj območja kot v skupnih nastopih navzven naj bi bilo osnova za dejavnost, ki pa je še vedno predvsem občinsko razdrobljena in lokalno obremenjena z redkimi svetlimi izjemami: samosvojim Pomurskim gledališkim stu-diem, Dnevi domačega filma v vseh štirih občinskih kinematografih in medobčinskim svetom Zvez kulturnih organizacij — poleg ustanov, ki so v nazivih označene kot pokrajinske. Na primer Pokrajinski muzej v Murski Soboti, ki mu pokrajinskosti ne kaže izpodbijati, ko gre za arheološka izkopavanja, saj le-ta presegajo celo območne okvire, ter Po-krajinska in študijska knjižnica s svojo domoznansko zbirko Pomuriano.

Poleg domače kulturne pobude je še nekaj gledaliških gostovanj. Razdalje med kulturnim središčem in oddaljenimi kraji, kot so po-murski, so namreč vedno večje in jih je težko zmanjšati. Tudi zato bi morale biti prispevne stopnje za osnovno kulturno dejavnost v občinah višje od stopnje za skupni kulturni program (meni večina pomurskih delegatov), ker bo drugače razkorak med kulturno razvitimi in neraz-vitimi čedalje večji. Ločnice med amatersko in profesionalno kulturo pa ne bo potrebno delati le, če se bosta obe potrjevali s kakovostjo; ob upo-števanju dejstva, da se poklicnost rojeva prav iz ljubiteljstva v kulturi.

Posebne pozornosti ob vsem naštetem pa bo bolj kot nekaj let sedaj deležno tudi ohranjanje kulturne dediščine (predvsem propadajočih gra-dov, čeprav naložba v zidove pomeni manj osnovne dejavnosti) in druž-benega standarda, ki je nizek. Ob tem so republiške silnice o centrizmu težko sprejemljive, saj se bodo občinske kulturne skupnosti in regija, kot je Pomurje, težko postavile na (zahtevane) lastne noge brez razbre-menitve denarnih obveznosti do osrednjih kulturnih institucij, do katerih je vse težje in dražje priti.

(VESTNIK)

Avgust Černigoj

Delovati v duhu OF

Mislim, da je vprašanje enotnega slovenskega kulturnega prostora ena naših bistvenih dolžnosti, ki pa smo jo doslej preveč zanemarjali. Mislim tudi, da je prišel čas za to, da se zavzame-mo za intenzivne kontakte z našimi zamejskimi predstavniki slovenskega naroda bodisi v Italiji, bodisi v Avstriji, bodisi na Ma-džarskem. Mislim, da je to tre-ba delati popolnoma v duhu O-svobodilne fronte, ki ni nikogar spraševala, ali je katolik ali ni katolik, ali je komunist ali ni komunist. Kdor se je hotel boriti za osvobodjenje, tisti je pravi član Osvobodilne fronte. Kdor se danes hoče boriti za to, da bi vsi Slovenci bili vsaj znotraj osvobo-jeni in duhovno priključeni k matični Sloveniji, vsak tak je pravi član Osvobodilne fronte slovenskega naroda v klasičnem duhu.

JOSIP VIDMAR

Kako ob meji krepiti slovensko samozavedanje?

MARJAN TAVČAR

O čem sem se namenil spregovoriti na skorajšnjem plenumu kulturnih delavcev OF, ki bo — ne zgolj slučajno prav v obmejni Novi Gorici — v žarišče svojega premišljevanja postavil za vse Slovence tako središčno vprašanje kot je prav skupni slovenski prostor?

Te nadvse odgovorne pa tudi mikavne naloge sem se potolil iz trojnega zornega kota. V svoji študijski skici nekaterih vidikov skupnega slovenskega kulturnega prostora bom skušal razmišljati kot družboslovec, kot obmejni Slovenec in kot družbeni delavec.

Kot družboslovec pač zato, ker me že poklicni interes vabi k analizi mnogih socioloških razsežnosti in procesov, brez upoštevanja katerih se je le težko približati celovitemu razumevanju teoretskega modela te zamisli in prakse o skupnem slovenskem kulturnem prostoru.

Nikakor se tudi nisem mogel ne hoteti izogniti vplivu lastnih izkušenj že tridesetih let življenja ob meji, v neposredni sosesčini tako s slovenskimi rojaki v zamejstvu kakor tudi s italijanskimi sosedi. Primorski Slovenci imamo pač to prednost, da lahko precej bolj neposredno spremljamo in pri tem tudi sodelujemo, kako danes poteka in kako bi jutri nemara mogel in moral še živahneje teči tisti obojesmerni tok življenja tu ob meji, ki pravzaprav tudi sestavlja maso in kri skupne slovenske kulture. Morda celo utegnejo biti te izkušnje zanimive ali kar poučne za prenekateriga Slovenca iz središča, da ne bi preveč zaverovano negoval tudi nekaterih malo uporabnih abstraktnih predstav o tem, kako naj bi si Slovenci, razdeljeni še naprej in nemara dokončno na tri različne države (da o slovenskem izseljenstvu in zdostvu niti ne govorimo), v prihodnje še s tesnejšimi stiki v praksi oblikovali še bogatejšo istovetnost slovenske duše.

Kulturno-politični koncept skupnega slovenskega kulturnega prostora je mogoče uresničevati le ob nekaterih predpostavkah, veljavnost katerih je praksa doslej že ničlikokrat preverila. V letošnjem jubilejnim osimskem razpravljanju o položaju slovenske manjšine v Italiji so mnogi z vseh strani opozorili na potrebo po čim bolj stabilni odprti državni meji, ki naj bi, v obe smeri čim bolj ovirano prepuščala tudi vse tiste kulturno-civilizacijske vplive, življenjsko potrebne tako nam v matični deželi, kakor nemara še bolj slovenski narodnostni skupnosti v zamejstvu.

Zamejci onstran meje v Italiji, v Avstriji in na Madžarskem se že ves čas soočajo z vprašanjem, kako ohranjati in v sodobnem smislu naprej razvijati svojo slovensko nacionalno kulturno identiteto. Skupaj z njimi se tudi mi spraujemo, kako naj pri tem delujemo, da jim bomo pri tem v največjo možno pomoč, da pa pri tem ne bomo učinkovali pokroviteljsko ali morda do njih celo kako drugače vsiljivo.

Slovinci v zamejstvu že dolgo do svoje matice uveljavljajo pravico do avtonomnosti posebnega kulturnega subjekta, nedvomno slovenskega po svojem temeljnem opredeljevanju pa vendar spričo posebnih življenjskih okoliščin tudi v marsičem posebnega in drugačnega. S tesnejšim vključevanjem celotne kulture zamejcev v krogotok celotne slovenske zavesti postaja pluralistična raznolikost s tem pa tudi mikavnost slovenstva, le še večja.

Poskušal bom pri tem opozoriti tudi na tezo, da tudi v matični Sloveniji potrebujemo stike z zamejci kot vplivne dejavnike za krepitev lastne kulturne in narodnostne zavesti. Saj kdaj pa kdaj zapademo v stanja, ko jo občutimo bodisi premedlo ali pa preveč samovšečno.

Zborovanje plenumašev osvobodilne fronte bo vsekakor podrobno razčlenilo vse vplive, ki krepijo ali slabijo narodnostno in kulturno (samo) zavest zamejskih in matičnih Slovencev. Kultura kot izjemno močan identifikacijski dejavnik, zlasti pri Slovencih, bo nemara pri tem deležna največ zanimanja. Vendar pa vsebine skupnega slovenskega kulturnega prostora ne bo moč razložiti in napolniti zgolj s potrebo po čim bolj vsestranskem medsebojnem prepletanju kulturno-umetniškega snovanja in doživljanja vseh Slovencev. Morali bomo osvetliti tudi prenekateri vidik ekonomskega, političnega, informacijskega, izobraževalnega, demografskega, socialnega, znanstvenega, vrednostnega, družabnega značaja medsebojnih stikov.

Sodobni svet je poln novih možnosti in priložnosti za uveljavljanje samostojnosti tudi manjših družbenokultur-

nih subjektov. Obenem pa je v njegovem hitro potekajočem sistemu in kozmopolitskem mehanizmu skritih ničliko zahrbtnih pasti in nevidnih sipin, v katere lahko zabrede in vanje utone indetiteta tako maloštevilnih nacionalnih enot kot smo Slovenci v celoti in naše manjšine še posebej.

Kakšno strategijo ubirati manjšinam, da ne le ubežijo grožnji postopnega odtujevanja v neslišnih mlinih sodobne tihe asimilacije, ampak se polnokrvno razvijajo?

Dilema je videti kruta. Ali se zatekati v nekakšen, v sebi navidezno samozavesten, vase obrnjen folklorni svet svojega slovenstva, naslanjajoč se pri tem čim bolj tudi na matično Slovenijo? Ali bi v takšni drži sploh mogli dolgo vztrajati, če upoštevamo, da življenje manjšine vendarle utripa sredi morja večinskega tujega življa, ki z valovi svojih drugačnih vplivov in življenjskih ritmov prej ali slej preplavi in razdere krhke nasipe takšne morebitne narodnostne izolacije in stagnacije.

Druga izbira, ki se manjšini ponuja, gre v smeri normalne socializacije in integracije v tudi to družbeno okolje. Integracije, ki naj ne bi za krvni davek terjala izgube narodnostne, kulturne identitete, marveč njihovo priznanje in enakopravno uveljavljanje. Tenka črta, ki loči sociološke procese integracije in akulturacije slovenske manjšine v italijanskem, nemškem ali madžarskem prostoru od pogubnih procesov asimilacije in alienacije, pa v praksi žal nikakor ni zmeraj zelo razvidna.

Prav zategadelj se zdi smiselno nenehno proučevati in se zoperstavljati vplivom dejavnikov, ki slabijo narodnostno identifikiranje zamejcev s slovenstvom. Eden od pomembnih protisimilacijskih ukrepov in procesov so gotovo tudi čim bolj kapilarno razvejani odnosi na sami meji. Neposredna bližina daje Slovincem na obeh straneh meje možnost, da poleg mnogih organiziranih, institucionaliziranih stikov na vseh področjih življenja, navezujejo tudi tiste nepogrešljive, bolj pristne, intimnejše medčloveške odnose, ki velikokrat zamejcu pomenijo več kot še tako poudarjena uradna srečanja.

Vprašanje je, ali smo doslej tudi z naše strani navzven in navznoter že dovolj na stečaj odprli naša mejna vrata za čim bolj neoviran in čim bolj spodbujevan tok komunikacij sodelovanja in medsebojnega prežemanja med Slovenci na obeh straneh meje?

Prepričan sem torej, da moramo našo predstavo o skupnem slovenskem prostoru, vsaj na Primorskem dopolniti in tudi obogatiti še s pojmom o skupnem primorskem kulturnem prostoru. V marsikaterem pogledu smo ga sicer že začeli ustvarjati, marsikaj pa bomo morali oboji zanj še storiti.

Na koncu le še dvojje vprašanj. Ali smo koncept o skupnem slovenskem kulturnem prostoru že dovolj razložili, da ga pravilno razumejo in sprejmejo tudi v celotnem jugoslovanskem družbenem in kulturnem prostoru? Tu se namreč zaradi premajhne seznanjenosti kaj rade porajajo vsemogoče stereotipne predstave, ki nimajo z realnostjo življenja ob tej meji kaj prida povezave in ki nam zategadelj tudi niso zmeraj najbolj naklonjene?

In nazadnje še nemara najbolj zapleteno vprašanje. Ali smo vsebinsko tega pojma doslej že v zadovoljivi meri predstavili tudi večinskemu narodu, s katerim živi ta ali ona naša manjšina v skupnih državno-političnih mejah?

Kaj storiti, da bo ustvarjanje skupnega slovenskega prostora ta večina doživljala kot pozitivno, humano vrednoto, kot demokratično pravico manjšine? In ne nazadnje, tudi kot lastno prednost pri navezovanju prijateljskih odnosov s Slovenijo in Jugoslavijo.

Kako torej razkrojiti morebitno nezaupanje in strah, ki mogoče še ždita v njihovem premalo zavzetem ali celo nasprotujočem odnosu do manjšinskih pravic?

Doseči bo treba, da naši sosede v politiki skupnega slovenskega prostora ne bodo videli skrite nekakšne druge namene, zoper katere se je pač treba upirati s šovinistično - nacionalističnim orozjem, ki ne sodi v repertoar moderne pohelsinske Evrope, ki razvija komunikacije za sožitje in pri-sega na oljčno vejico miru.

Prispevek k razpravi o kulturnem prostoru

FILIBERT BENEDETIČ

Skladno z razvojem dokončnega utrjevanja državnih meja med Italijo in Jugoslavijo se je pri nas od polovice šestdesetih let v obravnavah narodnega vprašanja vse bolj pogosto začel pojavljati izraz slovenski enotni kulturni prostor. Toda bolj kot za vsebinsko opredelitev nekega novega koncepta, je šlo v tistih časih predvsem za načelne deklaracije o ohranjanju in uveljavljanju bistvenih vrednot narodne identitete in njegovega kulturnega izraza v narodnostni stvarnosti slovenskega zamejstva. Vsa zadeva je pravzaprav izhajala iz razpoložljivih pobud posameznikov, ki so vsak zase in vsak po svoje uvajali vprašanja z najrazličnejših področij kulturnega delovanja in ustvarjalnosti. Zaradi različnosti družbenopolitične stvarnosti in pogojev ter razmer v raznih bivanjskih stvarnostih zamejstva in matične domovine, je med posameznimi subjekti kulture pogostoma prihajalo do nesporazumov. Razprava o slovenstvu je namreč vznemirjala duhove in odpirala tudi vrsto vprašanj svetovno nazorske in izrazito politične narave. Osnovno izhodišče, ki je izhajalo iz načela, da mora narodnostna skupnost ostati organsko povezana s kulturo matičnega naroda ne glede na državne meje, oziroma da državna prevlada večinskega naroda ne sme odrezati manjšinske narodnostne skupnosti od matičnega naroda, je bilo sicer splošno sprejeto kot pogoj za nadaljnji razvoj in rast ideje sožitja, medsebojnega spoznavanja in sodelovanja med narodi. V resnici pa ni šlo samo za vprašanje manjšin, za tako ali drugačno ureditev delovnih pogojev in življenjskih razmer v bivanjskih stvarnostih manjšinske narodnostne skupnosti, ki mora biti zaščiten z državnimi zakoni večinskega, prevladujočega naroda, ampak predvsem za oblikovanje vrednot slovenske identitete v celovitosti skupne podobe njenega narodno označenega prostora. Ideja slovenskega enotnega kulturnega prostora je tako zajela širši obseg in sprožila vrsto

vprašanj, ki zadevajo v živo stvarne postavke narodne biti.

Z ozirom na dejstvo, da je treba kulturo pojmovati v najširšem pomenu besede, tudi kot izrazu gospodarske stvarnosti torej, izrazu politike, izrazu socialne in družbene stvarnosti, da gre pri tem za koncepte, ki zadevajo vprašanje osebnih svobod, demokracije, človečanskih in civilnih pravic v individualni in skupnostni stvarnosti narodov in držav, ta slovenska ideja postaja danes svojevrsten faktor združevanja v izrazito razčlenjenem prostoru kot je dejansko ta naš.

Dolgo časa je že, kar se pri nas v taki ali drugačni obliki skuša oživljati iz preteklosti tako imenovana mittelevropska kultura. V veliki večini primerov gre sicer za posamezno anahronistično, nesprejemljivo in navedeno pripodobno, ki nimajo nobene zveze ne z resnično podobo »črnejš-njega sveta« ne s sedanjo stvarnostjo, kot npr. v nostalgичnem navajanju francjožeskega reda, toda prizadevanja po ustvarjanju skupnega prostora tolerantnosti in omike v obliki sodelovanja med različnimi narodi in državami, kot npr. delovna skupnost Alpe-Jadran, predstavljajo vsekakor zameetek novega in širšega koncepta. V tem pogledu opredeljevanje slovenskega enotnega kulturnega prostora, pa naj se imenuje tako ali enostaneje samo skupni slovenski prostor, odigrava ključno vlogo. V tem majhnem prostoru so namreč prisotni vsi elementi zapletene problematike širšega evropskega kulturnega prostora, ki ga opredeljuje načelo »enotnosti v različnosti«. Izhodiščna vrednota tega načela je tedaj v ohranjanju in razvoju prvotnih kulturnih značilnosti posameznih narodov, ki oblikujejo skupno podobo enotnosti.

Iz prvotne zamisli slovenskega enotnega kulturnega prostora se torej razvija nov proces, ki z utrjevanjem vrednot narodne samobitnosti ustvarja pogoje za nadaljnje utrjevanje enotnosti. Ta proces zadeva tudi in še zlasti vprašanje jugoslovanskega kulturnega prostora, ki je danes bolj kot kadarkoli prej podvržen centripetalnim poskusom uveljavljanja nadnacionalne državne uravnilovke. Gre za vprašanje, ki povzroča stanje stalne napetosti z ozirom na že uveljavljeno načelo »različnost v enotnosti«. Enotni jugoslovanski kulturni prostor je vendar odigral in odigrava v Evropi in v svetu svojevrstno vlogo združevanja med narodi. To pa ne samo kar zadeva federacijo narodov in narodnosti Jugoslavije, pač pa tudi v odnosu na spopad med Vzhodom in Zahodom, ki je v globinah načel zlahtne vezi evropske kulture. Duhovni in moralni razkol Evrope je namreč posledica uveljavitve postopkov nadnacionalne državne prevlade. Zato je v vsakem pogledu danes potrebno osvetliti in ovrednotiti v vsej njegovi razsežnosti federalistični koncept jugoslovanskega kulturnega prostora, ki predstavlja svojevrstno priliko za uveljavitev širšega koncepta združene Evrope.

Koncept enotnega kulturnega prostora nima zato nič skupnega z osvobodilnimi postopki nacionalistične prevlade. V našem primeru se ta ideja nazorno oblikuje na ravni relacij kulturna identiteta slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, posredovalna vloga med kulturnimi dobrinami italijanskega in slovenskega naroda, slovenska identiteta v enotnem prostoru federacije narodov in narodnosti Jugoslavije, kulturna identiteta v širšem mittelevropskem prostoru, kulturna identiteta Evrope, in naprej v koncentričnih krogih, ki izžarevajo »različnost« in tako omogočajo izžarevanje »enotnosti«. Končno gre za proces, ki se je začel že daleč nazaj, očitno najbrž že s proglasom o svobodi, enakosti in bratstvu za časa evropske revolucije, in ki se še nadaljuje v duhu idealov osvobodilnega boja vseh zatiranih narodov, zlasti pa v duhu velike epopeje osvobodilnega boja proti mračnim, genocidnim pohodom fašizma in nacizma.

● Šola

NADALJEVANJE
S III. STRANI

pritisikom, ki jih Slovenci v Italiji čutijo na svojih ramenih in so razlog za tiho asimilacijo. Ob taki viziji pa se človek zamisli ob pogostem reفرnu v razgovorih z našimi učitelji, profesorji, kulturnimi delavci, ki se običajno glasi: Naša moč je močna matična demovina, močna Jugoslavija. Tu, tu je zdaj velik problem. A preživeli bomo, saj smo preživeli v svoji zgodovini še veliko huje stiske in se iz njih zmeraj izvili močnejši.

Koper, 13. 11. 1985

Enotni duhovni prostor ali narodna skupnost Slovencev

Nekaj čustvenih besed na aktualno temo

MARKO KRAVOS

Nikoli ne bomo ne enotni ne »skupaj«: vedno je tako med ljudmi in narodi, pa naj bodo veliki ali majhni. Če pa se s tem danes intenzivno ukvarjamo, če poudarjamo misel o rodovni enotnosti in zgodovinski skupnosti pomeni le, da smo si že preveč narazen, da je res nevarno, ko se drug od drugega tako razlikujemo. Te razlike med nami pa so zgleda že prava odtujenost, mrzla tujost, ki rojeva nezaupanje; nezaupanje, ki rojeva predsodke in mržnjo; mržnja pa vklepa človeka v mračnjaško samozavetnost, da bo lahko iz nje čim močnejše lopnil bližnjika po glavi.

Rad imam šarasto pestrost, ki ji pravimo pluralizem ali demokracija. Pluralizem je mogoč, kjer se ljudje poznajo in spoštujejo. In po otroško se bojim nestrpnosti in sovraštva med ljudmi, ki poznajo samo svoj prav, samo delitev na »naše« in »njihove« in ki samo čakajo na možnost dokončnega obračuna.

Tako čutim to stvar med nami Slovenci. In se z vsemi štirimi upiram, da me ne potegne ta divjaška logika v svoj vrtnec, z mislijo in čustvom. Z besedo se borim za enotnost in skupnost, ki sloni na kvalitetnih odnosih.

Ob tem pa že vem, da ne bom zmogel pod isto odejo preganjati mraza in noči skupaj z ljudmi, ki ne zmorejo ljubezni, ki jim odeja narodnosti in človeška toplota ne pomenita nič, pač pa jim gre za moč in prevlado v družbi. Ki bobnajo na včerajšnji dan, kot da nimajo več nobenega upanja v jutrišnje sončne žarke. Legati v enotno in skupno posteljo v takih okoliščinah, bi bila sprevrženost. Za dober eros sta potrebna medsebojno zaupanje in čustvena naklonjenost.

Ti moji občutki, ta moja razdvojenost ni le zamejskega ptiča tožba, ne meri le na odnos med matičnim središčem in obrobniimi slovenskimi ljudmi. Meja poteka po sredini

naroda in po sredini posameznega srca. Je geopolitična, idejna in čustvena meja. Najbolj trda pa je seveda v slovenskih krajih za državno mejo, kjer je medsebojna odtujenost največja.

Iz take poparjenosti, kot proseva iz mojih besed, rase želja in gesta — naj gre strankarski, ideološki ali interesni pluralizem k vsem oštjam: vso to navidezno bogatijo dam za iskreno erotično vez med nami; vendar, kot že rečeno, mora biti vez res iskrena in obojestransko zavezujoča!

Sedanje pomanjkanje kohezije med nami skušamo Slovenci nadoknaditi na dva diametralno različna načina. Prvi je lepovidovsko hrepenenje po velikem svetu, po kraljici Evropi, kar je v resnici le beg od lastnih vsakdanjih tegob, ki danes res niso majhne in niti ne nedolžne. Razkriva pa ta naš hrepenenjski beg le naše pomanjkanje samozavesti.

Po drugi strani pa nas potrjuje in drži skupaj — zunanji sovražnik, narodnostna ogroženost! Paradoksalna resnica je namreč, da sta veliki svet in sanjska Evropa na meji s slovenskim prostorom ena sama strašanska provinca, vsa izgubljena v svojih kompleksih. Dežela Furlanija - Julijska krajina, nemška Koroška, madžarski obmejni pas, in tudi proti jugu ni mnogo bolje. Kot vsak provincializem je tudi ta obmejni samovšečno samozadosten in naperjen proti sosedu, se pravi proti nam.

Seveda, to je samo ena plat medalje. Z druge strani je namreč tudi res, da Slovenci sovražnika na naših mejah rabimo, da si ga potrjujejo in negujemo, ker nas opredeljuje, skupaj drži. Ker se nam zdi prenaporno, da bi soseda vsakodnevno uvajali v našo drugačnost, v naše kvalitete. Ga seznanjali z nami, iz njega izganjali strah pred neznanim sosedom, ki je nekakšen podjalšek slovenskega morja. Vendar bi bil to edini izhod, če bomo le zmogli v sebi toliko moči, da bomo namesto barikad proti sovražnikom na severu, vzhodu, zahodu in jugu negovali cvetoče gredice sodelovanja in prijateljstva in na njih osvajali tudi z lastno odpornostjo, radovednostjo in naklonjenostjo do sosedov.

Seveda bomo to zmogli le, če bomo trdni v sebi, zaljubljeni med seboj in v našo drobno dragotino, ki ji pravimo Slovenija.

Nikoli ne bomo ne enotni ne skupni in to ni nobena tragedija: nikjer se še ni videlo enotne in skupne družbe, če ne v zelo utesnjenih, primitivnih razmerah. Jaz pa verjamem, da se da v našem času in svetu še vedno živeti razčlenjeno, bogato, pestro. Bilo pa bi škoda, če bi razpadli kot narod, se razpršili zaradi odtujenosti, zaradi sovraštva navzven in navznoter in zaradi pomanjkanja pozitivnih srčnih energij navzven in navznoter.

Uredniški odbor priloge Primorskih novic in Primorskega dnevnika želita plenumu kulturnih delavcev OF plodno delo.

Slike, ki niso le spomin

Ženska na razglednicah bi lahko bila tema obširne in poglobljene razprave, vendar se moramo omejiti na kratek spremenjen tekst k slikam. Prepričani smo, da bo kljub temu vse skupaj povod za razmišljanje o še dolgem boju polovice vseh ljudi.

Od samega začetka so razglednice bolj v funkciji moškega, vsaj tiste, na katerih je upodobljena ženska. Ženske so takšne, da prijačo moškemu, pa naj bo zaradi lepote, oblinah, perverznosti in pregrešnosti, šarma... Ženska je le objekt fotografu, ki jih slika večidel v nemogočih pozah in oblekah (te so pogosto le tančice, ki dajo slutiti, kaj se pod njimi skriva). Realnost je kar se da daleč. Te ženske ne hodijo, lebdijo. Hoja je usojena le dominantnemu delu človeštva, moškemu, le njihov svet je resničen, ženska je na njem le za olupšavo in moškim v veselje. Tu pa tam se pojavi kakšna razglednica, ki bi dala slutiti, da se bo ženska le emancipirala, seveda, kolikor ji bo to dopustil moški. Tako se srečujemo s podobo ženske na kolesu, s teniškim loparjem, za volanom. Vse to pa je večinoma le priložnost, da se pokaže ženski gleženj da zaslutimo še kak delček polti. Dosti je razglednic, ki ponazarjajo najstarejši ženski poklic: iz njih seva spoznanje, da bi se, ko bi ne pazili, prav vse (pardon, razen mame in sestre) prelevile v pregrešnice.

Malo je izjem zgorajim pravilom. Morda je med vsemi razglednicami ob prelomu stoletja posebnost »feministična« podoba razporečene ženske. Iz nje kar žari sreča zaradi ponovne svobode.

V današnji produkciji razglednic se je marsikaj premaknilo; najdemo tudi take, kot je ta, ki jo objavljamo prav na koncu z vabilom vsem moškim: Pobiljšajmo se!

F. F.

radiotelevizija

italijanska televizija

- Prvi kanal**
- 10.30 La commediant veneziana - 2. nadaljevanje
 - 12.05 Pronto... chi gioca? - Opoldanski spored
 - 13.30 Dnevnik
 - 14.00 Pronto... chi gioca? - Zadnji poziv
 - 14.15 Il mondo di Quark - dokumentarec
 - 15.00 Italijanske kronike
 - 15.30 Šola in vzgoja: Knjižnica
 - 16.00 I figli del Sol Levante - zadnji del
 - 17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
 - 17.05 Komični filmi s Stanom Laurelom in Oliverom Hardyjem
 - 18.10 Spaziolibero: programi pristopanja
 - 18.30 Parola mia - oddaja vodi Luciano Rispoli
 - 19.35 Almanah - Vremenske razmere
 - 20.00 Dnevnik
 - 20.30 Fantastico bis - nagradno glasbena oddaja
 - 21.00 La piovra - 1. nadaljevanje
 - 22.00 Dnevnik
 - 22.10 La piovra - 2. del
 - 23.15 Velike razstave
 - 23.45 Dnevnik 1 - Zadnje vesti
- Drugi kanal**
- 11.55 Cordialmente - dnevna rubrika
 - 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
 - 13.25 Dnevnik 2 - Oddaja o handikapiranih
 - 13.30 Capitol - TV serija
 - 14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
 - 14.35 Tandem: aktualnosti in igre

- 16.00 Šola in vzgoja: Macao: dokumentarec
- 16.30 Pane e marmellata - popoldanski spored
- 17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
- 17.40 Danes in jutri - aktualni argumenti
- 18.30 Dnevnik 2 - Šport
- 18.40 Le strade di San Francisco - TV film
- 19.45 Dnevnik 2 - Poročila
- 20.20 Dnevnik 2 - Šport
- 20.30 La notte dei generali - film
- 23.00 Dnevnik 2 - Dossier Dokument tedna
- 23.50 Filmske novosti
- 24.00 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

- 11.45 Televideo
- 14.00 Jezik za vsakogar: Francoščina
- 14.30 Jezik za vsakogar: Ruščina
- 15.00 Simfonični koncert
- 16.00 Kinoteka: Znanost v filmih
- 16.30 Vzgoja in dežele: Otroška literatura
- 17.00 Dadaumpa
- 18.10 L'Orechiocchio - glasbena oddaja
- 19.00 Dnevnik 3
- 19.30 Dnevnik 3 - Deželni programi
- 20.05 Šola in vzgoja: Počitniško letovanje
- 20.30 Tre sette - aktualni tednik
- 21.30 Posvečeno baletu
- 22.30 Dnevnik 3
- 23.05 I Buddenbrook - 4. nadaljevanje

jugoslovanska televizija

- Ljubljana**
- 9.00 TV v šoli: TV koledar, Narodna heroja brata Ribar, Ladja Bakar, Po dolini Kolpe
 - 10.35 TV v šoli: Kemija, O besedah, Od ustja Drave do Iloka, Ohridska legenda, Zadnje minute
 - 12.30 Poročila
 - 16.15 Teletekst RTV Ljubljana
 - 16.30 Šolska TV: Elementarne igre, Poklici v proizvodnji
 - 17.30 Poročila
 - 17.35 Spored za otroke: Pedenžep
 - 18.05 Miti in legende: Zadnji sodniki in prvi kralji - nanizanka
 - 18.25 Dolenjski obzornik
 - 18.40 Periskop
 - 19.10 Risanke
 - 19.24 TV in radio nocoj
 - 19.26 Zrno do zrna
 - 19.30 Dnevnik in Vreme
 - 20.05 I. Cankar: Pohujšanje v dolini Šentflorjanski - predstava
 - 21.20 Izžrebanje lota
 - 21.25 Omizje
 - 23.25 Poročila
- Koper**
- 14.15 TV novice
 - 14.20 Sonce vzhaja na vzhodu - TV film

- 14.45 Zanimivosti sveta
- 15.00 Requiem za komisarja - film
- 16.40 Risanke
- 17.30 Pleme vran - TV film
- 18.00 Rdečelasa Zora - TV film
- 18.30 Pacific international airport - TV film
- 18.55 TV novice
- 19.00 Odprta meja

Danes bodo v oddaji ODPRTA MEJA tudi naslednji prispevki:

GORICA — Zasedanja glavnega odbora SKGZ

BOLJUNEC — Prireditve VZPI-ANPI OPČINE — Ob rednem občnem zboru RMV

TRST — Mladinsko zaposlovanje — posvet škofovske konference

TRST — Podelili nagrado tržaških kronistov profesorju Paladinu

- 19.30 TVD Stičiče
- 19.50 Rokomet
- 20.30 V precepu - TV film
- 21.40 Raziskovalci - dok. oddaja
- 22.40 TVD Vse danes - Vremenske napovedi
- 22.50 Galebji otok - nadaljevanje
- 23.50 Odbojka

zasebne postaje

- CANALE 5**
- 9.50 General Hospital - TV roman
 - 10.45 Facciamo un affare - kviz
 - 11.15 Tuttafamiglia - kviz
 - 12.00 Bis - kviz
 - 12.40 Il pranzo è servito - kviz
 - 13.30 Sentieri - TV roman
 - 14.30 La valle dei pini - TV roman
 - 15.30 Una vita da vivere - TV roman
 - 16.30 Hazzard - TV film
 - 17.30 Doppio slalom - kviz
 - 18.00 Il mio amico Ricky - TV film
 - 18.30 C'è la vie - kviz
 - 19.00 I Jefferson - TV film
 - 19.30 Zig Zag - kviz
 - 20.30 Dallas - TV film
 - 21.00 Falcon Crest - TV film
 - 22.30 Nonsolomoda - tednik
 - 23.30 Premiere
 - 23.50 Trinidad - film

- RETEQUATTRO**
- 9.00 Destinini - TV novela
 - 9.40 Lucy Show - TV film
 - 10.00 Questa donna è mia - film
 - 11.45 Magazine - tednik za ženske
 - 12.15 Vicini troppo vicini - TV film
 - 12.45 L'isola delle mille avventure - risanke
 - 14.15 Destinini - TV novela
 - 15.00 Piume e paillettes - TV novela
 - 15.40 I dritti - film
 - 17.50 Lucy Show - TV film
 - 18.20 Ai confini della notte - TV film
 - 18.50 I Ryan - TV film
 - 19.30 Febbre d'amore - TV roman
 - 20.30 Porca vacca - film
 - 22.30 Tre cuori in affitto - TV film
 - 23.00 Alfred Hitchcock - TV film
 - 23.30 Dick Tracy - TV film
 - 24.00 Agente speciale - TV film

- ITALIA 1**
- 9.00 Quella casa nella prateria - TV film
 - 9.50 Fantasilandia - TV film
 - 10.50 Operazione ladro - TV film
 - 11.45 Quincy - TV film
 - 12.40 La donna bionica - TV film
 - 13.30 Help - kviz
 - 14.15 Deejay Television
 - 15.00 Chips - TV film
 - 16.00 Bim Bum Bam - risanke

- 17.50 Quella casa nella prateria - TV film
- 18.50 Gioco delle coppie - kviz
- 19.30 Happy Days - TV film
- 20.00 Kiss me Licia - risanka
- 20.30 A-Team - TV film
- 21.30 Simon and Simon - TV film
- 22.30 Sport: Tennis
- 12.00 Chips - TV film
- 13.00 Risanke
- 14.00 Innamorarsi - TV film
- 15.00 Capriccio e passione - TV film
- 16.00 I nuovi Rookies - TV film
- 17.00 Risanke
- 18.30 Il ritorno dell'uomo tigre - risanka
- 19.00 Peline story - risanka
- 19.30 Carmin - TV film
- 20.30 American Gigolo - film
- 22.40 Tutti gli uomini di Smile - TV film
- 23.45 Šport: Catch

- TRIVENETA**
- 9.00 Risanke
 - 9.30 Dokumentarec
 - 10.00 Film
 - 11.30 TV film
 - 12.00 Lo stregone africano - film
 - 13.20 Horoskop
 - 13.30 TV film
 - 14.30 Ordine di uccidere - film
 - 16.00 Filmski spored
 - 16.30 Risanke
 - 17.00 TV film
 - 17.30 Un amore sacrificato - film
 - 19.00 Šport: Rugby
 - 20.00 Filmski spored
 - 20.30 Il corridore automobilistico - film
 - 22.00 TV film
 - 23.30 Film

- TELEFRIULI**
- 14.30 Šport: košarka
 - 15.30 Risanke
 - 17.00 Love American Style - TV film
 - 17.30 Povera Clara - TV film
 - 18.30 I cercatori d'oro - TV film
 - 19.30 Andrea Celeste - TV film
 - 20.30 Župan in ljudstvo
 - 21.30 Nogomet: Triestina - Bologna
 - 22.30 V diskoteki
 - 23.15 Ispettore Bluey - TV film

radio

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: Koledarček; 7.40 Pravljica, Narodnozabavna glasba; 8.10 Almanah: Nediški zvon; 8.40 Glasbeni mozaik: Slovenska popevka, Lahka glasba; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Pisani listi: Poljudno čtivo, Sestanek ob 12.00, Lahka glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Čas in prostor: Povejmo v živo; 15.00 Mladinski čas: Mladi mladim; 16.00 Zbornik: Med Brdi in Jadranom, nato Glasbene skice; 17.10 Mi in glasba: komorni orkester Radiotelevizije Ljubljana, vodi Stojan Kuret; 18.00 Arnaldo Bresan: »Odjek ženske«. Dokumentarna drama o Tini Modotti.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 7.00, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme — prometni servis; 6.45 Cestne informacije; 6.50 Objave; 7.30 Jutranji servis; 13.00 Otvoritev — Danes na valu Radija Koper; 13.40 Glasba jugoslovanskih narodov; 14.40 Zanimivost, Pesem tedna; 15.00 Za varnejši jutri — Croatia; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Mladim poslušalcem; 17.40 Povabilo na popoldanski koncert; 18.00 Sotočje; 19.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Koledarček; 7.00 Dober dan; 8.00 Cordialmente vosti; 9.03 Nobelove nagrade; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Šola, otroštvo, vzgoja; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 12.35 Neuvrščeni; 14.35 Poročila v nemščini; Popoldanski spored: Glasba — Popevka tedna; 15.00 Radijski oder; 15.45 Glasbeno popoldne; 16.00 Radijski oder; 17.45 Avtomobilizem; 18.10 Evergreen; 18.30 Znani dirigenti; 20.00 Nočna panorama.

RADIO 1

6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.45 Včeraj v parlamentu; 9.00 Radio anch'io 85; 10.30 Popevke; 11.10 Moj prijatelj — skrivnostni svet živali; 11.30 Provenienza - 3. nadaljevanje; 12.03 Via Asiago Tenda; 13.20 Poštna kočija; 13.28 Master - Glasba dan za dnem; 13.56 Turistične informacije; 15.03 Radio 1 za vsakogar: Oblo; 16.00 Il Paginone - Kulturne aktualnosti; 17.30 Radio 1 85; 18.05 Programi pristopanja; 18.30 Od Tamagna do Pavarottija; 19.15 Verska rubrika; 19.20 Na naših trgih; 19.25 Audiobox Specus; 20.00 Radijski oder; 20.49 Glasbeni odmor; 21.03 Pesniki pred mikrofonom; 22.00 Tvoj glas za lahko noč; 22.49 Danes v parlamentu; 23.05 Telefonski poziv.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Otroštvo: kako, zakaj...; 8.05 Napoved programa; 8.18 Pogovori o oddaji: Fantastico 6; 8.45 Matilde - radijska priredba; 9.10 Si salvi chi può - dnevni tečaj; 10.00 Športna oddaja; 10.30 Radio 2 - 3131; 12.10 in 14.00 Deželni programi; 12.45 Discogame tre; 15.00 Popoldanski spored; 15.05 Noi e il nostro io; 16.00 Znani romani; 16.35 Mladina danes; 17.32 Živjo, opereta!; 18.00 Le mie prigioni - 2. del romana; 18.32 in 19.50 Glasbena oddaja; 21.00 Radio 2 - jazz; 21.30 Radio 2 - 3131, nočni spored; 22.20 Parlamentarna panorama.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.35 Prometne informacije; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Radijska šola za srednje stopnjo, Kraške značilnosti dinarske Slovenije; 8.35 Iz glasbenih šol; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Danes smo izbrali; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Po domače; 13.00 Iz naših krajev — Iz naših sporedov; 13.30 Od melodije do melodije; 13.45 Mehurčki; 14.05 Odrasli tako, kako pa mi?; 14.45 Iz mladih grl; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 - 15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Sotočja; 18.45 Glasbena medigra; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblom Milana Ferleca; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Mladi na glasbenih revijah in tekmovanjih; 21.05 Od premiere do premiere; 22.05 Našim po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov.

Skupna izjava SKGZ in SSO

Goriški Slovenci enotno zavračamo žaljive napade šovinističnih krogov

Kot smo že ugotovili sta protislovenska lepaka MSI in Comitata za obrambo italijanskega značaja Gorice vzbudila val protestov ne le med Slovenci marveč tudi med večino italijanskega prebivalstva.

Teritorialni odbor Slovenske kulturno - gospodarske zveze za Goriško in Svet slovenskih organizacij sta sestavila skupno izjavo o tem vprašanju, ki jo v nadaljnjem objavljam v celoti.

»Goriški Slovenci zavračamo žaljive in primitivne napade določenih krogov, ki s protislovenskimi kampanjami poskušajo zavreti demokratične poti za doseg globalne zaštite za italijanske državljane slovenske narodnosti. Ponovno potrjujemo pripravljenost, da ostanemo aktivni faktor sožitja in razvoja v mestu in v goriški pokrajini kot tudi v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Ne nameravamo pa se odreči svoji narodni in jezikovni identiteti in niti ne svoji lojalnosti do italijanske republike, ki izhaja iz odpornosti.

Pri tem opominjamo, da nam v okviru demokratične italijanske države ni mogoče pripisati nobenega

nasilnega dejanja, čeprav smo bili deležni raznih izzivanj, ustrahovanj in nasilnih dejanj od posameznikov in njihovih lastnine; od peklenskih strojev na šolah, razdejanj sedežev, do številnih žaljivih in napadalnih napisov na institucijah.

Menimo, da globalna zaštita za italijanske državljane slovenske narodnosti ne bi smela nobenemu ničesar jemati, ampak kvečjemu prispevati k obogatitvi našega mesta kot tudi dežele Furlanije - Julijske krajine na kulturnem in jezikovnem področju. Okrepila naj bi sožitje, ki naj temelji na medsebojnem spoštovanju in pripravljenosti za dialog med ljudstvi in kulturami, kar je bilo za Gorico značilno tudi v najtežjih trenutkih. Slovenci na Goriškem, kot sicer tudi drugje v deželi, smo vedno sodelovali za takšno miroljubno sožitje in tako prispevali k vzpostavitvi dobrososedskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Sprejem zakona o globalni zaštiti mora postati dodatna priložnost, da se zagotovi vsem državljanom enake pogoje za izražanje in demokratično participacijo ter nove možnosti raz-

voja za kulturno in gospodarsko izmenjavo.

V okviru te perspektive je potrebno, da se vsi potrudimo ne samo za vzajemno strpnost, ampak tudi za boljše medsebojno spoznavanje, s čimer bomo lahko zgled, da je tudi na etnično mešanih območjih možna drugačna kvaliteta življenja.

Preprosto je ugotoviti, da kljub prizadevanjem, ki jih Slovenci lahko uresničujemo sami, je potrebno, da italijanska večina osvoji v večji meri slovensko kulturo in zgodovino, ki sta oboji sestavni del splošne goriške zgodovine in kulture.

Zato bi bilo priporočljivo mnogo več kot v preteklosti skupno - Italijani, Furlani in Slovenci - načrtovati in uresničevati pobude in priloženosti izgradnje stvarne kulture sožitja, ki lahko temelji samo na medsebojnem spoznavanju.

Kot Goričani pozivamo intelektualne, politične in družbene kroge v mestu, ki se sklicujejo na demokracijo, da bi Gorica, kot je bila spodobna že v preteklosti, postala kraj razgibanih srečanj in izmenjav med raznimi jeziki in kulturami.

Nedeljsko Martinovo v Sovodnjah v znamenju prehitro došle zime

V Sovodnjah so tokrat martinovali v zelo hladnem jutru, potem ko so večer prej, v soboto, tudi v goriški kotlini padle nekatere snežinke, ki niso obetale nič dobrega. Zapihal pa je potem veter, vreme se je zjasnilo, mraz pa je ostal. Marsikdo od številnih Sovodenjcev in tudi drugih, ki so se po nedeljski maši zbrali sredi Sovodenj ob kmetijskih strojih, okrog lepo okinčanega voza ter stojnic kjer so mladi v narodnih nošah ponujali domače vino in ržen kruh, žene domačih lovcev pa golaž narejen iz divjačine ter polento, so bili mnenja da bi bilo treba ponujati brulje.

Za novost letošnjega martinovanja v Sovodnjah so poskrbeli domači lovci, člani sovedenjske lovske družine. Ponujali so okusno pripravljen lovski golaž s polento. Škoda da ga je kmalu zmanjkalo. Najbolj »podjetni« so plastični krožnik s takim golažem in kosom mesa ter par kosov rženešja kruha nesli domov. Seveda je bilo še nujno poskusiti vino domačih kmetov in čuli smo najbolj zagrizene ljubitelje vinske kapljice ko so ugotavljali katero vino je boljše. Seveda ni manjkal ržen kruh spečen v domači pekarni. Pa še lepo okinčan voz, poln kmetijskih pridelkov, je bil poleg. Zraven tega pa še škalar z nagačeno divjadjo. In seveda niso manjkali sodobni pomagači kmeta, traktorji in podobni stroji, ki jih je domači župnik tudi blagoslovil.

Sovodenjci so torej martinovali. Ni bil to jesenski dan. Zdelo se je, da smo že ob Andrejevem sejmu, tako je tam od Vipave pihal mrzel veter.

● Na sedežu pokrajinske uprave so pred kratkim namestili novo telefonsko centralo, ki omogoča direktno povezavo s posameznimi uradi. Nova številka centra je 2851.

razna obvestila

Danes zvečer ob 20.30 bo v društvenih prostorih v Doberdolu predvajanje diapozitivov o potovanju po Turčiji. Prireja mladinski odsek KD Jezero.

včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada

Iz goriškega matičnega urada v obdobju od 10. do 16. novembra 1985. RODILI SO SE: Sara Sodomač, Incoronata Pompa, Veronica Maccagnan, Fabiola Marega, Stefano Scarcelli, Fulvio Buttignaschi.

UMRLI SO: 84-letna upokojenka Rosina Mrevlja vd. Grusovin, 68-letni upokojenec Antonio Castellarin, 77-letni upokojenec Stojan Cuk, 64-letna gospodinja Bianca Macuzzi Buratto, 80-letni upokojenec Edgardo Grignetti, 84-letna upokojenka Eleonora Bregant vd. Vidoz, 90-letna upokojenka Zelmira Cechet, 74-letni upokojenec Antonio Bisson, 86-letna upokojenka Francesca Gerzelj Kerkoc, 70-letna Olga Vizintin Klanjšček, 81-letni upokojenec Espedito Crisi, 84-letna upokojenka Maria Minel, 78-letni upokojenec Mario Loviscio.

OKLIC: podoficir vojske Antonio Caiazzo in gospodinja Consiglia de Biase, agent javne varnosti Loris Furlani in delavka Marina Negro, delavec Giuseppe Carta in učiteljica Renata Alberti, finančni stražnik Aniello De Rosa in knjigovodkinja Gabriella Franceschini.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30-22.00 »Le porno svedesi lo vogliono così«. Prepovedan mladini pod 18. letom. CORSO 17.30-22.00 »Cocoon - L'energia dell'universo«. VERDI Zaprt.

Tržič

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Odori di seno«. COMUNALE Zaprt. Nova Gorica SOČA Ni predstave. SVOBODA 19.30 »Zmaj Bruce Lee«. DESKLE 19.30 »Ada«.

† Nenadoma nas je zapustil naš predragi oče

Milko Marušič

Pogreb bo danes ob 12.30 iz splošne goriške bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Štandrež.

Žalujoča sin Edi in hči Silvana.

Štandrež, 19. novembra 1985

Pokrajina širi prostore za urade

V pokrajinski palači na Korzu Italia pravijo, da imajo premalo prostora za svoje urade. Pravijo namreč, da bo dežela dala pokrajinam neke nove pristojnosti in da bodo zaradi tega potrebovali nove uradne prostore. V predvidevanju tega so sklenili kupiti eno stavbo v Ulici Codelli, katere dvorišče meji na dvorišče palače pokrajinske uprave. Porabili bodo za nakup seveda 55 milijonov lir. Veliko več bo treba za preureditev prostorov in opremo. V tej stavbi bodo samo uradi.

Kdaj denarno nadomestilo za Laterilo?

Delegacija delavcev podjetja Laterila iz Vileša, kjer je proizvodnja ustavljena že več kakor dve leti, je v spremstvu župana Burgniha obiskala pokrajinskega odbornika za načrtovanje Bevilacqua ter ga seznanila z zelo težavnim položajem v katerem se nahajajo delavci, ki nimajo denarnega nadomestila. Treba bi bilo, da v pristojnih ministrskih uradih pregledajo področje industrije gradbenega materiala za krizno. Šele potem bo delavcem lahko izplačano denarno nadomestilo. Na rešitev v tem smislu čakajo že dve leti, so posebej poudarili na srečanju.

Komaj izvoljene svetovalske komisije pa je že vojna med večino in opozicijo

Na goriškem županstvu so bile konec prejšnjega tedna umeščene svetovalske komisije, izvoljeni so bili njih koordinatori. Ker so ti vsi iz vrst svetovalcev, ki pripadajo večinski koaliciji, je to sprožilo že prvi protest komunistov. V prejšnjem mandatnem obdobju so bili namreč trije koordinatori demokristjani, po enega pa so imeli komunisti in liberalci. Sedaj pa so koordinatori trije demokristjani, en socialist in en republikanec.

V vseh komisijah so zastopane vse stranke oziroma skupine v občinskem svetu. Stranka ki ima le po enega svetovalca mora tega zadolžiti, da sledi delu vseh petih komisij.

V prvi, ki bo skrbela za splošna vprašanja občine, osebje, decentralizacijo in manjšino, je za koordinatorsko demokristjan Silvano Polmonari. V njej so člani Maurizio Salomoni (KPI), Marko Waltritsch (PSI), Vincenzo Esposito (PSDI), Damjan Paulin (SSK), Luigi Coana (MSI), Dario Drufova (PRI), Sergio Fornasir (PLI) in Renato Fiorelli (zeleni).

Druga komisija skrbi za gospodarska vprašanja, proračun ter programacijo. Koordinator je demokristjan Mario Leardi. V njej so še Marzio

Lamberti (KPI), Bruno Brunello (PSI), Vincenzo Esposito (PSDI), Damjan Paulin (SSK), Giorgio Noselli (MSI), Dario Drufova (PRI), Sergio Fornasir (PLI), Renato Fiorelli (zeleni).

O problematiki teritorija, javnih delih ter urbanistiki in ekologiji bo razpravljala tretja komisija, ki jo vodi socialist Bruno Brunello. V njej so še Luciano Cicuttin (KD), Roberto Busolini (KPI), Ferruccio Fantini (PSDI), Damjan Paulin (SSK), Giorgio Noselli (MSI), Dario Drufova (PRI), Sergio Fornasir (PLI) in Renato Fiorelli (zeleni).

Za šolska vprašanja, kulturo in šport bo skrbela četrta komisija, ki jo vodi demokristjan Sergio Lutman. Člani komisije so komunist Enzo Bucovini, socialist Marko Waltritsch, socialdemokrat Ferruccio Fantini, Andrej Bratuž (SSK), Stefano Cosma (MSI), Dario Drufova (PRI), Sergio Fornasir (PLI) in Renato Fiorelli (zeleni).

Republikanec Dario Drufova vodi peto komisijo, kjer bo govor o socialnih službah. V njej so še Maurizio Tripani (KD), Liliana Arditi (KPI), Marko Waltritsch (PSI), Vincen-

zo Esposito (PSDI), Damjan Paulin (SSK), Stefano Cosma (MSI), Sergio Fornasir (PLI) in Renato Fiorelli (zeleni).

Kot uvodoma povedano so komunisti protestirali. Njih mestno tajništvo ugotavlja, da si je večina porazdelila vsa koordinatorska mesta in da to pomeni korak nazaj. Zaradi tega komunisti, člani komisiji, niso volili za koordinatorske. KPI meni, da večinska koalicija nima poguma, da bi se z opozicijo soočala o raznih vprašanjih. V prejšnjem mandatu je bil namreč prof. Marzio Lambertj koordinatorski komisije za gospodarska vprašanja.

Cecilijanka

v soboto in nedeljo

23 pevskih zborov iz naše in sosednjih dežel bo sodelovalo na letošnji Cecilijanki, reviji pevskih zborov, ki jo v soboto in nedeljo v goriškem katoliškem domu priredi Zveza slovenske katoliške prosvete. Letošnja Cecilijanka bo posvečena evropskemu letu glasbe in 80-letnici skladatelja Ubalda Urbaca.

Vse informacije v pisarni SDGZ

Davčne predujme plačati do konca tega meseca

Slovensko deželno gospodarsko združenje sporoča, da bodo morali tudi letos številni davkoplačevalci plačati davčni predujem na letošnji zaslužek, t. j. na tistega za leto 1985. Poravnati ga je treba najkasneje do 30. novembra. To velja tako za fizične osebe kot za poslovne družbe, ki jim poslovno leto sovпада s sončnim letom.

Pooblaščenke banke lahko sprejmejo plačilo predujma na posebnih obrazcih tudi za zamudo, vendar le do 31. decembra t. l. Zamudniki bodo seveda morali plačati globo v višini treh odstotkov za prve tri dni, petnajst odstotkov pa po četrtem dnevu zamude z 12-odstotnimi zamudnimi obrestmi.

Tudi letos znaša predujem 92 odstotkov letos maja, za lani ustvarjene dohodke, plačanih davkih IR PEF, IRPEG in ILOR. Najnižji možni zneski predujma posameznih davkov so sledeči: IRPEF 92.000 lir, IRPEG 37.000 lir, ILOR 37.000, Addizionale ILOR 11.000 lir. Za nižje zneske ni plačila.

Predujme IRPEG je treba poravnati v davčni izterjevalnici s posebnim obrazcem. Na pošti, uporabljajoč poštne tekoči račun, lahko plačamo IRPEG najkasneje do sobote 23. novembra zvečer.

Za vse informacije v zvezi s temi davčnimi predujmi se lahko zainte-

resirani obrnejo v pisarno SDGZ v Gorici, Ulica Morelli 14, tel. 32844.

Vesti iz bolnišnice

V nevrološki oddelek goriške bolnišnice so včeraj zjutraj sprejeli na zdravljenje 16-letnega Danijela Boškina iz Ulice Balilla 19. Zaradi možganskega pretresa, zloma nosne kosti in udarcev po obrazu in rokah se bo zdravil 10 dni.

Mladenici se je nekaj po 8. uri ponesrečil v Štandrežu, na Šmihalevi ulici. Boškina, ki je z motorjem cagiva vozil iz središča proti Sovodnjam, je z avtomobilom A-112 podrla 20-letna uradnica Sara Hoban iz Štandreža, Ulica Ticino 12. Zapisnik o nesreči so sestavili goriški orožniki.

V bolnišnico se je za prvo pomoč zatekla 20-letna Cristina Cavin iz Ulice Formica 20. Dekle je v jutranjih urah obšla slabost na Travniku, od koder so jo z rešilcem prepeljali v bolnišnico.

Vedno zaradi slabosti so v bolnišnico sprejeli 16-letnega dijaka Fabia Gentileja iz Ulice Gelsi 29. Mladencu je postalo slabo med poukom na zavodu Fermi.

● V javnem večnamenskem socialnem centru v Gorici v Ul. Baiamonti bo v petek, 22. novembra, ob 16. uri, glasbeni popoldan. Na sporedu bodo operne melodije. Prireditve je namenjena predvsem ukupnjencem.

Trinajst glasbenih prireditev v priredbi društva Lipizer

Kulturno društvo R. Lipizer bo tudi v novi sezoni poskrbelo za dokaj pestro koncertno dejavnost, s prirejanjem nedeljskih glasbenih matinej in večernih koncertov v deželnem avditoriju.

Prvi koncert v okviru glasbenih matinej je bil v nedeljo, ko je v avditoriju nastopil znani kitarist Roberto Porroni. 8. decembra bo na sporedu izbor iz komičnih oper, sodeluje baritonist Paolo Rumetz, 12. januarja klavirski koncert Massima Gona, 9. februarja arije iz operete Pri belem

konjičku, 9. marca koncert Marca Fornaciarija (violina) in Yukako Hayashi (klavir), zaključni koncert pa je napovedan za 20. april, ko bo v avditoriju nastopil Trio Matisse.

Šest glasbenih prireditev je napovedanih v okviru ciklusa večernih koncertov, medtem ko je bil prvi koncert, gostovanje Berlinske filharmonije, odpovedan, 28. novembra bosta v avditoriju gostovala pianista Elena Bollato in Folco Perrino, 30. decembra napovedujejo koncert simfoničnega orkestra »Rodolfo Lipizer«, 25. januarja pa nastop Hae Sun Kang, violinistke, zmagovalke na natečaju Lipizer leta 1982. Na klavirju jo bo spremljala Veronique Foursin. Do konca sezone bodo nato na sporedu še tri večeri in sicer 20. februarja, 20. marca in 10. aprila.

Društvo je za vse glasbene prireditve pripravilo abonmajske vstopnice. Za matineje velja abonmajska vstopnica 27 tisoč lir, vstopnica za posamezen koncert pa 6 tisoč lir. Za večerne koncerte velja abonmajska vstopnica 42 tisoč lir, za posamezen koncert pa 8 tisoč lir. Cena dvojnega (skupnega) abonmaja znaša 65 tisoč lir. Dijakom in članom raznih društev priznavajo pri nakupu vstopnic poseben popust. Vstopnice in abonmaji so v prodaji pri turističnem uradu IOT.

Naj ob tem omenimo, da se bo koncertna dejavnost odvijala pod pokroviteljstvom goriške občine ter v sodelovanju z goriško hranilnico in deželnim sedežem RAI.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

v Kulturnem domu v Gorici

GOSTOVANJE DRAME SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

Pavel Kohout

MARIJA SE BORI Z ANGELI

Režija DUŠAN MLAKAR

danes, 19. t.m., ob 18. uri v ABONMA RED A in C.

V sedmem kolu drugoligaškega italijanskega košarkarskega prvenstva v Veroni

Jadran - poraz proti premočnemu nasprotniku

CITROSIL — JADRAN 130:103 (59:48)

CITROSIL: Modena, Bettelli 5 (1:1), Cau 6 (2:2), Pastori 22 (4:4), Dalla Vecchia 30 (2:7), Lamperti 34 (7:10), Rigoni 7 (2:2), Reo, Zamberlan 18, Noli 8 (5:7).

JADRAN: K. Starc, Žerjal 7 (3:4), Čuk 18 (2:3), Zarotti 14, Gulić 4 (2:4), Sosić 2 (2:3), Klobas 2, Rauber 22 (4:4), Ban 34 (7:8), Lokar.

SODNIKA: Cicoria in Riva (Milan); PROSTI METI: Citrosil 23:33, Jadran 20:27; OSEBNE NAPAKE: Citrosil 22, Jadran 31; PET OSEBNIH NAPAK: K. Starc (29), Zarotti (40), Cau (40); TRI TOČKE: Lamperti 3, Rigoni, Noli in Ban 1; GLEDALCEV: tisoč.

V začetku ni prav nič dalo slutiti, da se bo igra razvila tako, kot se je nato zgodilo. Po dveh minutah je bilo stanje 3:2 v korist domačinov. V peti minuti pa je bil delni izid 15:7 za Citrosil. Moštvo iz Verone je igralo zares sijajno in nadkrililo sicer prizadevajoče si Jadranovce, ki so se iz Verone vsekakor vrnili z dvignjeno glavo. Domačini so bili boljši in popolnejši v vseh pogledih. Po uvodnem delu tekme so ubrali strahotno visok tempo ter jadranovce premagali ravno v hitrosti.

Jadranovci so začeli tekmo s štirimi visokimi igralci in Klavdijem Starcem, za domačine pa so v začetni postavi bili Lamperti, Rigoni, Dalla Vecchia, Pastori in Zamberlan. Košarkarji iz Verone so potrdili, da upravičeno merijo na prestop v A-2 ligo in dejansko prikazali daleč najboljšo igro med moštv, ki so se z Jadranom doslej pomerila.

Plavi so začeli z obrambo 3:2, nasprotnikovi visoki igralci pa so uspešno premagovali postavljeno cono. Jadranovci pa so s težavo napadali proti nasprotnikovi obrambi mož moža. Metali so iz neizdelanih in neugodnih položajev, kar so domačini iz-

koristili z odličnim skokom, ki jim je omogočal razvijanje bliskovitih in izredno atraktivnih protinapadov. V 10. min. je bilo stanje že 30:16 za Citrosil.

V Jadranovih vrstah pa je Klavdij Starc zagrešil svojo četrto osebno napako, v osebni obrambi nad razpoloženim Lampertijem. Naši so tedaj prešli v cono 1—3—1 in se v dvanajsti minuti nasprotnikom približali na 8 točk: 34:24. Samo minuto kasneje pa so domačini že spet vodili s 15 točkami prednosti. Maksimalno vodstvo je Citrosil dosegel v 15. min. (50:34), nakar je nekoliko popustil, tako da se je Jadran še približal. Prvi polčas pa se je končal pri stanju 59:48. V prvem delu sta pri Jadranu dobro igrala Rauber in Zarotti, čeprav je slednji nekajkrat forsiral met. Marko Ban je v prvem polčasu zbral 11 točk, saj so ga domači igralci pokrivali zelo dobro. Pri Citrosilu so igrali vsi nad pričakovanjem. Izstopali so Lamperti, Pastori in Zamberlan. V drugem polčasu so košarkarji Citrosila takoj pritisnili na plin in si v petih minutah pridobili 20 točk naskoka. V 30. min. je bil delni izid že 100:65, Jadranovci pa so

nemočno spremljali vrtoglavo igro Verone.

Lamperti in tovariši so res prikazali enostavno, a obenem učinkovito in privlačno košarko, kakršno vidimo le malokrat, tudi v višjih tekmovanih rangih. Vsi so bili zelo hitri, centri in visoka krila zelo mobilna in agilna v raketi. Center Dalla Vecchia se je v drugem polčasu razigral, zbral 20 točk v tem delu igre in navdušil občinstvo s svojimi potezami izpod koša. Na splošno lahko rečemo, da ni bilo elementa, v katerem ne bi Citrosil prednjačil, met iz srednje razdalje, za tri točke, odličen skok, izreden protinapad.

Še dolgo po srečanju smo v očeh imeli podobo košarkarjev Citrosila, ki polnijo koš. Kaj pa Jadran? Žagarjevi varovanci so tokrat igrali dobro, saj so tudi dosegli najvišji izkupiček na dosedanjih prvenstvenih tekmah. Priznati pa je treba, da so bili domačini na znatno višjem nivoju. V Jadranovih vrstah je zelo dobro igral Rauber, ki je natančno metal iz razdalje. Marko Ban je tudi dosegel osebni rekord košev v drugoligaški konkurenci, ob premoči domačinov pa je bilo vse to skoraj neopazno. Na splošno so vsi Jadranovi košarkarji zadovoljili s prikazano igro in tudi statistika to potrjuje. Pod svojimi sposobnostmi je tokrat zaigral le Klavdij Starc. Obe moštvi sta igrali v okrnjeni postavi. Pri domačinih je zaradi obolenja manjkal center Govoni (209 cm). V Jadranovih vrstah pa ni bilo Iva Starca in Roberta Daneva, zaradi odsotnosti na treningih.

(Cancia)

Trener Citrosila Bertacchi: »Igrali smo zelo motivirano«

»Bil sem besen na svoje fante v prvem polčasu,« nam je po srečanju dejal trener Citrosila Silvio Bertacchi. »Nobeno moštvo nam še ni nasulo 48 pik v 20 minutah.« Smatrali smo za nesmiselno, da bi Bertacchija vprašali za mnenje o tekmi, zato smo vprašanje preusmerili na boj za obstanek in za prestop v B ligo. »Menim, da je Jadran boljša ekipa od Facibe, Vicenze in Celane. In prav čudno se mi zdi, da vas je Vicenza premagala kar doma. Zdite se mi mnogo bolj kompaktni pod košem, obenem pa tudi mnogo bolj učinkoviti v napadu. Letošnja liga je vsekakor zelo močna, zato ne vem če se boste lahko vrnili v boj za 7. mesto...«

»Kaj pa vi?«

»Po nepotrebnem in nerodnem spodrsrlaju v Ferrari smo med tednom poostriili režim, danes pa so fantje igrali dobro. Naša največja hiba so v tem trenutku nihanja v formi posameznikov in tega si ne smemo dovoliti.«

»Vedel sem, da bi za nas bilo bolje,

so v okviru svojih zmožnosti in če pogledamo statistiko tekme vidimo, da smo imeli dober odstotek pri metu. Ulovili smo malo odbitih žog ampak teh skoraj ni bilo na razpolago, saj so njihovi igralci zadeli skoraj vse.«

JADRANOVI STRELCI

Ban 160 (28:33), Čuk 112 (12:18), Rauber 71 (16:21), Zarotti 68 (10:19), Daneu 56 (15:24), K. Starc 48 (4:10), Gulić 25 (7:16), Žerjal 23 (5:6), Sosić 3 (3:5), Klobas 2, Ivo Starc 2 (2:2).

Zdi se skoraj paradoksalno, da je Jadran največ zadel ravno tokrat, ko je utrpel obenem tudi najvišji letošnji poraz. Pa vendar je bilo prav tako. V nedeljo pride v Trst Cremona, ki je v tem kolu utrpela svoj prvi letošnji poraz.

Cancia

TAKO V B LIGI

IZIDI 7. KOLA

Citrosil - JADRAN	130:103
Vicenza - Panapesca	89:108
Ferrara - Vectors	76:67
Arese - Celana BG	96:82
Cremona - Cagiva	75:78
Montebelluna - Faciba	75:77
Maltinti - Kidland PD	113:86
Treviglio - Pordenone	83:85

LESTVICA

Citrosil VR	7	6	1	672:548	12
Panapesca	7	6	1	667:587	12
Cremona	7	6	1	512:458	12
Cagiva VA	7	6	1	621:569	12
Ferrara	6	4	2	423:413	8
Treviglio	7	4	3	545:419	8
Pordenone	7	4	3	606:553	8
Maltinti	7	4	3	559:526	8
Arese	7	4	3	601:603	8
Kidland PD	7	2	5	562:596	4
Vectors Monza	7	2	5	413:474	4
Vicenza	7	2	5	527:591	4
Faciba	7	1	5	416:506	2
JADRAN	7	1	6	568:645	2
Celana BG	7	6	1	563:645	2
Montebelluna	7	1	6	485:561	2

PRIHODNJE KOLO (24.11.)

JADRAN - Cremona; Celana - Ferrara; Faciba - Vicenza; Panapesca - Treviglio; Vectors - Citrosil; Kidland PD - Montebelluna; Pordenone - Maltinti; Cagiva - Arese.

Bled domači remi Triestine

Triestina — Bologna 0:0

TRIESTINA: Bistazzoni, Costantini, Bagnato, Braghini, Cerone, Menichini, De Falco, Dal Prà, Cinello (57' Di Giovanni), Romano, Iachini.

Bologna: Zinetti, Luppi, Ottoni, Nicolini, Quaggiotti, Limido, Marocchino, De Vecchi, Pradella (90' Lancini), Sorbi, Marronaro.

SODNIK: Mattei iz Macerate.

V nedeljo je Triestina proti Bologni ponovno dokazala, da doživlja precej težak trenutek, ki se odraža tudi v rezultatih. V zadnjih štirih tekmah je namreč Triestina zbrala le dve točki in ni niti enkrat zatresla nasprotnikove mreže. Zaskrbljujoče je pred-

vsem dejstvo, da igra Triestine se z ozirom na prejšnji domači nastop (poraz s Cremonesejem) ni prav nič izboljšala in upali bi si trditi, da se je celo poslabšala. S Cremonesejem je Triestina vsaj ustvarila ndkaj priložnosti za zadetek, ki jih ni znala izkoristiti, proti Bologni pa je popolnoma odpovedala vezna vrsta, tako da napadalci, ki že itak niso v najboljši formi, niso imeli na razpolago veliko uporabnih žog.

(I. P.)

IZIDI 11. KOLA: Ascoli - Arezzo 3:3; Brescia - Sambenedettese 0:1; Cagliari - Monza 1:1; Campobasso - Vicenza 1:0; Catania - Empoli 0:1; Catanzaro - Palermo 1:1; Cesena -

Lazio 3:1; Genoa - Cremonese 2:0; Perugia - Pescara 1:0; Triestina - Bologna 0:0.

LESTVICA: Ascoli 15; Vicenza, Brescia, Sambenedettese in Cesena 13; Empoli, Lazio in Triestina 12; Genoa, Bologna in Perugia 11, Cremonese, Pescara, Monza, Catanzaro in Catania 10, Arezzo, Palermo in Campobasso 9, Cagliari 7.

PRIHODNJE KOLO: Arezzo - Brescia; Bologna - Campobasso; Cremonese - Empoli; Genoa - Perugia, Monza - Lazio; Palermo - Cagliari; Pescara - Catanzaro; Sambenedettese - Catania; Triestina - Ascoli; Vicenza - Cesena.

1. in 2. jugoslovanska nogometna liga

Milutinović ne misli na slovo

FRANCI BOŽIČ

Jugoslovanska nogometna javnost ni bila pretirano razočarana nad porazom reprezentance s Francijo in slovesom od svetovnega prvenstva v Mehiki. Na tako razpoloženje je vplival še kar soliden nastop, ki so ga zapustili modri v zadnji kvalifikacijski tekmi četrte skupine, toda neuspeh je vendarle dejstvo, ki bi moralo imeti posledice — odstop selektorja Milutinovića.

Toda sodeč po njegovi reakciji v Parizu, Milutinović ne misli na slovo, rekel je namreč: »In zakaj ne bi ostal? Kvalifikacije za svetovno prvenstvo so bile le ena epizoda, pred nami pa je druga, evropsko prvenstvo, za katerega imamo dobro možnost.« Birokratski krogi v nogometni zvezi Jugoslavije v Beogradu tudi niso preveč dosledni, govorijo o nekakšni analizi, ki naj bi bila potrebna pred odločitvijo, kako naprej. Milutinoviću pa pri obrambi položaja tudi ne bo lahko, kajti že od poraza z Vzhodno Nemčijo naprej v jugoslovanskem tisku tečejo polemike med zagrebškim politikom in bodočim predsednikom nogometne zveze Jugoslavije Slavkom Šaibermem in Milošem Milutinovićem. Šaiber je selektorja napadel zelo oistro, zato bo zadeva potekala tudi pred sodiščem (tožil je Milutinović), zavzema pa se za to, da Milutinović ne bi dobil možnosti za odstop, temveč da bi ga odstavili. Omenjajo pa tudi že imena bodočih selektorjev: Stanković, Skoblar, Osim, Blažević...

Zaradi tekme v Parizu prvoligaši seveda niso igrali, pač pa so se merili za točke drugoligaši. Edini slovenski predstavnik Koper je naposled le osvojil dve točki, toda na prskem igrišču je bilo zelo vroče.

Osrednja osebnost tekme je bil sarajevski sodnik Utješinović, ki je dosodil eno 11-metrovko, lahko pa bi še tri. Po številu kazenskih strellov je prikrajšal Koprčane, vendar pa so se bolj jezili igralci Splita, med katerimi je bil eden izključen. Strelca golov za Koper sta bila Voljč in Hrovatić z 11-metrovke. Gostje so bili tako srboriti, da bi sodnik lahko mirno prekinil tekmo. Razmere v drugi ligi so pač divje, tokrat se je za Koprčane končalo srečno, večkrat doslej pa je bilo obratno, kdove kako pa bo jutri.

Koprčani so sedaj z 12 točkami na 15. mestu na lestvici, do konca prvenstva pa jih čaka še težak razpored. V gosteh bodo igrali v Kikindi in Brčkem, doma pa z Iskro. Za mirno preživljanje naj bi osvojili še tri točke, vendar pa bo to zelo težko, saj bodo gostili nekdanjega prvoligaša, na gostovanjih pa je izredno težko osvojiti kako točko. Koper namreč ni v gosteh osvojil še nobene.

IZIDI 14. KOLA 2. ZNL Koper - Split 2:1 (1:0), Novi Sad - Famos 4:2 (1:0), AIK - Vrbas 1:0 (1:0), Proleter - Gošk Jug 1:0 (0:0), Zadar Jedinstvo (Bi) 1:1 (1:0), Borac - Jedinstvo (Br) 4:2 (0:1), Šibenik - Iskra 0:0, Spartak 1 Kikinda 3:2 (2:1), Leotar - Rudar 3:2 (0:0).

LESTVICA

Spartak 21; Leotar 20; Iskra in Šibenik 17; Novi Sad, Proleter 16; Rudar 15; Borac in Jedinstvo (Br) 14; Famos, Vrbas, Gošk Jug, AIK, Split in Koper 12; Kikinda 11, Zadar 10; Jedinstvo (Bi) 9.

PRIHODNJE KOLO (24. 11.)

Kikinda - Koper, Rudar - Novi Sad, Split - Leotar, Iskra - Spartak, Jedinstvo (Bi) - Borac, Jedinstvo (Br) - Šibenik, Gošk Jug - Zadar, Vrbas - Proleter, Famos - AIK.

Tržačani na predzadnjem mestu v košarkarski A-1 ligi

Katastrofa Stefanela v Vareseju

Tržaški Stefanel je v Vareseju proti solidni domači ekipi Divarese doživel pravo katastrofo. Boselli, Sachetti in tovariši so namreč premagali Tržačane s 107:65, kar znaša celih 42 točk razlike. Na koncu tekme se je trener Stefanela Puglisi opravičil svojemu kolegu iz Vareseja za slab... trening, ki ga je nudil nasprotnikom.

Pri Tržačanih je predvsem odpovedal met od zunaj, saj so odstotki realizacije, ki so jih dosegli Francescato (2/6), Fischetto (1/5), Vitez (3/9), Shelton (7/17), Terry (3/7), Bertolotti (5/11), pod vsako kritiko. Poleg tega sta oba Američana igrala slabo tudi na polju ter izgubljala zelo dosti žog, in poraz je bil neizbežen. Tržaško vodstvo sedaj resno računa, da bi najelo novega Američana.

V A-2 ligi je goriški Segafredo za-

dovoljivo opravil svojo dolžnost, saj je doma s 102:93 premagal solidno ekipo Rivestoni iz Brindisija. Pri Goricanih je bil še vedno živ spomin na pekoč poraz v zadnjem kolu prejšnjega prvenstva, ko jih je stal napredovanje v najvišjo italijansko košarkarsko ligo. Medetotvi varovanci so vodili skozi celo tekmo ter bili vsekakor boljši nasprotnik.

Divarese - Stefanel 107:65 (54:33)

DIVARESE: Boselli 10, Cattini 13, Boesso 4, Caneva 5, Thompson 24, Vescovi 10, Carraria 4, Sachetti 5, Micheaux 53, Dell'Innocenti.

STEFANEL: Francescato 6, Fischetto 3, Terry 6, Colmani 2, Riva 5, Vitez 8, Shelton 14, Bertolotti 12, Lucantoni 9, Bobicchio.

IZIDI 8. KOLA: Simac - Bancoro-

totocalcio	
Ascoli - Arezzo	X
Brescia - Sambenedettese	2
Cagliari - Monza	X
Campobasso - Vicenza	1
Catania - Empoli	2
Catanzaro - Palermo	X
Cesena - Lazio	1
Genoa - Cremonese	1
Perugia - Pescara	1
Triestina - Bologna	X
Piacenza - Parma	X
Casariano - Barletta	X
Livorno - Monopoli	1
KVOTE	
13 (11 dobitnikov)	461.066.000 lir
12 (525 dobitnikov)	9.066.000 lir

PRIHODNJI STOLPEC TOTOCALCIA (24. 11.)

Rimini - Modena; Como - Sampdoria; Siena - Livorno; Roma - Milan; Genoa - Perugia; Fiorentina - Bari; Atalanta - Verona; Napoli - Udinese; Lecce - Avellino; Triestina - Ascoli; Arezzo - Brescia; Torino - Pisa; Inter - Juventus.

totip	
1. — 1. Micron Hannover	X
2. Minou Du Donjon	1
2. — 1. Capogiro	X
2. Cidek	1
3. — 1. Coltitz	1
2. Bisante d'Oro	2
4. — 1. Cabato	X
2. Apache KS	2
5. — 1. Bericourt	2
2. Jessamine	X
6. — 1. Bit of Fun	X
2. Kethc	2
KVOTE	
12 (35 dobitnikov)	12.230.000 lir
11 (920 dobitnikov)	450.000 lir
10 (8.728 dobitnikov)	46.000 lir

ma 107:95; Berloni - Pall. Livorno 100:92; Mobilgirgi - Granarolo 88:83; Divarese - Stefanel 107:65; Viola - Arexons 85:96; Benetton - Mu Lat 93:98; Riunite - Scavolini 89:83; Marr - Silverstone 74:76.

LESTVICA: Simac 14; Arexons in Berloni 12; Mobilgirgi, Scavolini, Bancoroma in Riunite 10; Divarese, Granarolo in Marr 8; Silverstone in Pall. Livorno 6; Viola, Benetton in Stefanel 4; Mu Lat 2.

PRIHODNJE KOLO: Scavolini - Simac; Bancoroma - Riunite; Arexons - Marr; Granarolo - Berloni; Benetton - Divarese; Silverstone - Stefanel; Pall. Livorno - Mobilgirgi; Mu Lat - Viola.

A-2 LIGA

Segafredo - Rivestoni 102:93 (49:46)

SEGAFREDO: Biaggi 2, Marušič 11, Sfiliogi 12, Lorenzi, Ardessi 15, Jackson 35, Stramaglia 2, Bullara 19, Catchings 6.

RIVESTONI: Martin 15, Procaccini 9, Byrnes 17, Cocchia 3, Caruso, Dordei 2, Zeno 29, Casalvieri, Natali 18.

IZIDI 8. KOLA: Lib. Livorno - Liberti 92:76; Yoga - Fermi 92:81; Fabiano - Ippodromi 112:105; Gomo - Pepper 89:90; Segafredo - Rivestoni 102:93; Sangiorgese - Fantoni 87:84; Mister Day - Filanto 104:88; Anabella - Jollycolombani 78:80.

LESTVICA: Libertas 16, Fantom 12, Yoga, Segafredo, Sangiorgese in Ippodromo 10, Rivestoni, Pepper, Filanto in Fabiano 8, Gomo, Mister Day in Jollycolombani 6, Annabella in Liberti 4, Fermi 2.

PRIHODNJE KOLO: Jollycolombani - Gomo; Segafredo - Annabella; Fermi - Mister Day; Ippodromi - Fantoni; Rivestoni - Lib. Livorno; Pepper - Sangiorgese; Liberti - Yoga; Filanto - Fabiano.

Po lahki zmagi proti pomlajenemu Mogliano Meblo v soboto znova doma

Gostil bo novinec Vincenzo

Meblo se je torej dokopal do prvih prvenstvenih točk in je zaradi dobrega količnika v nizih že trdno na četrtem mestu začasne lestvice. Kljub temu, da naša združena ekipa tudi po besedah svojega trenerja še ne igra tako, kot od nje upravičeno pričakujemo, se torej to za sedaj še ne odraža na prvenstveni lestvici. Izidi ostalih srečanj kažejo, da se več ekip po kvaliteti bolj približuje sobotni zrtvi Mebla Mogliano, kot pa Conegliano, s katerim je naša ekipa izgubila v uvodnem kolu. Kot nedvomno pozitivno ugotovitev treba upoštevati, da je Conegliano v soboto prepričljivo zmagal v Vicenzi proti novincu Fiammi, kar potrjuje, da Conegliano le ni slaba ekipa in to seveda v drugačni luči postavlja uvodni poraz Mebla. Toda tudi ostali izidi drugega kola so dokaj pomenljivi.

Poleg Conegliana sta nepremagana le še Pordenone in Nervesa, prav ti ekipi pa sta doslej najbolj prepričali, saj Pordenončanke še niso izgubile niza, Nervesa pa ima za sabo že dva neravno lahka nastopa s Tregarofanijem in OMA Armes. Prav Tregarofani je zmagal s 3:0 v Fiescu Umbertianu, s padovsko ekipo pa smo praktično omenili vse šesterke, ki menda sodojo v zgornjo polovico kvalitetne rang lestvice. Jasno pa je, da so možne še številne spremembe.

V soboto bo Meblo zopet igral doma proti Vicenzi, ki doslej še ni osvojila niti niza, vendar se je pomerila z Mobilcatalogom in, kot smo že omenili, s Coneglianom, tako da najbrž le ni slabša od nekaterih drugih šesterk v konkurenci. Vsekakor bo to priložnost, da naša dekleta z drugo zmago še izboljšajo svoj položaj pred gostovanjem v Fiescu Umbertianu.

Po prihodnjem kolu bo na lestvici marsikaj bolj jasno. Vodilni Pordenone bo igral proti Putinatu, Nervesa se bo na tujem spoprijela z mladimi igralkami iz Modigliana, Conegliano pa bo doma igral z ekipo Volpe Fiesco.

TAKO V DRUGI ŽENSKI ITALIJANSKI LIGI

IZIDI 2. KOLA	LESTVICA
Meblo - Mogliano 3:0 (16:14, 15:7, 15:6); Fratte - Mobilcatalogo 0:3 (6:15, 10:15, 11:15); Putinati - Spinea 3:1 (10:15, 15:10, 15:11, 17:15); Vicenza - Conegliano 0:3 (5:15, 12:15, 8:15); Nervesa - OMA Armes 3:1 (15:1, 15:2, 14:16, 15:9); Fiesco - Tregarofani 0:3 (13:15, 5:15, 5:15).	Mobilcatalogo 2 2 0 6:0 90:45 4 Nervesa 2 2 0 6:2 112:61 4 Conegliano 2 2 0 6:2 102:89 4 MEBLO 2 1 1 5:3 110:84 2 OMA Armes 2 1 1 4:3 73:85 2 Tregarofani 2 1 1 4:3 78:76 2 Volpe Fiesco 2 1 1 3:4 74:73 2 Putinati 2 1 1 3:4 83:96 2 Mogliano 2 1 1 3:5 87:102 2 Fratte 2 0 2 2:6 83:104 0 Spinea 2 0 2 2:6 79:108 0 Vicenza 2 0 2 0:6 43:90 0

LESTVICA UČINKOVITOSTI: Klemš 15, Marković 12, Žerjal 10, Maver 9, N. Grgič 8, Kralj 5, M. Grgič 4. (Upoštevajoč se tri točke, ki jih s servisom, napadom ali blokom doseže posamezna igralka).

V organizaciji klubov Nord Est in Primotor

Uspešno deželno tekmovanje enduro

Čeprav je burja s svojimi silovitimi sunki ovirala tekmovanje, je motociklistična dirka za 1. trofejo Nord - Est - Primotor nadvse uspela. To tekmovanje sta skupno organizirali tržaško motociklistično društvo Nord - Est in zamejsko motociklistično društvo Primotor klub, bilo pa je večinoma za deželno prvenstvo enduro. Na startu, ki je bil pri Naselju sv. Sergija, se je zvrstilo 85 tekmovalcev iz naše dežele, pa tudi iz Veneta (Padova, Treviso), ki so se nato podali na »vratolomno vožnjo«. Proga tega tekmovanja enduro (ali točneje vzdržnostna vožnja) je potekala od Naselja sv. Sergija mimo tovarne Velikih motorjev ter se zaključila v Dolini. Gledalci so imeli največ užitka na golem griču nad Velikimi motorji, kjer je bila proga najbolj drzna in so motociklisti prikazali vso svojo spretnost.

Tekmovanje se je začelo v jutranjih urah zaključilo pa v zgodnjih popoldanskih. Nagrajevanje prisotnih tekmovalcev pa je bilo v društveni gostilni v Dolini, navzoči pa so bili tudi predstavniki ZSSDI in vsedrjavne motociklistične zveze FMI. Mimo rezultata, ki je v tem primeru obrobne važnosti, je predvsem važno sodelovanje med dvema motociklističnima društvoma: slovenskim zamejskim in tržaškim italijanskim. Predstavniki teh dveh društev so složno organizirali tako zahtevno deželno tekmovanje, kar daje dobro upati tudi za bodoče. Omenili bi še, da je bil uradni sponzor tekmovanja tovarna IRET, na razne načine pa so pri organizaciji sodelovali dolinska občina, zadruga Dolga krona, tehnični urad dolinske občine, tržaška občina, prefektura in tržaško gozdno nadzorstvo.

V deželnih odbojcarskih ligah

Skoraj polovičen izkupiček

G. FURLANIČ

S pričetkom prvenstev v moški in ženski C-2 in D ligi so praktično oživela vsa naša odbojcarska igrišča. Prvenstveni ples bo trajal vse do zadnje sobote aprila meseca prihodnjega leta. Odbojkarice v C-2 ligi pa bodo sklenile boj za točke mesec dni kasneje, ker je v skupini 13 šesterk. Ni potrebno posebej poudarjati, da bodo imeli odbojkarji in odbojkarice naših 12 šesterk vse možnosti, da pokažejo svoje igralne sposobnosti, kar jim bo omogočil povratek na klasičen prvenstveni koncept. Do izraza bo prišla dobro zasnovana in planirana športna forma, ker bo po vsej verjetnosti padla končna odločitev, tako glede napredovanja kot tudi obistanka, šele v drugi polovici prvenstva.

V moški C-2 ligi sta uspešno startala tako Olympia Terpin kot tudi Bor JIK banka. Prekaljeni Goričani so pomagali Volley Ball iz Maniagi, povratnika iz C-1 lige, brez izgubljene niza. Precej težav pa so imeli Grilanc in tovariši v mestnem derbiju z Rozzalom. Omeniti moramo, da so borovci nastopili okrnjeni.

Med tremi zastopniki v ženski C-2 ligi je slavil samo Bor Friulexport. Kombinirana ekipa borovk je prepustila novincu Killjoyu set predvsem zaradi slabe uigranosti. Zastopnice Sovodnj Centralpeda so kot novinke obetavno začele, v nadaljevanju pa je bila Sangiorgina boljši nasprotnik. Pomlajena Sloga se je v Maniagu srčno borila, toda točki sta ostali zanesljivo doma.

Moška C-2 liga

IZIDI 1. KOLA

Inter 1904 - Libertas Sacile 3:1; Vivil Terzo d'Aquileia - Nuova Pallavolo Trst 1:3; CUS Trst - Val Štandrež neodigrano; Olympia Terpin Gorica - Volley Ball Maniago 3:0; Bor JIK Banka - Rozzol Trst 3:2.

LESTVICA

Olympia Terpin	1	1	0	3:0	2
Nuova Pall. TS	1	1	0	3:1	2
Inter 1904 TS	1	1	0	3:1	2
Bor JIK Banka	1	1	0	3:2	2
Rozzol TS	1	0	1	2:3	0
Libertas Sacile	1	0	1	1:3	0
Vivil	1	0	1	1:3	0
Volley Maniago	1	0	1	0:3	0
Volley Ball	0	0	0	0:0	0
Val Štandrež	0	0	0	0:0	0
CUS TS	0	0	0	0:0	0

PRIHODNJE KOLO (23. 11.)

Rozzol - Volley Ball Videm; Volley Maniago - Bor JIK banka; Val Štandrež - Olympia Terpin; Nuova Pallavolo Trst - CUS Trst; Libertas - Sacile - Vivil.

Ženska C-2 liga

Killjoy - Bor Friulexport 1:3 (1:15, 15:10, 9:15, 7:15)

TRAJANJE SETOV: 18, 21, 19 in 16 minut.

BOR FRIULEXPORT: Kus (k), Čač, Fičur, Zergol, Rauber, Debenjak, Vera in Sandra Stoper, Godina, Bandi, Centazzo in Mauri.

V nedeljski posticipirani tekmi 1. kola so borovke proti objektivno slabšemu in le poizkusnemu novincu Killjoyu tvegale celo več kot izgubo le enega seta, saj so pri 1:1 v tretjem setu zgubljale že 9:3. Res nepričakovan razplet, če pomislimo, da so slovenska dekleta v prvem setu z dobro igro pustila nasprotnicam le eno

točko in da je bila razlika v tehničnem znanju med šesterkami več kot očitna. No, vse se je srečno izteklo, predvsem po zaslugi v tej ligi za kogarkoli neustavljive Viviane Kus in Vere Stoper.

IZIDI 1. KOLA

Colori Latisana - Gorian Tržič 3:1; Celinia - Sloga 3:0; Killjoy Trst - Bor Friulexport 1:3; Pastificio Crisci Gorica - Angelella Fontanafredda 3:0; Sovodnje Centralped - Sangiorgina 1:3; Libertas Krmin - Ceramiche d'Arte Terzo d'Aquileia 3:0.

LESTVICA

Celinia Maniago	1	1	0	3:0	2
Crisci GO	1	1	0	3:0	2
Libertas Krmin	1	1	0	3:0	2
Colori Latisana	1	1	0	3:1	2
Bor Friulexport	1	1	0	3:1	2
Sangiorgina	1	1	0	3:1	2
Sovodnje Centralped	1	0	1	1:3	0
Killjoy TS	1	0	1	1:3	0
Gorian Tržič	1	0	1	1:3	0
Sloga	1	0	1	0:3	0
Fontanafredda	1	0	1	0:3	0
Ceramiche d'Arte	1	0	1	0:3	0
Virtus Vigonovo	0	0	0	0:0	0

PRIHODNJE KOLO (23. 11.)

Ceramiche d'Arte - Virtus Vigonovo; Sangiorgina - Libertas Krmin; Angelella Fontanafredda - Sovodnje Centralped; Bor Friulexport - Pastificio Crisci Gorica; Sloga - Killjoy; Gorian Tržič - Celinia Maniago.

Moška D liga

IZIDI 1. KOLA

Libertas Turjak - Fincantieri Tržič 3:0; Katalan Trst - Colori Sikkens Trst 1:3; Julia Avto Torriana - Val Štandrež 3:0; Pastificio Crisci - S. Sergio 3:1; Pallavolo Mossa - Naš prapor 3:0.

Gradež je počival.

LESTVICA

Libertas Turjak	1	1	0	3:0	2
Julia Avto Torriana	1	1	0	3:0	2
Pallavolo Mossa	1	1	0	3:0	2
Colori Sikkens TS	1	1	0	3:1	2
Crisci GO	1	1	0	3:1	2
Katalan TS	1	0	1	1:3	0
S. Sergio	1	0	1	1:3	0
Naš prapor	1	0	1	0:3	0
Val Štandrež	1	0	1	0:3	0
Fincantieri Tržič	1	0	1	0:3	0
Gradež	0	0	0	0:0	0

PRIHODNJE KOLO (23. 11.)

S. Sergio - Pallavolo Mossa; Val - Pastificio Crisci; Colori Sikkens - Julia Torriana; Fincantieri Tržič - Katalan Spedizioni; Libertas Turjak - Pallavolo Gradež. (Naš prapor počiva).

Ženska D liga

IZIDI 1. KOLA

Breg Agrar - Intrepida Mariano 3:2; Dom Agorest - Volley Club Tržič 0:3; Nuova Pallavolo Trst - Corridoni 1:3; Kontovel Electronic shop - CUS Trst 1:3; Sloga - Le Volpi 3:2.

LESTVICA

Volley Club Tržič	1	1	0	3:0	2
Corridoni	1	1	0	3:1	2
CUS Trst	1	1	0	3:1	2
Breg Agrar	1	1	0	3:2	2
Sloga	1	1	0	3:2	2
Le Volpi TS	1	0	1	2:3	0
Intrepida Mariano	1	0	1	2:3	0
Nuova Pallavolo TS	1	0	1	1:3	0
Kontovel Elec. shop	1	0	1	1:3	0
Dom Agorest GO	1	0	1	0:3	0
Pieris	0	0	0	0:0	0

PRIHODNJE KOLO (23. 11.)

Le Volpi Trst - Pieris; CUS Trst - Sloga; Corridoni - Kontovel Electronic shop; Volley Club Tržič - Nuova Pallavolo Trst; Intrepida - Dom Agorest. (Počiva Breg).

obvestila

SPDT prireja v nedeljo, 12., 19. in 26. januarja ter 2. februarja 1986

SMUČARSKI TECAJ

za vse. Tečaj bo v Ravasclettu oz. na Zoncolanu, namenjen pa je začetnikom (dijakom), začetnikom (odraslim) ter tistim, ki že znajo smučati. Vpisovanje bo na sedežu društva (Ul. sv. Franciška 20/3. nad.) vsak torek od 20. do 21. ure ter še v četrtek, 12., in v petek, 13. decembra, od 19. do 21. ure ter v soboto, 14. decembra, od 10.00 do 14.00. Cene so sledeče: štiri nedelje prevoza in tečaja (po dve uri) stane 75.000 lir, štiri nedelje samo tečaja 35.000 ter štiri nedelje samo prevoza 48.000 lir.

SPDT obvešča, da je rekreacijska in predsmučarska telovadba na sporedu od sredeh od 21. do 23. ure na liceju F. Prešeren, Vrdeška cesta 13/2.

SHIKAY KARATE KLUB vabi vse zainteresirane na tečaj karateja, ki je v zgoniški telovadnici ob torkih od 17. do 18. ure in ob četrkih od 18.30 do 19.30. Vadi učitelj karateja Sergij Štoka. Vpisovanje in informacije na mestu samem ali pa na tel. št. 227-342 (Sergij Štoka).

SD MLADINA

obvešča, da se redno nadaljuje predsmučarska telovadba ob torkih od 20. do 21. ure v telovadnici pristaniških delavcev na Proseku in ob četrkih od 19.30 do 20.30 v telovadnici v Zgoniku.

Košarka: nedeljski tekmi promocijskega prvenstva

Brežani in Kontovelci praznih rok

Fruttetna — Breg Adriatherm 85:68 (44:35)

BREG ADRIATHERM: Čok 2 (0:2), Kapič, Koren 4, Žerjal 6 (4:5), Race 10 (2:3), Sosič 4, Slavčec 6 (2:2), Mezzavilla 14 (2:4), Zobec 17 (1:8), Meneghetti 5 (1:2).

SODNIKA: Majce in Schiano
PM: 12:25, OS: 30, PON: Kapič (38)

Breg je tudi po tem kolu še vedno brez točk. Res neverjetno, kako ekipa, ki na prijateljskih tekmah odlično igra (v petek je na primer uspešno kljubovala ljubljanskim veteranom Old boys, v vrstah katerih igrajo Jelovac, Daneu in druga zve-neča imena), v prvenstveni razočara. Če je za prva kola veljalo opravičilo, da so Brežani novinci, smo v nedeljo pričakovali mnogo več samozavesti in sproščenosti.

V začetku so bili Brežani enakovredni nasprotnikom, kljub temu da so zelo nenatančno zadevali koš. Do 15. minute so naši celo vodili 24:22. Tedaj so odpovedali v obrambi. Krivdo za preobrat pa gre iskati predvsem v tehničnih izbirah klopi. V d.p. so naši skušali dohiteti Fruttetno, a jim to ni uspelo in končni pressing je le prispeval, da se je razlika povečala.

Med posamezniki bi omenili samo mladega Slavca, ki se je izkazal predvsem v obrambi. (Leo Koren)

Alabarda - Kontovel Electronic Shop 90:76 (42:42)

KONTOVEL EL. SHOP: Ban 4, Grilanc 12, Štoka 19, Čuk 16, Starc 15, Gruđen 2, Ušaj 2, Kojanec 6.

V prvem polčasu so Kontovelci zelo dobro igrali, zlasti pa je bil odločilen doprinos Petra Štoke, ki pa si je žal kmalu nabral štiri osebne napake, kar je oddelje pogojevalo igro slovenskih košarkarjev. Kontovelci so slabo začeli d.p., tako da si je Alabarda nabrala 10 točk prednosti. Tri minute pred koncem so se Kontovelci znova približali na samo pet točk zaostanka, imeli pa so tudi žogo v svojih rokah, toda to je bilo tudi vse. Od posameznikov se je izkazal še Čuk.

V nedeljo je Kontovel Electronic Shop nedvomno igral boljše kot v derbiju z borovci, toda nasprotnik je bil tokrat močnejši. Sicer pa bi z boljšo igro v drugem delu Kontovelci lahko tudi presenetili. (D.S.)

TAKO V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU

IZIDI 4. KOLA	LESTVICA
Bor Radenska - Saba 91:83	Alabarda 4 4 0 379:330 8
Alabarda - Kontovel E. Shop 90:76	Scoglietto 4 3 1 311:280 6
Ferrovioario - Santos 77:90	Libertas 4 3 1 319:300 6
Fruttetna - Breg Adriatherm 85:68	Santos 4 3 1 310:300 6
Lav. Porto - Scoglietto 83:90	Fruttetna 4 2 2 324:316 4
Intermuggia - Libertas 72:84	Ferrovioario 4 2 2 303:300 4

PRIHODNJE KOLO (23. in 24. 11.)

BREG ADRIATHERM - Ferrovioario; Intermuggia - BOR RADENSKA; Lav. Porto - KONTOVEL ELECTRONIC SHOP; Libertas - Scoglietto; Santos - Fruttetna; Saba - Alabarda.

STRELCI NAŠIH EKIP: Pregare (Bor Radenska) 83; Pieri (Bor Radenska) 68; Štoka (Kontovel El. Shop) 58; Čuk (Kontovel El. Shop) in Zobec (Breg Adriatherm) 55; Mezzavilla (Breg Adriatherm) 50; Barut (Breg Adriatherm) 49; Starc (Kontovel El. Shop) 43; Race (Breg Adriatherm) in Korošec (Bor Radenska) 40.

V SOBOTO V ZGONIKU

Zmaga RTV iz Ljubljane

V soboto je bilo v zgoniški telovadnici športno srečanje med časnikarji in programerji RTV iz Ljubljane in Primorskega dnevnika ter RAI A. V športnih panogah je končni izid 4:2 v prid RTV, posamezni izidi pa so sledeči: RTV - Primorski dnevnik - RAI A: mali nogomet 7:2 (1:1); šah 4:0; tenis (na Padričah) 4:0; namizni tenis 4:0; odbojka 1:3 in bližanje 0:2.

S športnim je bil seveda tudi povezan kulturni spored. Gostje so si v popoldanskih urah ogledali Babno hišo v Ricmanjih ter uredništvo Primorskega dnevnika, večer pa se je prijetno zaključil v gostilni Guštin v Zgoniku. Tam je bilo namreč nagrajevanje in pa družabnost. Vsi gosti so prejeli v dar knjigo prof. Alda Rupla o športu v kmetijstvu, priložnostne besede pa so spregovorili prof. Bojan Pavletič in zgoniški župan Miloš Budin. Sicer pa se »športniki« že pripravljajo na povratno srečanje...

Zmaga Lendla

WEMBLEY — Češkoslovaški teniški igralec Ivan Lendl je osvojil turnir »Benson and Hedges«. V finalu je namreč premagal Borisa Beckerja s 3:2 (6:7, 6:3, 4:6, 6:4, 6:4) ter si tudi prislužil 373 tisoč dolarjev.

Namizni tenis: interliga na Goriškem

Tekmovanje dobro uspeva

Med moškimi Dom z zelo mlado postavo

V drugi polovici oktobra se je pričela namiznoteniška interliga, ki je namenjena mladinskim ekipam z Goriškega, onstran in tostran meje. Zanimanje za ta turnir je bilo pri društvih, ki gojijo namizni tenis, zelo veliko, kar odraža tudi resen pristop, ki ga imajo ekipe do tekmovanja samega. Medtem ko se mora ženski del še pričeti, so bila v moški skupini že odigrana tri kola in vse ekipe zaslužijo pohvalo, saj so se zares potrudile, da bi tekmovanje steklo v najboljšem redu.

Če za trenutek ocenimo rezultate prvih kol, vidimo, da so med ekipami velike razlike v igralnih sposobnostih. To je tudi razumljivo, saj sestavljajo nekatere ekipe petnajstletni fantje, ki imajo za sabo že marsikatero izkušnjo, medtem ko zastopajo ostala društva desetletniki, ki prvič stopajo za zeleno mizo. To velja v prvi vrsti za mlado postavo Doma, ki si nabira prve izkušnje v namiznoteniški areni.

DOSEDANJI IZIDI:

1. kolo: Dom - Lega Nazionale 0:7;

Vrtojba - Versa A 7:0; Nova Gorica - Versa B 6:1; Lenassi - Azzurra 1:6.
2. kolo: Versa B - Lenassi 2:5; Versa A - Lega Nazionale 2:5; Vrtojba - Nova Gorica 4:3; Azzurra - Dom 7:0.
3. kolo: Lega Nazionale - Azzurra 2:5; Dom - Versa B 0:7; Nova Gorica - Versa A 5:2; Lenassi - Vrtojba 1:6.

Lestvica po treh kolih: Azzurra, Vrtojba 4, Lega Nazionale, Nova Gorica 4, Versa B, Lenassi 2, Versa A, Dom 0.

MAL

NOGOMETNA MEDDEŽELNA LIGA Gorizia — Cittadella 0:1 (0:0)

GORIZIA: Brisco, Macuglia, Grazzolo, Lazzara, Grillo, Bertolutti, Brugnolo, Dreolini, Voljč, Beltrame, Grop. Očitno pri Goriziji niso odpravili krize, ki je zajela goriško društvo.

LESTVICA: Chievo 15, Valdarno in Bassano 13, Pescantina, Opitergina, Cittadella 11, Fontanafredda in Tombolo 10, Benacense 9, Gorizia in Manzanese 8, Passirio in V. Veneto 7, Conegliano 6, Rovereto 3, Trivignano 2.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir, v SFRJ številka 40.000 din, naročnina za zasebnike mesečna 250.000, letno 2.500.000 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.000, letno 3.000.000, letno nedeljski 800.000 din.

Plačila tekoči račun za Italijo
Založništvo trženskega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101 603 45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglosi - Ob delovnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglosi 3.350 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglosi 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglosi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglosnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix. 460270 EST I. iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

19. novembra 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Vsadili so ga dijaku, ki se je boril s smrtjo V Pavii druga presaditev srca

PAVIA — V manj kot enem tednu so v Italiji izvedli drugo presaditev srca. Za Padovo se je v album primatov vpisala Pavia, takoj za Padovo kraj z najdaljšo univerzitetno tradicijo, saj so v tem mestu medicinsko fakulteto (poleg pravne) ustanovili že leta 1361.

Pacient je univerzitetni študent 20-letni Gianmario Taricco iz Cunea, športnik, kateremu se je letos srce pričelo nenormalno širiti in bi mu v nekaj dneh dobesedno počilo v prsnem košu, če mu ga ne bi odstranili in nadomestili z novim. Zapleteni operacijski postopek je stekel, kakor

hitro je zdravniška ekipa izvedela, da je na voljo srce 14-letnega Andrea Orlandija, ki se je smrtno ponesrečil z mopedom. Fantu so srce (in ledvice) izrezali in jih v spremstvu prometne policije sredi noči pripeljali v javno polikliniko San Matteo v Pavii, kjer so začeli operacijo istočasno z odvzemom zdravega srca v kraju Mogenta pri Milanu. Obe zdravniški ekipi sta bili stalno v radijski zvezi preko policijske postaje. Tako je prof. Viganò operacijo opravil okoli 5. ure zjutraj. Ob njem je bil njegov učitelj Carlo Morone, direktor kirurške klinike. Srčna mišica je pričela

delovati takoj po operaciji. Člani ekipe so še kakšni dve uri spremljali pacientovo stanje, da bi odstranili morebitne »periferne odpore«.

Med operacijo so morali kirurgi opraviti nekaj težkih izpitov, med drugim tudi tega, kako odpraviti posledice sila razširjenega pacientovega prsnega koša, da bi zmanjšali prostor namenjen novemu organu.

Ob 7.15 je ekipa delo opravila in sporočila časnikarjem, da je šlo vse dobro. Povedala je, da bo potrebno počakati, kako bo pacient reagiral, kajti njegovo zdravstveno stanje je bilo sila slabo.

Do letošnjega junija je bil Gianmario Taricco povsem normalen in se je bavil tudi s športom. Zaradi nekaj težav s srcem so ga najprej sprejeli v bolnišnico v Cuneo, kasneje pa v Pavio, kjer so mu ugotovili nevarno širjenje srčne mišice. Že v juliju so zdravniki predpisali presaditev, v kateri so videli edino rešitev. Zadnjih 15 dni so ga v šok sobi zdravili s posebnimi zdravili, vendar se mu je stanje tako hitro slabšalo, da so prekinitve bitja srca pričakovali v nekaj dneh.

Podtalnica dragocenejša od petroleja

GIARDINI NAXOX (MESSINA) — Podtalnica bo v bližnji prihodnosti dragocenejša od petroleja. Zato jo je potrebno zavarovati in predvsem preprečevati njeno onesnaženje. Pod naslovom »Voda za mir« bo v Giardini Naxox mednarodni posvet o izkoriščanju podtalne vode, ki ga prireja UNESCO. Prof. Aurelio Aureli, generalni tajnik zasedanja je izjavil, da se bodo pogovarjali o tem, kako zemlja sprejema »temik«, kako se je mogoče izogniti zastrupljenju s plutonijem, kar se je zgodilo v New Yorku, in kako pomagati državam tretjega sveta. Podtalnice je namreč vedno manj, ker jo izkoriščamo nenadzorovano. Zato bo potrebno razmišljati, da bi preprečili odtok sladke vode v morje in tako spet napolnili podzemeljske naravne rezervoarje.

Bagdadska letala ne morejo do živega iranskemu naftnemu terminalu

BRUSELJ — Kljub trditvam Bagdada, okrepljenim s stalnimi letalskimi napadi na glavni iranski naftni terminal na otoku Karg, je ostal dnevni izvoz iranske nafte skoraj nespremenjen. Iranski izvozniki nafte trdijo, da bi lahko Iran dnevno izvozil 4 milijone sodov nafte, a se omejuje le na 1,6 milijona sodov, kot so mu to določili s kvotami OPEC.

Take vesti so potrdili razni zahodnoevropski prekupčevalci z nafto in tudi brodarji, ki so si nedavno ogledali Karg. Največji iranski naftni terminal normalno deluje. Po vsem sodeč si

iraški piloti ne upajo prehlizu temu objektu, ki ga varujejo številne protiletalske raketne baterije. Piloti izstrelijo svoje rakete »zrak zemlja« v varni razdalji, bagdadski vojaški komunikaciji pa iz propagandnih razlogov navajajo nove in uspešne napade.

Tako obnašanje iraških pilotov je navsezadnje razumljivo. Iranci se dobro zavedajo, da je naftni terminal na otoku Karg zanje prava »Ahilova peta«, zato so ga spremenili v nezavzeto trdnjavo. Poleg raketnih baterij so na otoku

zgradili letališče, kjer so stalno prisotni lovci prestrezniki. Kar pa je najpomembnejše; Iranci so na otoku zgradili najsodobnejši radarski sistem, da so pravočasno obveščeni o iraških letalskih napadih. Zahodni strokovnjaki navajajo, da sta od 30 letalskih napadov v zadnjih dveh mesecih uspela le dva. Prvi napad je uspel 15. avgusta, ko je Bagdad poslal proti Kargu najsodobnejša francoska letala z raketami »exocet«. Škoda je bila precejšnja, a so jo Iranci za ceno izrednih naporov že v nekaj dneh odpravili in ponovno vzpostavili normalen izvoz nafte.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi 19. septembra, ko so naprave še huje poškodovale. Izvoz nafte pa je bil tudi v tem primeru prekinjen le za nekaj dni. Iraški napadi na Karg so torej po vsem sodeč brezuspešni. Bagdad le občasno pošlje v napad najsodobnejša letala, saj jih kravo potrebuje tudi drugod, hrani pa jih predvsem v pričakovanju kakega hujšega zapleta. V pozabljeni »zalivski vojni« se namreč lahko zgodi marsikaj, da mora imeti Bagdad zanesljive rezerve, saj je človeška premoč Irana očitna. Bagdadu

Ko se prične lov na lose, »oboli« veliko Švedov

STOCKHOLM — Ob začetku jeseni se je kakih 300.000 Švedov porazgubilo v gozdovih in se predalo sila priljubljenemu »športu« ali »konjičuk«, kakor se pač vzame: lovu na losa. Kaže, da je to prava narodna tradicija, začne pa se na severu države in se potem nadaljuje na jugu. Novo leto se po mnenju Švedov ne pričinja 1. januarja, ampak z lovom na losa, in sicer takrat, ko se pojavijo prve snežinke.

Zanimivo je, da se s prvimi snežinkami naenkrat nenavadno pomnoži tudi število »obolelih« v uradih in tovarnah, kjer poprečno za teden dni zmanjka lep del zaposlenih. So res bolni? Ni važno, dovolj je, da tako piše v zdravniškem potrdilu. To pa losom gotovo ne more biti všeč.

Kako se lažni bolniki (pardon: tudi zakoniti dopustniki) pri lovu ravna? Pravila so stroga. Na losa gredo v skupinah, ki lahko štejejo najmanj 4 in največ 10 oseb, vendar le ena oseba v skupini razpolaga z dovoljenjem pristojne oblasti za streljanje. Ustrezno ministrstvo tudi sicer določi število živali, ki

se dajo pobiti v sezoni. Uradni podatki navajajo, da je na Švedskem vsega 350.000 do 400.000 losov, pa tudi, da so jih lovci v poslednjih dveh letih ustrelili 130.000, kar je malce zaskrbljivo, četudi se neobičajno naglo množijo.

Los je postavna žival: samec tehta 600 do 800 kilogramov, samica pa okoli 400, prvi seže do 2 metrov, druga pa do pol drugega metra v višino. Na losa ne smeš, če na glavi nimaš oranžnega pokrivala, to pa zato, ker je ta barva dobro vidna tudi v megli ali pod večer in drugega lovca opozori, da premikajoči se oranžni predmet ni los, ampak kolega lovec. Navzlic temu se lovci vzajemno streljajo, na žalost pa pri tem ne ostane pri šibrah v dobro podloženi zadnjici, ampak pridejo v poštev tudi krste. Oblasti strogo prepovedujejo uživanje alkohola med lovom; tega se le malokdo drži.

Največ losov je na severu države in so tudi največji ter najljepši. Pristojno ministrstvo trdi, da jih je treba streljati, ker bi se drugače pretirano pomnožili. Verjetno pa gre za odstrel,

ki v resnici ni potreben, a ga nalaga nujna po preprečitvi prevelikega števila prometnih nesreč, ki jih povzroča ta žival. Losi pač prečkajo ceste kar tako, ker se na prometni zakonik in na prometne znake ne spoznajo. Ker zainteresirano ministrstvo ne ve, kako bi losom prepovedalo prečkanje cest, se je odločilo za preprostejšo zdravilo, torej za odstrel. Temu pa ekologi vse bolj nasprotujejo. Navsezadnje je v skandinavskih gozdovih los živel že tedaj, ko se človeku o cestah še sanjalo ni.

Omenili smo, da je Šved tako navdušen nad lovom na losa, da si zanj vzame dopust, če pa to ni mogoče, celo bolniški dopust. Tako se tudi zgodi, da v trgovskem podjetju ali tovarni za teden dni zmanjka toliko zaposlenih, da se obrat splača zapreti. Tedaj ob vhodu izobesijo napis: »Zaprto zaradi lova na losa«.

Nepoučenemu bralcu treba ponazoriti, da los sodi v družino jelenov, da naseljuje tajge Evrope, Azije in Severne Amerike in da ima samec veličastno rogovje lopataste oblike.

Ljubezen ob jezeru

Po romanu J. O. Curwooda ilustriral Ž. Lordanič
besedilo priredil Ciril Gale

Študentska manifestacija v Rimu

RIM — Tudi predsednik Cossiga je dal prav dijaku, ki so v Rimu demonstrirali proti nemogočim razmeram v Šoli in zahtevali, da se jim omogoči takšna izobrazba, ki jim bo zagotovila zaposlitev. Na sliki sprevod s transparenti, med katerimi vidimo tudi tistega, ki so ga nosili slovenski dijaki iz Trsta